TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 22 (1893) 1986 GEGUŽĖ-MAY 27 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Kiek ras lietuvių?

Visiems rūpi klausimas, kiek ir kur gyvena lietuvių laisvojo pasaulio kraštuose. Klausimas paprastas, bet paprasto atsakymo nėra, nes neįmanoma sudaryti tikslią statistiką. Jos neturi nei mūsų organizacijos, nei parapijos, nei valstybinės įstaigos. Ne visi lietuviai priklauso organizacijom ar savo parapijom, ne visi patenka į valstybines statistikas. Statistinių duomenų rinkėjams belieka remtis apytiksliais duomenimis, surinktais iš įvairių šaltinių. Vienas pagrindinių šaltinių yra valstybinis gyventojų surašymas. Nors jis niekad nebūna visai tikslus, tačiau jo duomenimis paprastai remiasi vyriausybės, organizuodamos švietimą, finansinę paramą, demokratinius rinkimus ir t.t. Dėl to lietuviams yra labai svarbu, kad jų skaičiai oficialiose statistikose nesumažėtų. Kanadoje taip jau yra įvykę. Pokario metų statistikose lietuvių buvo 27.000. Vėlesniuose surašymuose jų skaičiai tolydžio mažėjo ir 1981 metų surašyme jų buvo tiktai 18.000. Šių metų birželio 3 dieną bus naujas visuotinis Kanados gyventojų surašymas. Labai svarbu, kad kiekvienas lietuvis būtų įrašytas. Nekreipimas dėmesio į pateiktos anketos užpildymą reikštų atsisakymą dalyvauti gyventojų surašyme ir kartu skriaudą lietuvių visuomenei.

ŠIUO metu Kanadoje yra 25 milijonai gyventojų. Jų surašymui "Statistics Canada" yra sutelkusi 38.000 darbuotojų, kurių tarpe netrūksta ir lietuvių, ypač studentų. Jų pareiga — aprūpinti anketomis visas savo rajono šeimas bei pavienius asmenis. Vieni gaus trumpos formos anketas, kiti (kas penkta šeima) — ilgos. Tarp daugelio klausimų, į kuriuos reikia atsakyti, bus klausimas ir apie tautybę. Ji bus nustatoma pagal gimtąją kalbą ir senelių tautybę. Vienas iš anketos klausimų bus šis: kurią pirmąją kalbą išmokai vaikystėje ir dabar dar ją supranti? Jeigu atsakymas bus — "lietuvių", tai tokia bus ir atsakytojo tautybė. Antras klausimas bus šis: kuriai etninei bei kultūrinei grupei priklausė tavo seneliai (ancestors). Jeigu jie buvo lietuviai, atsakytojo tautybė bus aiški. Trečias klausimas liečia dabar vartojamą kalbą šeimoje. Jeigu ir čia atsakymas bus "lietuvių", tautinė priklausomybė nekels jokių abejonių. Nereikėtų bijoti tikrosios savo tautybės, ją slėpti, galvojant apie ateities karjerą ar panašiai. Anglosaksiškos diskriminacijos laikai Kanadoje yra praėję, be to, gyventojų surašymo anketos yra konfidencialios, apsaugotos įstatymu. Jos negali būti panaudotos tarnybinėje ar kurioje kitoje asmeninėje srityje.

PO ŠIO gyventojų surašymo, kai bus sutvarkyti duomenys, sužinosime ir apytikslį dabartinį lietuvių skaičių Kanadoje. Sakome apytikslį, nes paprastai tokia statistika nebūna visai tiksli: ne visi patenka į ją. Vieni neatsako į anketas, kiti jų negauna, treti atsako klaidingai dėl supratimo stokos, ketvirti kai ką nuslepia ir pan. Padaro klaidų ir skaičiuotojai, priskirdami asmenis ne į tas grupes ir t.t. Vis dėlto, nepaisant visų trūkumų bei klaidų, gyventojų surašymo duomenys yra oficialus dokumentas, kuriuo visi gali remtis, ir kartu pateikia bendrą krašto gyventojų vaizdą — tautinę sudėtį, amžių, turtą, išsilavinimą ... Pvz. 1871 m. Kanados gyventojų surašymo duomenys rodė 3 milijonus gyventojų, kurių trečdalis buvo prancūzai, du trečdaliai britų. Iš kitų tautybių tada buvo: 39 graikai, 1,035 italai, 125 žydai, 21,496 afrikiečiai. Dabar iš 25 milijonų 8 milijonai yra etninės grupės, nepriklausančios nei britiškai, nei prancūziškai grupei. Tai, rodo, kaip keičiasi Kanados veidas, kuria linkme kreipiama krašto imigracija, kaip klostosi kultūrinis bei religinis krašto gyvenimas. Lietuvių grupei tarp tų gausių milijonų tenka gana kukli vieta, tačiau lietuvių tautos gyvenime gali būti reikšminga ir dvasine, ir ekonomine prasme. Svarbu tad, kad mūsų pajėgumas nemažėtų tame ilgame laikotarpyje, kai imigracija iš Lietuvos mūsų eilių beveik nepapildo.

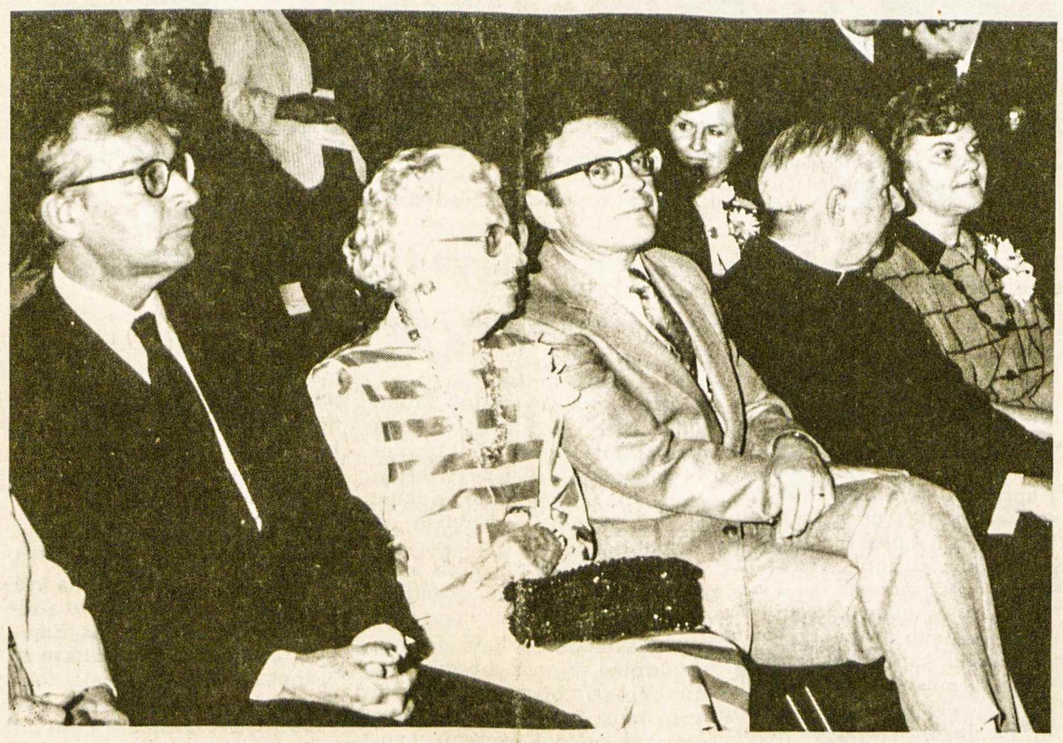

Lietuvos konsulų pagerbtuvėse Čikagoje, Jaunimo centre, 1986.IV.27. Iš kairės: Lietuvos atstovas Vatikanui ir patarėjas Lietuvos pasiuntinybės JAV-bėms STASYS LOZORAITIS, buvusi generalinė garbės konsulė JUZĖ DAUŽVARDIENĖ, naujasis generalinis garbės konsulas VACLOVAS KLEIZA, vyskupas VINCENTAS BRIZGYS, ASTA KLEIZIENĖ. Antroje eilėje – IRENA POLIKAITIENĖ

Nuotr. J. Tamulaičio

PRANEŠIMAS IŠ EUROPOS

Platūs atominės nelaimės atgarsiai

Kad Maskva negalėjo ilgai nutylėti Černobilio atominės nelaimės, pasaulis turi visų pirma būti dėkingas švedų specialistams, kurie pirmieji nustatė, iš kur atslinko radioaktyvūs debesys.

Švedų dienraštis

Dabar kai padėtis atrodo normalėjanti, Švedijos spauda rimtai perspėja dėl galimų panašių naujų nelaimių, nes Sov. Sąjungoje toliau veikia daugiau tokios pačios rūšies, netgi senesnio tipo reaktorių. Stockholmo dienraštis "Svenska Dagbladet" gegužės 6 d. išspausdino žemėlapį, kuriame sužymėtos devynios atominės jėgainės Sov. Sąjungos šiaurės vakarų dalyje, nuo Kolos iki Kursko. Laikraštis pabrėžia, kad arčiausiai Švedijos esančioje Sov. Sąjungos dalyje yra didesnio ir senesnio tipo reaktorių, kaip tas, kuriame atsitiko nelaimė.

Leningrade veikia keturi grafito kanaliniai reaktoriai to paties dydžio, kaip Černobilyje, bet visi senesni. Ir tai reiškia, kad jie yra dar mažiau saugūs. Toliau Stockholmo laikraštis rašo, kad Ignalinoje, rytų Lietuvoje, veikia reaktorius, kurio galingumas 50% didesnis negu Černobilyje, tik irgi kiek senesnis. Jis veikia nuo 1984 m. Kitas Ignalinos reaktorius to paties tipo jau beveik baigiamas statyti ir dar du statomi.

Sovietiniai reaktoriai

Švedijos branduolinių jėgainių inspekcija turi žinių, kad Sov. Sąjunga gamina serijiniu būdu tos pačios rūšies reaktorius, gal tik su kiek tvirtesniais aplinkiniais pastatais. Tačiau aplamai galima manyti, kad visi sovietiniai reaktoriai iš esmės nesiskiria nuo to, kurį ištiko nelaimė. Kaip tik dėl tos priežasties Švedija labai norėtų sudaryti su Sov. Sąjunga tokią sutartį, kuri leistų švedų specialistams patikrinti sovietinių reaktorių saugumo įrenginius. Pagal Danijos ir Švedijos sutartį danų specialistai turi teisę tikrinti netoli Danijos esančią švedų atominę jėgainę Barsebaecke.

Minėta Švedijos branduolinių jėgainių inspekcija skelbia gavusi Maskvos užtikrinimą, kad likusių trijų sustabdytų Černobilio reaktorių aušinimas nesukels naujo pavojaus.

Švedai spėlioja, kas sukėlė Černobilio branduolinės jėgainės nelaimę. Tai galėjo įvykti dėl srovės nutrūkimo, keičiant kurią ar susidėjus abiem priežastim drauge.

Švedijos gynybos tyrimų įstaigos specialistai teigia, kad nuo 1983 m. jau tris kartus buvo užregistruotas padidėjęs radioaktyvumas. Jį galėjo sukelti branduolinė Černobilio jėgainė, tačiau švedai nuolat stebi ir Lietuvos reaktorių.

Skandinavų rūstis

Daugelis vakariečių nesupranta ir priekaištauja, o švedai, norvegai ir danai tiesiog pyksta, kad Maskva nematė reikalo pranešti laiku apie įvykusią branduolinės Černobilio jėgainės nelaimę ir neperspėjo dėl radioaktyvių kritulių. Tam būtų užtekę tik pakelti telefono ragelį, pareiškė Švedijos energijos bei aplinkos reikalų ministerė Brigitta Dahl. Kai Švedijos ambasada Maskvoje mėgino pasiteirauti, ar kas nors neatsitiko, sovietinės įstaigos sausai atsakė: "Mes nieko nežinom, bet jeigu kas būtų, mes žinotume".

Kai pirmadienį, balandžio 28, Švedijoje buvo pastebėtas padidėjęs radioaktyvumas, buvo manoma, jog kas nors atsitiko su branduoline Forsmarko jėgaine, esančia apie 100 kilometrų į šiaurę nuo Stockholmo. Valdžia, nieko nelaukdama tuoj pat iškeldino 600 darbininkų ir atskyrė nuo pasaulio visą apylinkę. Tačiau netrukus viena po kitos ir visos kitos Švedijos, Norvegijos bei Danijos branduolinės jėgainės pradėjo siųsti pranešimus apie penkeriopai padidėjusį radioaktyvumą. Atominės kontrolės įstaiga perspėjo gyventojus, jog tai dar toli nuo kritiškos ribos ir jokio tikro pavojaus nėra. Tačiau Kopenhagoje per naktį visose vaistinėse buvo išpirktos visos jodo tabletės atsargos. Mat jodo tabletėmis galima veiksmingai gintis nuo radioaktyvių medžiagų.

Kaimynų pareiga

Pamažu paaiškėjo, kad radioaktyvūs debesys atslinko per Baltijos kraštus iš Sov. Są-

(Nukelta į 5-tą psl.)

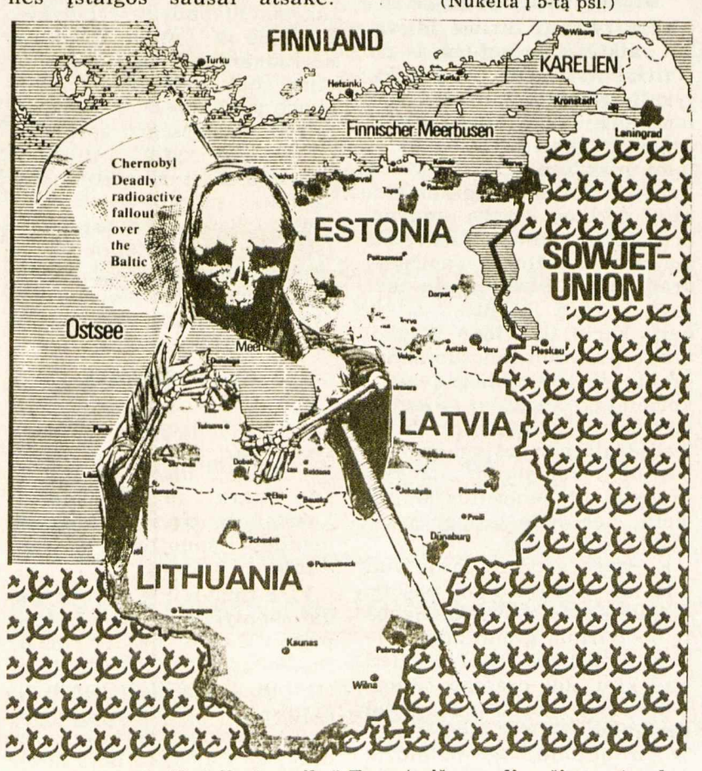

Latvių laikraštis "Latvija-Amerika" Toronte išspausdino šią nuotrauką, vaizduojančią branduolinį radiacijos pavojų Baltijos valstybėms. Apie tą pavojų Sov. Sąjungos vyriausybė Baltijos valstybių gyventojams nepranešė. Ignalinoje įrengtas toks pat reaktorius, kaip ir Černobilyje

KANADOS ĮVYKIAI

Užsienio ir vidaus problemos

Kanados ministeris pirm. B. Mulroney ekonominę septynių vadų konferenciją Japonijoje baigė oficialiu apsilankymu Kinijoje ir P. Korėjoje. Abiejose diktatūrinėse valstybėse jis palietė žmogaus teisių pažeidimus. Susitikime su komunistinės Kinijos premjeru Ž. Zijangu B. Mulroney priminė ten vykdomą katalikų kunigų persekiojimą, bet susilaukė staigaus atsakymo, kad tai esąs komunistinės Kinijos vidaus reikalas. P. Korėjos prez. Čun Hwanas paneigė politinius suėmimus. Pasak jo, kalėjimuose yra laikomi korėjiečiai ne dėl jų skirtingų politinių įsitikinimų, bet dėl viešosios tvarkos pažeidimų. P. Korėja pažadėjo ketvirtadalį jai reikalingos akmens anglies, kuri verta $250 milijonų, įsivežti iš Kanados. Varžtai bus sumažinti kanadiečių žemės ūkio gaminiams, statybinei miško medžiagai. Kinijos rinka ir toliau bus atdara Kanados kviečiams. Didesnį politinį laimėjimą ministeris pirm. B. Mulroney pasiekė Japonijoje, kur jam teko tapti pirmuoju Kanados ministeriu pirmininku, tarusiu žodį Japonijos parlamente.

Jau spaudos konferencijoje P. Korėjoje B. Mulroney patvirtino pramonės ministerio Sinclaire Stevenso atsistatydinimą dėl opozicijos pradėtų aštrių puolimų. Ministeriai turi atsisakyti savo finansinių institucijų vadovybės, kad jų asmeniniai reikalai nesusikirstų su valdiniais. Savo institucijos vadovybę S. Stevens buvo atidavęs kitiems asmenims, kurių eilėse liko ir jo žmona Noreen. Opozicijos triukšmą sukėlė jos gauta $2,6 milijono paskola be jokių palūkanų pirmaisiais metais iš "Magna International" bendrovės, kuri buvo gavusi $60 milijonų valdžios paramą ir paskolą automobilių dalių gamybai. Pramonės ministeris S. Stevens sakėsi nieko bendro neturė-

(Nukeltą į 8-tą psl.)

Pasaulio įvykiai

JUNGTINĖS TAUTOS PAMAŽU ARTĖJA PRIE FINANSINIO bankroto, neįstengdamos subalansuoti savo biudžeto. Buvęs generalinis sekr. U. Thantas, pasitraukdamas iš šio posto 1971 m., perspėjo, kad po dešimties ar daugiau metų deficitinio planavimo Jungtinės Tautos taps bankrotuojančia organizacija. Šiemetiniame biudžete yra numatyta $842 milijonai pajamų iš narių. Net $210 milijonų arba 25% viso biudžeto yra užkrauta JA Valstybėms, kurias jau ir taip smaugia jų pačių rekordinis deficitas. JAV kongrese pasigirsta vis daugiau balsų, reikalaujančių sumažinti finansinę paramą Jungtinėms Tautoms. Kritikai primena, kad iki š. m. sausio 1 d. 72 valstybės liko skolingos Jungtinėms Tautoms $68 milijonus, o 18 valstybių, įskaitant Sovietų Sąjungą, komunistinę Kiniją ir Prancūziją, atsisakė padengti apie $100 milijonų išleistų taikos priežiūros tarnybai. JAV ambasadorius V. Walters atskleidė kitą medalio pusę — Sovietų Sąjungos užimtą poziciją Jungtinėse Tautose visada ištikimai remia Varšuvos sąjungai priklausančios satelitinės valstybės. Amerika ne visada tokios paramos susilaukia iš Atlanto sąjungos narių. Dar liūdnesni reikalai su kai kuriomis draugiškomis valstybėmis, gaunančiomis finansinę JAV paramą. Tokios valstybės Jungtinėse Tautose dažnai balsuoja prieš politinius JAV interesus, pasitenkindamos savo ambasadorių privačiai atliktais pasiteisinimais, kartais netgi atsiprašymais. Egiptas, gaunantis $2 bilijonus metinės paramos, net 85% savo balsavimų nukreipia prieš JAV, Filipinai — 22%, Meksika — 85,5%, Argentina — 83,6%, Brazilija — 84%, Jordanija 85,8%, Saudi Arabija — 86,4%. Pasak ambasadoriaus V. Walterso, dvylika valstybių Jungtinėse Tautose prieš JAV balsuoja dažniau negu Sovietų Sąjunga. Ambasadorius V. Walters pataria atitinkamai sumažinti finansinę Amerikos paramą tokioms valstybėms, kurios savo balsus nukreipia prieš Ameriką.

Puolė bazes

P. Afrikos respublika karo lėktuvais, malūnsparniais ir ten nuskraidintais nedideliais karių daliniais puolė Afrikos tautinio kongreso partizanų bazes trijose negrų valdomose kaimyninėse valstybėse — Zimbabvėje, Botsvanoje ir Zambijoje. P. Afrikos prez. P. Botha tuos partizanus, norinčius nuversti rasistinį baltųjų režimą P. Afrikoje, pavadino teroristais, primindamas, kad dėl teroristų JAV karo aviacijos ir laivyno lėktuvai tokias bazes bombardavo Libijoje. Esą P. Afrika turi teisę ginti savo krašto teritoriją, gyventojus ir jų nuosavybes. P. Afrika, vis dar neduodanti pilnos laisvės savo negrų daugumai, dėl bazių puolimo susilaukė griežto pasmerkimo, bet mažai konkrečių bausmių. Jungtinių Tautų saugumo taryba buvo pasiūliusi rinktinių tarptautinių sankcijų rezoliuciją prieš P. Afriką. Už rezoliuciją balsavo 15 saugumo tarybos narių, prieš — Britanija, kurios balsas turi veto teisę, susilaikė Prancūzija. Premjerė M. Thatcher ir prez. R. Reaganas pasmerkė P. Afrikos smūgius kaimyninėse valstybėse, bet jiedu nepritaria tarptautinėms sankcijoms, dėl kurių didžiausios žalos susilauktų negrų dauguma P. Afrikos respublikoje.

Tvarko kariškiai

Sovietinėje spaudoje pasirodė pranešimas, kad Černobilyje sprogusio atomino reaktoriaus ir aplinkos tvarkymą perėmė specialūs karuomenės daliniai. Tiems darbams vadovaujama iš specialaus požeminio bunkerio. Prie reaktoriaus liekanų žmogus, aprūpintas kvėpavimo aparatūra ir specialia apranga, dėl karščio tegali praleisti kelias minutes. Sprogime žuvusio Valerijaus Chodemčiuko palaikai buvo palikti reaktoriaus liekanose. Juos priminė ištrauktas ir greit miręs Vladimiras Šašenokas. Antkapiniu paminklu taps storu cemento klodu šimtmečiams apsuptos reaktoriaus liekanos. Atominiai reaktoriai Vakaruose statomi su atsargine apsaugos siena, kurios ir po Černobilio nelaimės atsisako Sovietų Sąjunga. Iš Černobilio zonos evakuota 92.000 gyventojų. Kompartija kiekvienam nutarė išmokėti $284 vertės kompensaciją rubliais. Jiems statoma 10.000 namų ir tvartų gyvuliams.

Netikėti rezultatai

Olandijos parlamento rinkimus laimėjo krikščionių demokratų premjero R. Lubberso koalicija su dešiniojo sparno liberalais, užsitikrinusi dvylikos atstovų daugumą 150 vietų parlamente. Koalicinė vyriausybė pritarė skriejančių JAV bombų bazėms Olandijos teritorijoje ir iki Černobilio nelaimės rėmė atomines elektros jėgaines. Prieš skriejančias bombas ir elektros jėgaines kovojo M. van den Bergo vadovaujami darbiečiai, parlamentan grįžę tik su 52 atstovais. Komunistai, turėję tris atstovus, pirmą kartą 68 metų laikotarpyje buvo visiškai išstumti iš parlamento.

Šiame numeryje:

Kiek ras lietuvių?
Visuotinis Kanados gyventojų surašymas birželio 3 dieną
Platūs atominės nelaimės atgarsiai
Pranešimas iš Europos apie atsiliepimus įvairioje spaudoje
Tolimieji rytai lietuvio akimis
Tailandijos įdomybės ir senos praeities išlikę pėdsakai
Sibirinė maldaknygė vyskupams ir prezidentui
Sibiro lietuvaičių maldaknygės itališkoji laida Brazilijoje
Lietuvos konsulų pasikeitimas Čikagoje
Vienos išleistuvės, kito – sutiktuvės Jaunimo centre
Kas ten siuntė lietuvių atstovus?
Naujas Lenkijos egzilinės vyriausybės Londone prezidentas
Apie dialogą su lenkais
Vilniaus ateitį lems ne lenkai, o kiti veiksniai
Buvusiam diplomatui 90 metų
Ištraukos iš Juozo Urbšio laiškų giminaitei Venezueloje
Viltingi žingsniai į pergalę
Kunigui Baliui Pacevičiui sulaukus 50 metų kunigystės
Sukilimas prieš tradicinę kalbotyrą
Prof. Antanas Klimas atsako nerimstantiem sukilėliam

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672 USPS 740-550
Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata — $20, pusmetinė — $11, rėmėjo — $25 (Amerikoj – JAV doleriais).
Pavieniai numeriai – 50 ct.
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $20.00 per year, $11.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509. U.S.A. Second class postage paid at Lewiston, N.Y. U.S. Post master send address changes to P.O. Box 255 Lewiston, N.Y. 14092. Printed in Canada weekly except 4th week in December and 1st and 2nd week of August

Sibirinė maldaknygė vyskupams ir prezidentui

Maldos diena už Lietuvą Brazilijoje, lietuvių dovana vyskupams ir valstybės prezidentui

Kun. Pr. Gavėnas, gavęs iš Romos Sibiro lietuvaičių maldaknygės itališką laidą, nuvežė Brazilijos vyskupams 1986 m. balandžio 9-18 d.d. suvažiavusiems į savo konferenciją. Į knygelę įterptas ir lapelis apie tėvynėje tremtinį arkivyskupą Julijoną Steponavičių su apžvalga dabartinės Lietuvos padėties: Vilniaus arkivyskupas jau 25 metai ištremtas iš savo arkivyskupijos, o jo, Vilniaus, katedra paversta meno galerija. Primintos ir kitos dvi arkivyskupo Steponavičiaus sukaktys — kunigystės ir amžiaus. Pridėtas ir tremtinio arkivyskupo adresas.

Prieraše pastebėta: Sao Paule "Maldos diena už Lietuvą" bus birželio 15 su BVK-jos generalinio sekretoriaus Dom Luciano laikomom Mišiom S. Paulo katedroje; lietuviai kankinėje Tėvynėje ir laisvame pasaulyje ruošiasi Lietuvos krikšto sukakčiai, kurios iškilmes Romoje atidarys ateinančių metų birželio 14 pats Šv. Tėvas, o Sao Paule — kardinolas Dom Paulo Evaristo Arns; sukakčiai paminėti numatytas pastatyti Aparecidoj lietuviškas kryžius; katalikiška Lietuva laukia Šv. Tėvo apsilankymo . . .

Lapelio 4-tame puslapyje atvaizduoti grandinėmis surakinti kaliniai-tremtiniai, keliantys rankas į Nukryžiuotąjį, su iš Šventraščio paimtu Jobo šūkiu: "Pasigailėkite manęs nors Jūs, mano bičiuliai!" Tuo išreikštas prašymas gyviau rengti maldos dieną už Lietuvą.

Maldaknygė prezidentui

Brazilijos respublikos prezidentas, balandžio 24 d. švęsdamas savo gimtadienį, susilaukė netikėtos dovanos — Sibiro lietuvaičių maldaknygės. Ir visa tai įvyko atsitiktinai, be jokių ankstyvesnių planų.

Balandžio 18 d. kun. Pranas Gavėnas (kartu su kun. P. Urbaičiu) nuvežė į Brazilijos vyskupų konferencijos būstinę Itaici sodyboje (130 km nuo Sao Paulo) Italijoj gražiai išleistą Sibiro lietuvaičių maldaknygę "Preghiere" su labai taikliu mons. Vinco Mincevičiaus įvadu.

Po ilgiau užtrukusio spaudos ir televizijos žurnalistų pokalbio su vyskupų konferencijos viršūnėm, kuriame ir aš norėjau dalyvauti, teko pietauti vėliau su BVK-jos pirmininku kard. Ivo Lorscheiter ir jos generaliniu sekretorium vysk. Dom Luciano. Po pietų šis pastarasis paklausė, ar negalėtume pavėžinti į artimą miestą vieną ponią, kuri prisistatė kaip "asmeninė Dom Luciano sekretorė". Bevažiuojant paaiškėjo, kad tai generalinio Brazilijos konsulato Genovoj, Italijoj, vicekonsulė, laikinai sugrįžusi dėl brolio ligos, ir palaikanti ryšius su vyskupų konferencijos generaliniu sekretorium. Apdovanojau ir ją Sibiro lietuvaičių maldaknyge. Ir taip užsimezgė kalba apie Lietuvą. Prieš atsisveikindama pasisakė esanti dabartinio Brazilijos prezidento studijų kolegė ir kaip tokia pakviesta į sostinę prezidento gimtadienio proga (balandžio 24).

Man dingtelėjo mintis: "Ar negalėtumėte prezidentui nuvežti ir iš lietuvių pusės nors šią kuklią dovanėlę — Sibiro lietuvaičių maldaknygę?!" Ji mielai sutiko. Įrašiau dedikaciją prezidentui gimtadienio proga ir įteikiau poniai Lucy de Jesus Teisceira.

Nesinorėjo tikėt, kad knygelė prezidentą pasieks; o jei ir pasiektų, ar jis, gimtadienio proga gavęs daugybę sveikinimų ir dovanų, atkreips į ją dėmesį?

O vis dėlto po trijų dienų jis parašė savo ranka laiškutį: "Kun. Pranui Gavėnui. Dėkoju už knygą "Preghiere", kurią buvote toks geras man pasiųsti per Lucy Teisceira. Sveikinimai ir pagarba — Jose Sarney, Federacinės Brazilijos respublikos prezidentas, 28. IV. 86.

Kai poniai Lucy pranešiau gavęs prezidento laišką, ji, visa nušvitusi, pasakojo kalbėjosi su prezidentu, jam papasakojusi apie susitikimą su lietuviais, asmeniškai įteikusi dovaną, kalbėjusi apie Lietuvą, lietuvių kančias ir jų didvyriškumą. Prezidentas buvęs sužavėtas. Priėmęs knygutę, paskaitė dedikaciją, prašęs už jį melstis ir pridūręs: "Skaitysiu . . . ir asmeniškai padėkosiu". **K.P.G.**

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys. Tel. 498-5823 arba 755-3174.

OPTOMETRISTAS
Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

Mohawk
Furniture Company Ltd.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

* Elektros reikmenys
* Televizijos aparatai
* Skalbiamosios mašinos
* Vaikų baldai
* Įvairūs kilimai
* Šaldytuvai
* Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
* Siuvamos mašinos
* Rašomosios mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.
137 RONCESVALLES AVE.
Tel. 537-1442
Krautuvė atidaryta ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 valandos ryto iki 8 valandos vakaro. Kitomis dienomis nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.

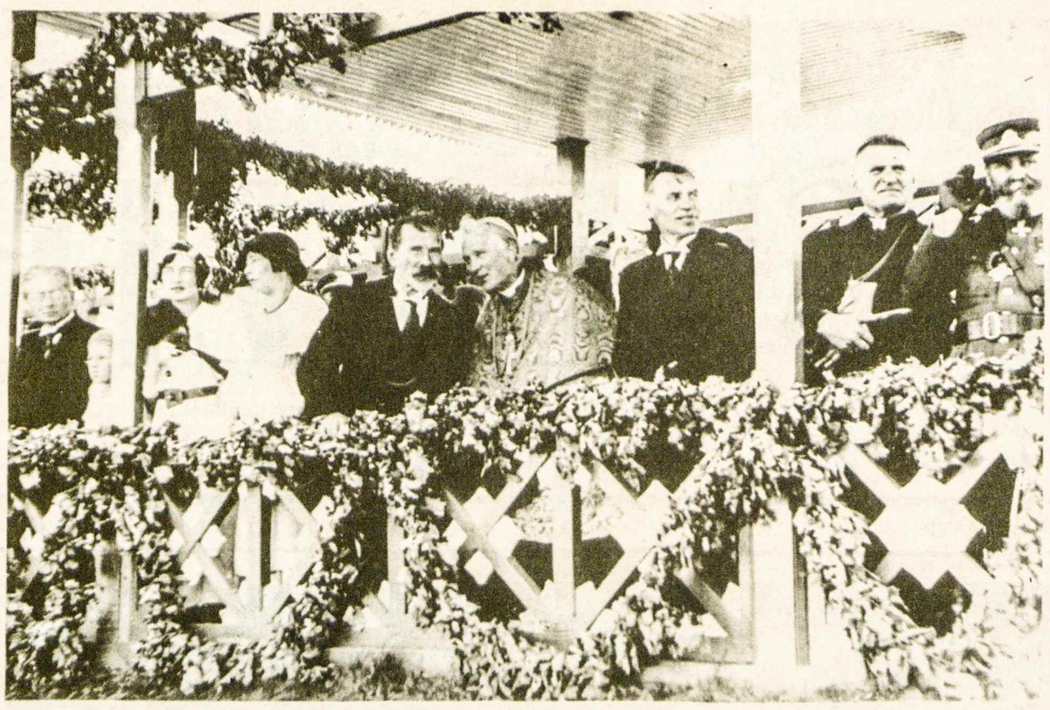

Nuotrauka iš nepriklausomos Lietuvos laikų. Garbės tribūna vienoje iškilmėje. Iš kairės: min. Jonas-Pranas Aleksa, Jadvyga Tūbelienė (?), Sofija Smetonienė, prezidentas Antanas Smetona, Kauno arkivyskupas metropolitas Juozas Skvireckas, min. pirmininkas Juozas Tūbelis, kan. Juozas Byla (?), gen. Petras Šniukšta

Tolimieji rytai lietuvio akimis

Taip atrodo gyvenimas Tailandijoje

STASYS DALIUS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Išvyka į koralinę salą

Sekančią dieną, apsirūpinę maudymosi apranga, plaukiam į koralinę salą klasikiniu laivu — "junka", porą valandų. Tik įlipus į laivą ir vos pajudėjus nuo kranto, atsiranda tailandietė moteris su ryšuliu vietinės gamybos medvilnės spalvingų drabužių. Na ir prasideda karštligiška prekyba, kai mūsų moterys puola prie tų pirkinių viena per kitą, pardavėja vos spėja aptarnauti. Moterų pirkimo užkrėsti ir vyrai pradėjo čiupinėti bei derėtis dėl kainos . . . Kurie pasiskubino su pirkiniais, vėliau gailėjosi, nes čia jau laukė būrys pardavėjų su dar didesniais ryšuliais spalvingų drabužių.

Laivas iki pakrantės nepriplaukia, reikia persėsti į kitą mažesnį labai siaurą ir ilgą, kuris vos pajudėjus smarkiai siūbuoja. Ta koralinė sala yra pietų Kinijos jūroje ir priplaukus prie koralų rifo pro laivelio stiklinį dugną matome įvairius koralų pavidalus. Pakrantėje švarus smėlis, yra pašiūrės nuo saulės, kur restoranai paduoda valgį ir kėdes sėdėti ant kranto. Vanduo maloniai šiltas ir skaidrus. Čia maudomės, plaukiojam laiveliais ir kaitinamės saulėje. Pamirštame Kanados žiemą ir sniegą. Pietus gauname ten pat vien tik iš jūros patiekalų. Grįžom, kai kurie gerokai paraudę nuo karštos saulės, tik 5 v.p.p.

Vakare prašmatniame restorane vakarienė, o kitame — programa, kur papildomai reikėjo sumokėti 600 baht — apie 24 dol. Tai garsi toje vietovėje "Tiffany's" programa su šviesų ir garso sistema, kaleidoskopiškai besikeičiančia, ir kabaretiniais šokiais. Mažas nusivylimas, nes tikėjomės, kad pamatysime tailandiečių klasikinius šokius . . .

Drambliai, drambliai . . .

Visą rytmetį turime laisvą, tad vaikščiojam pajūriu ir po įvairias krautuves. Popiet išvyka į dramblių kaimenę. Tailandijoje yra apie 10.000 dramblių, kurių 3.000 naudojami miškuose darbui. Jie yra Azijos drambliai, kiek mažesni už Afrikos. Atvykę į aptvertą rajoną, radom keliasdešimt įvairaus dydžio ir amžiaus dramblių. Kiekvienas jų turi savo atskirą prižiūrėtoją-trenerį, kurio tik vieno klauso, o kitų įsakymus ignoruoja. Supranta iki 60 žodžių įvairių komandų. Sugautus šiaurės miškuose laukinius dramblius treniruoja per šešis mėnesius darbui ir komandoms. Mokyti pradeda ne senesnius kaip 3 metų, nes senesni nebepasiduoda treniruotei.

Kartais atskiri drambliai pasidaro nesuvaldomi, pašėlę. Tokius atskiria nuo kaimenės ir su tvirtom grandinėm prie kojų pririša atskirai atokiau nuo kitų, kol praeina šėlimo laikotarpis. Atsitinka, kad dramblys šėlsta ilgą laiką. Tokių nežudo, bet paleidžia atgal į miškus laisvėn. Po kelių mėnesių ar net metų tokie drambliai vis tiek grįžta atgal pas savo trenerį, nes dramblių pamilsta ir neužmiršta žmogaus visą amžių.

Laukinius dramblius gaudo miškuose su prijaukintais drambliais, bandydami bėgančiam drambliui užnerti kilpą ant užpakalinės kojos. Kokius reikia pagauti, srendžia iš dramblio pėdos dydžio, nes priekinės pėdos aplink ilgis x 2 rodo dramblio aukštį ir amžių.

Čia pamatėme, kaip drambliai velka ir neša medžio rąstus, eina ir bėga pavieniui ir grupėmis. Labai įdomiai atrodė, kai suėjo į tvenkinį maudytis straublius iškėlę ir visai pasinėrė į vandenį, tik treneriai stovėdami ant jų nugarų balansavo. Taipgi parodė, kaip senovės laikais aprengti drambliai dalyvaudavo karo veiksmuose. Vėliau kas norėjo galėjo pajodinėti ant dramblių ir pasidaryti atminimui nuotraukų. Ši išvyka visiems labai patiko ir paliko nepamirštamą įspūdį.

Vakare vėl buvom laisvi, tad vaikščiojom po gatves, stebėdami vietinių gyvenimą. Gatvėse yra daug pinigų keitėjų su iškabintom lentom su įvairių valstybių pinigų kursu. Šie keitėjai duoda geriausią kursą, bankai kiek mažesnį, o viešbučiai mažiausią. Pattaya Amerikos dolerio kursas buvo 26,03 baht. Valgių kainos restoranuose nebrangios: 70-100 baht, t. y. apie 4 dol. Benzino 1 litras — 12,5 baht, apie 0.5 dol. Darbininkas uždirba iki 1.000 baht mėn., o pianistas viešbutyje iki 10.000 baht per mėnesį.

Kai kurie duomenys

Po kelių dienų poilsio pajūrio vasarvietėje grįžom į Bankoką. Grįžtant vadovas labai plačiai kalbėjo apie Tailandijos gyvenimą, primindamas, kad turi 65 mil. gyventojų, o sostinė — 6 milijonus. Iki 1939 m. kraštas buvo vadinamas Siamu. Religija — budistų 95%, mahometonų 4% ir kitų 1%. Krašte yra dešimtys tūkstančių budistų šventyklų. Iki 1932 m. buvusi absoliutinė monarchija tapo konstitucine, bet gyvenimas beturčiams nepalengvėjo, nes krašte labai išsivysčiusi korupcija ir vyrauja kyšiai. Aukštieji valdininkai turi milijonines sąskaitas ne tik savo krašte, bet ir Šveicarijos bankuose. Įstaigose be patepimo-kyšio reikalo neatliksi ar turėsi laukti mėnesius norimo pažymėjimo. Davus 100 baht kyšio reikalai iš karto pajudės.

Karaliaus rūmai

Tai uždara už mūro sienų teritorija Bankoke — rūmai, šventykla, paminklai, statulos. Saulėje blizga aukštai iškilę tikru auksu padengti bokštai ir brangiaisiais akmenimis išpuoštos šventyklų durys.

Visi rūmai ir Emerald Buda šventykla pradėti statyti prieš 200 metų, nes tik 1782 m. Bankokas tapo Tailandijos sostine, prieš tai karaliaus sostas buvo kituose miestuose. Kiekvienas karalius, vadinamas Rama, ką nors naujo pristatė, remontavo ir gražino. Rama IV pakvietė iš Anglijos Anną 1860 m. mokyti savo sūnaus Rama V. Pagrindiniuose rūmuose — karūnacijos, sosto, priėmimų salės ir mirusių karalių panteonas. Sudeginti mirusių karalių pelenai palaidoti, stovi žmogaus dydžio figūros.

Šventyklos

Svarbiausia tautinė šventykla yra Emerald Buda. Ši šventykla ir Budos statula yra labai gerbiama. Vidus bei altorius, ant kurio iškeltas Emerald Buda, išpuoštas auksu ir brangiaisiais akmenimis. Pati statula yra nedidelė, 66 cm. aukščio, bet pasodinta ant 11 m. auksinės pakylos, aprengta brangiais drabužiais, kurie keičiami kelis kartus per metus su didelėm apeigom. Statula iškalta iš didelio gabalo žalios spalvos akmens, todėl vadinama Emerald Buda, ir jos legendinė istorija siekia 600 metų. Ją visą laiką lanko minios žmonių. Tvarkdariai, batus nusiavus, leidžia į vidų, įsakydami laikytis tylos ir sutūpti ant mozaikinių grindų, nes stovėti neleidžiama! Šventyklos sienos ir lubos išpuoštos paveikslais iš Budos gyvenimo.

Vis dar besižvalgydami į paliekamą karaliaus rūmų blizgesį, išvažiavom kitų budistų šventyklų lankyti. O jos vis kiekviena skirasi nežmoniška dydžiu arba auksu perkrautos. Pvz. auksinis Buda, sveriąs 5,5 tonos, savo amžiumi siekiantis 700 metų, buvo padengtas cementu ir tik 1953 m., cementui sutrūkus, pastebėta, kad yra išlietas iš aukso. Nukrapštė nuo jo visą cementą ir dabar auksinis Buda blizga, savo orientaline šypsena žvelgdamas į žmones.

Kitoje budistų šventykloje matėme gulintį Budą milžiniško dydžio — 46 m. ilgio ir 15 m. aukščio. Visas padengtas aukso plokštėm, o jo didžiulių pėdų padai padengti perlais.

Lūšnos

Po pietų mieste didelis judėjimas, gatvės pilnos automobilių. Išvažiavus iš pagrindinių gatvių šoninėse gatvėse apartamentinių namų blokai, kur balkonuose iškabinti džiovinami baltiniai. Tai butai neturtingųjų, kurie dar išgali mėnesinę nuomą mokėti. Kitose gatvelėse prie vandens kanalų tik lūšnos iš skardos suregztos ir apdengtos. Neatrodo, kad tai gyvenamos patalpos, bet ištisos šeimos ten įsikūrusios. Laikas nuo laiko iš tokių vietų valdžia iškrausto gyventojus ir vykdo statybos projektus. Visos tos vietos, kur neturtingieji surenčia tokias lūšneles, yra valdžios žemė ir kiekvienu momentu tokie gyventojai gali būti iškraustyti.

Kiekvienoje gatvėje ar gatvelėje vis yra budistų šventykla. Kai kurios labai mažytės, lyg kokios koplytėlės su Budos statulėle, papuošta gėlėm ir su papėdėje padėta vaisių ar maisto lėkšte kaip auka. Ir prie mūsų modernaus viešbučio už kelių žingsnių tokia nedidelė koplytėlė stovėjo aptverta tvorele, papuošta gėlėm ir spalvotais kaspinais.

(Bus daugiau)

• **Užsakykite "Tėviškės žiburius" kaip dovaną jaunavedžiams, draugams, pažįstamiems.**

ALEKSĄ GRYBĄ su šeima, jo mylimai

MOTINAI

Lietuvoje mirus,

nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

P. V. A. Dubauskai *N. K. L. Šetikai*

A. V. Katinai su šeima

A†A
JUOZUI NEVULIUI

mirus Suvalkų trikampyje,

jo dukrai ONUTEI DIRMANTIENEI su šeima reiškiame nuoširdžią užuojautą –

M. Neverauskienė *G. Masiulionienė* Klivlande
L. Baltrušaitienė *M. J. Bartkai* Klivlande
M. J. Naruševičiai Londone

PADĖKA

Mūsų mylima Mamutė ir Močiutė

a.a. KONSTANCIJA BAČĖNIENĖ,

sulaukusi 95 metų amžiaus,
iškeliavo amžinybėn 1986 m. kovo 8 d.

Nuoširdžiai dėkojame visiems, pagerbusiems velionę laidotuvių namuose savo atsilankymu, atsiuntusiems gėles prie jos karsto bei į namus ir aukojusiems šv. Mišias už jos vėlę.

Ypatingai nuoširdus ačiū kun. klebonui J. Staškui už maldas ir Rožinį laidotuvių namuose.

Nuoširdi padėka kun. dr. Pr. Gaidai, kun. dr. J. Gutauskui ir kun. klebonui J. Staškui už atnašavimą gedulinių Mišių, Vytautui Balčiūnui už liturginių skaitymų atlikimą.

Ypač esame dėkingi kun. dr. Pr. Gaidai už pasakytą prasmingą pamokslą, nušviečiantį velionės religingą gyvenimo kelią.

Su nuoširdumu dėkojame solistei S. Žiemelytei už jautrias giesmes, muz. J. Govėdui už palydėjimą vargonais, karsto nešėjams ir visiems, palydėjusiems velionę į amžino poilsio vietą šv. Jono lietuvių kapinėse.

Ačiū visiems, velionės atminimui aukas skyrusiems "Tėviškės žiburiams" ir Kanados lietuvių fondui.

Dėkojame J. S. Bubuliams už laidotuvių pietų paruošimą bei visoms ponioms už skanius kepinius ir pagalbą.

Pagaliau esame dėkingi visiems, liūdnose su Mamute atsiskyrimo valandose mus užjautusiems žodžiu, raštu ar per spaudą.

Duoki jai amžiną ramybę Viešpatie!

Liūdintys: duktė, sūnūs, marčios, žentas, vaikaičiai ir provaikaičiai

PADĖKA

Mano mielam vyrui

a.a. PETRUI BALČIŪNUI

atsiskyrus su šiuo pasauliu,

savo ir kitų artimųjų vardu reiškiu nuoširdžią padėką dr. Liudai Leknickienei už gydymą ir dažną Petro lankymą ligoninėje. Ačiū visiems už lankymą, guodimą, dar suspėjusiems paspausti šiltos Petro rankos, už gražias gėles, kurias jis taip mėgo, ilgas valandas į jas žiūrėjo ir kurios tarsi mažino jo skausmą.

Dėkoju Lietuvos kankinių parapijos klebonui kun. Jonui Staškui už šv. Mišių atnašavimą prasmingą pamokslą ir visiems kunigams dalyvavusiems šv. Mišių aukojime, ypač vyskupui A. Ambrosic už maldas ir baigminių apeigų atlikimą.

Nuoširdi padėka Vytautui Balčiūnui ir K. O'Connor už liturginių skaitymų atlikimą. Ačiū už gražius atsisveikinimo žodžius Algirdui Baneliui, kalbėjusiam draugų vardu, ir S. Monaco – mokytojų vardu.

Ypatinga padėka parapijos chorui ir jo vadovui muz. J. Govėdui už gražų giedojimą, lankymą Petro ligoninėje, puikias gėles, maistą ir pyragus atsisveikinimo vakare.

Dėkoju karsto nešėjams ir visiems, pagerbusiems velionį Petrą savo atsilankymu šventovėje ir dalyvavimą šv. Mišiose bei atsisveikinime.

Nuoširdi padėka užprašiusiems šv. Mišias už jo vėlę, pareikštas užuojautas asmeniškai ir spaudoje, Petro vardu aukojusiems N. Pr. Marijos vienuolijos Toronto skyriaus seserims – vaikų darželiui ar kitoms organizacijoms bei institucijoms.

Dėkoju visiems už Jūsų nuoširdumą mano liūdesio valandose –

liūdinti žmona – ***Nina Balčiūnienė***

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529
Atstovas – St. Prakapas.
Tel.233-4486

Baltiečių vakare Kanados parlamento rūmuose 1986.IV.24 su žymiaisiais svečiais. Iš kairės: KLB krašto vadovybės narė adv. JOANA KURAITĖ-LASIENĖ, JAV ambasadorius THOMAS NILES, visuomenės veikėja LIUCIJA SKRIPKUTĖ, parlamento narys iš Montrealio E. DESROSIER, Vatikano atstovas Kanadai pronuncijus arkiv. ANGELO PALMAS, solistė GINA ČAPKAUSKIENĖ

Nuotr. L. Giriūno

Lietuvos konsulų pasikeitimas Čikagoje

Surengtose pagerbtuvėse išlydėta buvusi generalinė Lietuvos garbės konsulė Juzė Daužvardienė, pasveikintas naujasis — Vaclovas Kleiza

J. ŠLAJUS

Generaliniam Lietuvos konsului dr. Petrui Daužvardžiui mirus (1971 m.), našlė Juzė Daužvardienė, buvusi didžioji talkininkė savo vyrui, po jo mirties buvo patvirtinta ir sėkmingai ėjo generalinės konsulės pareigas Čikagoje. Turėdama didį talentą kalbėti, lankydavo didžiuosius ir mažuosius lietuvių renginius, visuomet buvo autoritetinga skatintoja tautinio pareigingumo, siekiant laisvės pavergtai Lietuvai. Turėjo draugiškus ryšius su svetimų kraštų diplomatais. Tačiau dėl nuovargio ir nesveikatos konsulė Daužvardienė pasitraukė iš pareigų ir jom tęsti rekomendavo čikagietį Vaclovą Kleizą. 1985 m. gruodžio 3 d. JAV Valstybės departamentas pranešė Lietuvos pasiuntinybei Vašingtone, kad Vaclovas Kleiza yra pripažintas Lietuvos garbės generaliniu konsulu Čikagoje.

JAV Lietuvių Bendruomenės Vidurio Vakarų apygardos ir apylinkių valdybų atstovų pasitarime š. m. sausio 5 d. buvo pasiūlyta LB apygardos valdybai konsulų pasikeitimo proga surengti pagerbtuves, pakviečiant įsijungti lietuviškas organizacijas. Apygardos pirm. Birutė Vindašienė vasario 19 d. sukvietė 14-kos populiariųjų organizacijų atstovus, kur buvo sudarytas pagerbimui rengti komitetas. Birutė Jasaitienė, PLB valdybos vicepirm. švietimui, sutiko būti to komiteto pirmininke. Nutarta pagerbtuves rengti balandžio 27 d. Jaunimo centre. Paskelbus kvietimą dalyvauti pagerbtuvėse, iš viso užsiregistravo 111 lietuviškų organizacijų.

Balandžio 27 d. iškilmę JC pradėjo komiteto pirm. B. Jasaitienė. Ji supažindino su garbingaisiais dalyviais, pasveikino konsulus ir gausiai susirinkusius. Programai vadovauti pakvietė dr. Petrą Kisielių, jn. Algiui Braziui sugiedojus himnus, akompanuojant R. Mockui, dr. P. Kisielius, supažindinęs dalyvius su buv. Čikagos dienraščių religinio sk. redaktoriumi žurn. Stasiu Pieža, asmeniškai pažinusį kons. dr. Petrą Daužvardį ir kons. Juzę Daužvardienę, pakvietė apžvalginiam pranešimui.

"Neišleidžiame iš savo širdžių"

Žurn. Stasys Pieža kalbėjo apie generalinę konsulę Juzę Daužvardienę, vaizdžiai apžvelgė turiningą jos gyvenimą ir visuomeninį jos darbą. Paminėjo, kad ji yra baigusi teisę, iš profesijos advokatė. Kalbėjo, kad mes Daužvardienę išleidžiame iš konsulės pareigų, bet neišleidžiame iš savo širdžių. Paminėjo, kad II D. karo metu Juzė Daužvardienė aukojosi, dirbdama Raudonojo Kryžiaus eilėse bei lietuviškoje veikloje. Piežos ir Daužvardžiai tuomet buvo artimi pažįstami. Konsulė Daužvardienė čia buvo pagerbta korporacijos "Giedra" metine premija 1000 dol. Ją įteikė giedrininkė Irena Polikaitienė ir premijos mecenatas kun. dr. Juozas Prunskis.

Jungti visus

JAV LB krašto valdybos pirm. Algimantas Gečys, pasveikinęs krašto valdybos vardu, kalbėjo apie naująjį generalinį Lietuvos garbės konsulą Vaclovą Kleizą, jo pažįstamą daugiau kaip 40 metų. Jis padėkojo gen. konsulei Daužvardienei už tarnybą lietuviams ir nuolat vestą kovą dėl pavergtos tautos. Naujajam konsului V. Kleizai palinkėjo būti konsulų Daužvardžių įpėdiniu ir geru visų lietuvių pareigūnu, jungti visus lietuviškiem darbam, lankytis lietuviškuose renginiuose, derinti senųjų ir naujųjų ateivių veiklos darbus. Paminėjo, kad konsulas Kleiza yra baigęs aukštuosius mokslus, buvo veiklus ateitininkų vadovybėje. Didžiąją savo veiklos dalį yra atidavęs Lietuvių Bendruomenei, dirbdamas įvairiose pareigose. Penkeriem metam buvo išrinktas Pasaulio Lietuvių B-nės valdybon. Paminėjo, kad LB krašto valdyba rūpinosi Lietuvos diplomatinės tarnybos tęstinumu.

Kaip estafetėje

Lietuvos atstovas Vatikane ir Lietuvos pasiuntinybės patarėjas Vašingtone Stasys Lozoraitis kalbėjo, kad šiandien esame liudininkai nepaprasto įvykio, kuris parodo ne tik diplomatinės tarnybos gyvastingumą, bet ir mūsų lietuviškos visuomenės nusiteikimą. Viena karta kaip estafetėje perduoda darbą kitai kartai ne prievarta, kaip kartais atsitinka dviejų kartų konflikte, bet savanoriškai. Gal keisis darbo metodai, bet nesikeis darbo esmė, ištikimumas okupuotos valstybės įstatymams, tos valstybės atstovavimas. Konsulė Daužvardienė dirbo su dideliu kruopštumu ir respektu diplomatinei tarnybai. "Mane ji yra nustebinusi drausme, net ir tada, kai pabunda širdis, linkusi kitaip spręsti klausimus. Kai bus rašoma mūsų okupacijos metų istorija, ji toje istorijoje turės labai garbingą vietą. Visoje mūsų tarnyboje turbūt nėra žmogaus, kuris būtų pasakęs tiek prakalbų, dalyvavęs įvairiuose renginiuose, dirbęs tiek antvalandžių, kiek Juzė Daužvardienė. Tačiau šiandien turi būti ne atsisveikinimo, o padėkos diena už visa, ką mums davė savo patirtimi arba ateityje galės duoti, nes kiekvienas lietuvis yra reikalingas iki paskutinio gyvybės atodūsio!"

Diplomatinės tarnybos vardu St. Lozoraitis dėkojo konsulei Daužvardienei ir visiem tiem, kurie čia šiandieną susirinko ir prisidėjo prie tokios iškilmingos dienos suorganizavimo. Kalbėjo, kad nepaisant ginčų, esame sucementuota šeima, sucementuota bendrų idealų ir meilės tam tolimam kraštui — Lietuvai.

Sunkesniu keliu

Galima sakyti, kad tuo pačiu keliu pradeda eiti tarnybos narys Vaclovas Kleiza — tęsė Stasys Lozoraitis. Sunkesniu keliu, negu tai buvo praeityje. Padėtis okupuotame krašte nestovi vietoje. Mūsų visuomenės buitis nebe ta, kuri buvo praeityje. Daug brangių veidų nebematome, ir kiek daug naujų veidų atsirado.

Tad koks uždavinys laukia Vaclovo Kleizos? Atvirai kalbant, kiekvienas diplomatinės tarnybos narys turi prieš save problemas, elementus, kurie apsprendžia jo darbus.

Jis turi turėti ryšį su visuomene, turi nuolat žvelgti į okupuotąją Lietuvą, sekti jos gyvenimo vystymąsį, suprasti jos evoliuciją. Pagaliau turi megzti kiek galint geresnius ryšius su svetimšalių įstaigomis bei institucijomis. Lietuva yra jo darbo tikslas, visuomenė yra ir turi likti jo darbo atrama. O tarptautinė plotmė yra jo veiklos baras, kuriame nuolat reikia priminti mūsų tėvynę ir jos reikalus... "Pasiruoškime ilgos distancijos darbui. Naujam konsului linkiu darbo sėkmės, o visiem sakau: būkite su mumis! Tokiu būdu jūs ir mes — visi lietuviai eisime tuo keliu, kuriuo ėjo tie žmonės, kurie šiandien yra Lietuvoje, ilgisi laisvės, kurie gal tyliai už ją kenčia".

Abiejų žodis

Į papuoštą gėlėmis ir šūkiu "Būkite su mumis" sceną buvo pakviesti konsulai — Juzė Daužvardienė ir Vaclovas Kleiza. Abiem buvo įteikta 111-kos lietuviškų organizacijų adresai, visų organizacijų albumai ir dovanos.

Gen. konsulė Daužvardienė pasakė trumpą atsisveikinimo žodį, pasveikino naująjį gen. konsulą Kleizą ir palinkėjo sėkmingo darbo tarnyboje. Padėkojo "Giedros" korporacijai už jos pagerbimą ir paskirtą premiją; žurn. Piežai už prasmingus žodžius ir gausiai čia susirinkusiem. Sakė: "Dirbkime vieningai ir kovokime dėl Lietuvos laisvės. Lietuva vėl turi būti laisva ir nepriklausoma". Jautrius konsulės žodžius susirinkimas sustojęs priėmė gausiais plojimais.

Gen. konsulas Vaclovas Kleiza padėkojo LB Vidurio Vakarų apygardos valdybai ir pagerbtuvių komitetui už šios iškilmės suruošimą ir JAV LB krašto valdybos pirmininkui A. Gečiui už pasakytas padrąsinančias mintis. Paminėjo suprantąs prisiimtų pareigų svarbą. Su tautiečių parama ryžtasi jas tinkamai atlikti. Mielai naudosis buvusių konsulų Daužvardžių didžia patirtimi bei patarimais... Gen. konsulo Vaclovo Kleizos ilgalaikė patirtis įvairių centrinių organizacijų vadovybėse galės būti darbo atrama jo konsulinėse pareigose.

• **Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" - atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.**

Bookbinding Studio
"SAMOGITIA"
meniškai įriša knygas bei žurnalus. Savininkas – lietuvis.
Telefonas **625-2412**
P. O. Box 1343, Postal Station "B"
Mississauga, Ontario L4Y 4B6

Kas ten siuntė lietuvių atstovus?

Naujo Lenkijos prezidento išeivijoje pareigų perėmimo iškilmėje dalyvavo ir lietuviai

STEPAS VARANKA

Toronte leidžiamas lenkų laikraštis "Express Polski" 1986. IV. 22 išspausdino savo korespondento Britanijoje straipsnį "Naujas Lenkijos prezidentas". Tą patį skelbė ir kiti lenkų laikraščiai už Lenkijos ribų.

Čia suglaustai pateikiu įvykio eigą. Š. m. balandžio 8 d. Britanijos Londone, lenkų egzilinės vyriausybės būstinėje, dabartinis prezidentas Edward Raczynski perdavė savo pareigas buvusiam pavaduotojui Kazimierui Sabbatui.

Edward Raczynski yra 95 metų amžiaus vyras, bemaž aklas. Jis prezidento pareigas ėjo 7 metus.

Tas istorinis momentas, laikraštis rašo, lenkų išeivijoje sukėlė didelį susidomėjimą. Į pareigų perdavimo iškilmes į Britaniją suvažiavo iš visų kontinentų ne tik lenkų vyriausybės atstovai, bet ir buvę aukšti karininkai, dvasiškiai, politikai, visuomenininkai ir privatūs asmenys. Buvo pakviesti ir kitų tautų atstovai. Lenkuose buvo jaučiama, kad su balandžio 8 d. lenkų išeivijoje prasideda naujas laikotarpis kovoje dėl nepriklausomybės atgavimo.

Atvykusių tarpe buvo: gen. K. Rudnicki, gen. J. E. Berek, britų aviacijos vicemaršalas gen. A. Majsner, lenkų Tautinės tarybos pirm. Zygmunt Szadkowski, Tautinio iždo pirm. majoras L. Lubenski, laikinasis vyriausybės ministeris pirmininkas dr. E. Szczeanek, vyskupas Szczepan Wesoly, prel. Franciszek Pluta — vyriausybės atstovas Kanadoje, prel. W. S. Jarecki, naujo prezidento žmona Anna Sabbatowa, anglė, Lady Bennett ir kiti.

Prezidentas Raczynski, perduodamas pareigas, savo kalboje pareiškė: "Tikiu, kad neužmiršite apie naujas galimybes, kurios atsiveria dėl susitarimo su mūsų kaimynais Vidurio Europoje..."

Naujasis prezidentas K. Sabbat, padaręs konstitucijoje numatytą priesaiką, pasakė atitinkamą kalbą. Toji lenkų vyriausybė atstovauja nepriklausomos Lenkijos tęstinumui.

Lenkų egzilinės vyriausybės pagrindas yra nepriklausomos Lenkijos 1935 m. konstitucija. Toji konstitucija Vilnių ir Vilniaus kraštą laiko integraline Lenkijos dalimi.

Po gana ilgos kalbos, kurioje paminėjo popiežių Joną-Paulių II, kaipo vieną žymiausių šių laikų lenkų, gen. W. Andersą, gen. T. Bor-Komorowskį, gen. K. Sosnowskį, politikus — A. Ciolkoszą, M. Grazynskį ir T. Bieleckį, pareiškė, kad jis pats jau 32 metai veikia Lenkijos labui. Paskutinius 10 metų ėjo ministerio pirmininko pareigas.

Pabaigoje savo kalbos naujasis prezidentas K. Sabbat pareiškė padėką visiems iškilmių dalyviams, ypač svetimų tautų atstovams išeivijoje. Čekoslovakijai atstovavo prof. S. Velinsy, ukrainiečiams — J. B. Rudnyckoj, išeivijoje esančios vyriausybės premjeras. Jie pasakė atitinkamas kalbas. Iškilmėje dalyvavo taipgi rumunai, vengrai, lietuviai, latviai ir estai.

Įdomu, kaip ten pateko lietuvių atstovai?! Kas juos ten siuntė? Ar tai buvo tikslinga? Naujasis prezidentas po priesaika žada laikytis konstitucijos, kuri Lietuvai nėra palanki. Joje lenkai savo grobuoniškų tikslų Lietuvos atžvilgiu neatsižada. Lietuvių atstovai, dalyvaudami naujojo lenkų prezidento iškilmėje, pritaria jų tęsiamai politikai. Reikia siekti draugiškų santykių, bet ne tokiu būdu ir ne tokia kaina.

Lenkai nerimauja dėl Vilniaus

Po II D. karo atvykę lenkai į Kanadą įsteigė Toronte "Związek Ziem Wschodnich RP" — Lenkijos rytų žemių sąjungos skyrių. Pastarasis š. m. kovo 9 d. surengė gausią narių ir svečių sueigą. Toronto skyriaus pirmininku yra veiklus Antoni Budrewicz. Skyriaus pirmininkas įvadiniame žodyje pareiškė priekaištą tiems lenkams, kurie yra kilę iš Vilniaus krašto ir neprisideda prie realios veiklos, o tik kritikuoja kitus.

Pagrindiniu paskaitininku buvo Wellik. Jis ilgoje paskaitoje išvedžiojo, kad tie rytų žemės plotai nuo seniausių laikų priklausė Lenkijai. Pasak jo, sujungimas Lietuvos su Lenkija apsaugojęs Lietuvą nuo išnykimo, įvedęs ją į Vakarų pasaulį ir jo kultūrą.

To sujungimo dėka Lenkija tapusi didele ir galinga valstybe. Didelis nuopelnas buvęs pagoniškos Lietuvos krikščionimas. Prijungiant Lietuvą prie Lenkijos, esą atsirado lietuviško ir rusiško gaivalo, skirtingų papročių, religijų ir net kalendorių.

Keletas susinervinusių dalyvių piktinosi tom lenkų organizacijom, politinėm grupėm ir politikais, kurie, jieškodami gero sugyvenimo su savo kaimynais — ukrainiečiais, lietuviais ir gudais, žada atsisakyti nuo tų prieškarinės Lenkijos užgrobtų žemės plotų.

Susirinkime dalyvavo ir egzilinės lenkų vyriausybės atstovas prel. F. Pluta. Po paskaitos susirinkimo dalyviai kreipėsi į jį su įvairiais klausimais liečiančiais tas sritis, kurias žlungant Lenkijai, Sovietų Sąjunga "išvadavo" ir priskyrė Lietuvai, Ukrainai ir Gudijai. Prel. F. Pluta pareiškė, kad lenkų išeivijoje niekas neturi teisės nei pareigos atsisakyti net grūdelio Lenkijos teritorijos.

Buvo pasmerktas lenkas Andrzej Wirecki, kuris Toronto lenkų laikraštyje "Glos Polski" 1986 m. 6 nr. parašė įdomų straipsnį kuriame ragino savo tautiečius daugiau dėmesio kreipti į savo kaimynus, ypač lietuvius, kurių tauta yra smarkiai nukentėjusi. Minimo straipsnio autorius gavo ne tik pylos iš lenkų šovinistų — jam buvo ir lietuvių spaudoje priekaištauta...

Vienas iš susirinkime dalyvavusių paklausė, kokia teise ir kokiais pagrindais "ugodowcy" — susitaikėliai atsisako bemaž pusės Lenkijos teritorijos. Gaila, kad nė vienas iš susirinkusiųjų nepaklausė, kokiu būdu Lenkija tas sritis įsigijo. Prieškarinėje Lenkijoje iš 35 milijonų gyventojų 33% buvo tautinės mažumos. Iš tos statistikos matosi kokia buvo Lenkija...

"DP: LITHUANIAN IMMIGRATION TO CANADA AFTER THE SECOND WORLD WAR",
365 psl., 40 iliustracijų,
parašyta ***Dr. Mildos Danytės,*** *išleista "Multicultural History Society of Ontario".* Minkštais viršeliais – $14.95, kietais – $19.95, persiuntimui pridėti $1.50.
Užsakymus ir čekius siųsti: *D. S. Danys, 1681 Ainsley Dr., Ottawa, Ontario K2C OS8*

Devenių kultūros fondo leidiniai
1. ***Jūratė Statkutė de Rosales, BALTŲ KALBOS BRUOŽAI IBERŲ PUSIASALYJE,*** $15.00, JAV
2. ***Motiejus Karaša, GYVENIMO SŪKURIUOSE,*** $15.00, JAV
3. ***Jokūbas Dagys, SCULPTURES*** (meno albumas), $35.00, JAV
4. ***J. Andrius, LIETUVOS ŽEMĖLAPIS,*** $6.65, JAV

Užsakymus siųsti: Devenių kultūrinis fondas, P.O. Box 10782, St. Petersburg, FL 33733, USA.

Generalinei Lietuvos garbės konsulei JUZEI DAUŽVARDIENEI Čikagoje 1986.IV.27 įteikiamas iškiliausios lietuvės katalikės moters žymuo – premija. Dešinėje – įteikėja "Giedros" korporacijos atstovė IRENA POLIKAITIENĖ ir premijos mecenatas kun. dr. JUOZAS PRUNSKIS

Nuotr. J. Tamulaičio

Apie dialogą su lenkais

JONAS PRUNSKIS

A. Balašaitienė "TŽ" 1986 m. 18 nr. tvirtina, kad mums reikia daugiau remtis latviais ir estais. Tai visai teisinga. Aš tai minėjau ir savo straipsnyje, tačiau Lietuvos, Latvijos, Estijos draugystė, nors ir labai artima ir labai reikalinga, yra labai nežymi jėga, palyginus su Sov. Sąjunga.

Vienas miręs žymus veikėjas tvirtino: "Aš priimčiau ir velnio pagalbą, jeigu būtų naudinga nepriklausomai Lietuvai atgauti" (citata ne žodis žodin). Lenkų laisvės judėjimas yra naudingas ir Lietuvos laisvės judėjimui. Lenkija yra vienintelė Europoje rimtesnė jėga, kuri dar šiek tiek gali priešintis Sov. Sąjungai. Kaip galima atsisakyti lenkų, nors ir netiesioginės pagalbos, Lietuvos išsilaisvinime? Tai rusai žino, ir lietuvių suartėjimo su lenkais kovoje prieš juos labai nenori. Pirmoje rusų okupacijoje aš pats girdėjau mitinguose kalbėtojų posakių, esą Sov. Sąjungos draugystė apsaugojo Lietuvą nuo vokiečių okupacijos. Dabar ir Vilniaus "Tiesa" ir mitinguose kalbėtojai dažnai primena, kad draugiška Sov. Sąjungos kariuomenė Lietuvą saugoja nuo lenkų okupacijos.

Rusų okupuotas lietuvis tuo netiki — netikėkime tokiu tvirtinimu ir mes. Lietuva turi nusikratyti rusų okupacija, kad ir su ne tiesiogine lenkų pagalba. Niekas nenori lenkų okupuotos Lietuvos matyti, nenoriu ir aš. Tačiau jungtis į bendrą kovą su lenkais prieš okupantus rusus turime. Mūsų tarpe reikia vengti gandų, kad Lietuvai atgavus laisvę, lenkai gali okupuoti ją arba jos dalį. Šių gandų nori ir pageidauja Sov. Sąjunga. Lietuva, atgavusi laisvę, turės vyriausybę, kuri rūpinsis tiek diplomatinėmis, tiek karinėmis priemonėmis Lietuvos teritorijai apginti.

A. Balašaitienė primena lenkų žiaurumus Vilniaus krašte. Reikia sutikti, kad lenkai trukdė okup. Vilniaus krašte lietuvybei plisti ir kalino lietuvius veikėjus. Bet kuri valstybė nesirūpina savo saugumu? Juk ir Lietuvoje buvo kalinami lenkai, bolševikai, vokiečiai. Buvo kalinami ir lietuviai, nusikaltę įstatymams. Buvo kalinami net tokie žymūs žmonės, kaip profesoriai Dovydaitis, Eretas, Pakštas ir kiti.

Lietuvis ūkininkas lenkų Vilniaus krašte nebuvo naikinamas. Kai 1941 m. vasario mėn. buvau paskirtas į Dukštą pavaduoti išvykusio veterinarijos gydytojo Bartininkaičio, radau nusiminusius ir rusų teroro išgasdintus vilniečius, kurie mane klausdavo: kaip mes gyvensime, kaip bus? Aš, bijodamas provokacijų, tylėjau, bet širdyje buvau su tais kenčiančiais vilniečiais. Važinėdamas pas vilniečius ūkininkus, radau jų ūkius lenkų nesunaikintus: jie turėjo užtektinai gyvulių ir grūdų, o į bažnyčią ateidavo neblogai apsivilkę. Reiškia lietuvis ūkininkas Vilniaus krašte lenkų ekonomiškai nebuvo naikinamas, kentėjo tik lietuvybė.

Rusai pirmoje okupacijoje Vilniaus krašte įkalino daugumą lietuvių veikėjų, atėmė jų žemę, o 1941 m. pavasarį atėmė ūkininkų grūdus pyliavų pavidalu, o antroje okupacijoje išdraskė ir vilniečių sodybas. 1945 m. Vilniaus kraštą rusai sunaikino jį išdalydami: didesnę Vilniaus krašto dalį atidavė Gudijai, Suvalkų trikampį — Lenkijai, o likusią dalį su Vilniumi pasiliko sau, kaip ir visą Lietuvą.

Esu susitikęs Čikagoje lietuvių iš Suvalkų trikampio ir padariau išvadą, kad Lenkijoje lietuviai geriau gyvena, negu Gudijoje arba rusų okupuotoje Lietuvoje: nė vienas lietuvis iš Lenkijos nenori persikelti į Gudiją arba į rusų okupuotą Lietuvą. Suvalkų trikampis esąs vienintelė Lietuvos vietovė, kur lietuviai ūkininkai gyvena savo tėvų sodybose ir turi lietuviškas institucijas — šventoves, mokyklas, laikraštį.

Kad gudai kunigaikščių laikais lietuviams buvo geri, nesiginčiju, bet gudai dabar ypatingai blogi lietuviams. Jie neleidžia savo ribose lietuviams turėti nei mokyklų, nei lietuviškų pamaldų, nei lietuviškos spaudos. Lietuviai Gudijoje turi blogiausias gyvenimo sąlygas visame pasaulyje. Tos Vilniaus krašto dalies, kuri yra dabar Gudijoje, mes jau nebeatgausime, nes ten nebebus lietuvių. Tokia gudų laikysena dabar ir verčia manyti, kad ateityje Lietuvai bus pavojingi gudai, o ne lenkai.

Tvirtinti visu 100%, kad negręs Lietuvai Lenkija, negalima, tačiau tiek daug pasikeitę Lietuvos reikalai Lenkijos atžvilgiu, kad mes turime atmesti rusų draugystę ir siekti Lietuvai nepriklausomybės. Lietuvos pasikeitimai Lenkijos atžvilgiu yra šie: 1. Vilniaus krašto dalies, kuri yra dabar Gudijoje, nebeatgausime, nes ten nebeliks lietuvių; sunku tikėti, kad Lenkija kariautų su Gudija ir Lietuva kartu dėl Vilniaus krašto. 2. Visai kita Vilniaus politinė padėtis buvo 1920 m. ir dabar; 1920 m. didesnė dalis Vilniaus krašto gyventojų, jų tarpe ir žydai, nenorėjo Lenkijos. Po karo 80% lenkų repatriavo į Lenkiją. Labai nedaug kas tenori Vilniuje ir Lietuvoje Lenkijos. Lenkija supranta ką reiškia okupuoti nedraugišką kraštą jau vien iš Afganistano ir Palestinos įvykių. 3. Vilniaus smėlynai Lenkijos ekonomijai nieko nežada. Lenkija didelius plotus turi okupavusi Vokietijos žemių ir, turėdama nedraugiškus vokiečius ir rusus kaimynus, norės su lietuviais draugiškesinių santykių. Tokios nuomonės yra ir dauguma iš 15 esančių lenkų pogrindžio organizacijų. Lietuviai nenori rusų okupacijos. Savo laisvę gins ir nuo gudų ir nuo lenkų, ir nuo vokiečių, jeigu reikės.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

PAGERBTI ŠIMTAMEČIAI

Utenos rajono Leliūnų kolchozo kultūros namuose pagerbti du šimto metų sulaukę šios apylinkės gyventojai: 1886 m. vasario 12 d. gimusi Pranė Juknonienė ir Pranas Jočys, gimęs tų pačių metų vasario 17 d. Sukaktuvininkus atlydėjo jų vaikai, vaikaičiai, provaikaičiai ir artimieji. Grojo kaimiška kapela, liaudies dainas dainavo etnografinis kolchozo ansamblis, stiprios sveikatos, gražių gyvenimo dienų antrajame šimtmetyje linkėjo Leliūnų kolchozo nariai ir svečiai. P. Juknonienė turėjo tris seseris ir vieną brolį. Vos septynerių metų sulaukusi, pradėjo dirbti, beveik 40 metų tarnavo pas ūkininkus. Sukaktuvininkė buvo gera audėja, verpėja, mezgėja. Darbštumo išmokė ir tris savo vaikus — du sūnus ir dukrą. Prieš 20 metų ji dar taip šoko per sūnaus vestuves, kad visi stebėjosi. Ir dabar senutė kruta pagal savo jėgas, padėdama prižiūrėti provaikaičių vaikus. Akinių niekada nenešiojo, jų nereikia ir dabar. P. Jočys gyveniman išleido dvylika vaikų, tapusių ne tik žemdirbiais, bet ir inžinieriais, gydytojais, mokytojais. Šimtamečio senelio dienas skaidrina šešiolika vaikaičių ir aštuoni provaikaičiai. P. Jočys visiems sveikintojams linkėjo sulaukti šimto metų. Pasak jo, tai nėra sudėtinga. Jis pats visą gyvenimą valgęs paprastai, kaimiškai, saikingai, niekada nerūkęs, negirtavęs.

ATĖJO "DISPLĖJAI?"

Laikraščiai skelbia susovietintos "ELTOS" pranešimą, kad į Lietuvos bibliotekas atėjo "displėjai". Esą jose pradėjo veikti pirmoji automatizuotos informacijos apdorojimo eilė. "Displėjaus" ekrane bus galima gauti žinių apie rašytojo išleistas knygas, jų vertimus į kitas kalbas, tų knygų tiražus. Ką reiškia tas angliškos kilmės displėjus? "Minties" 1975 m. Vilniuje išleistame anglų kalbos žodyne rašoma: **"Display** — paroda, parodymas, išstatymas . . ." Lietuviškoms bibliotekoms nereikalingas angliškos kilmės "displėjus". Juk ir be jo ekrane galima rodyti arba teikti žinias apie rašytojų knygas, jų vertimus ir tiražus. "Displėjų" nedelsiant reikėtų išmesti į kai kurių lietuvių išeivijoje pamėgtą "garbičių" (**garbage** — virtuvės atmatos, liekanos), kurį lietuviškai vadiname šiukšlynu.

NUOSTOLINGI ŠERNAI

"Valstiečių laikraščio" balandžio 8 d. laidoje apie gausias šernų bandas prašneko medžioklės žinovas K. Pėtelis. Jo duomenimis, vasaros pradžioj Lietuvoje būna apie 19.000 šernų. Pastarajame dešimtmetyje pasikeitė šernų mityba. Didžiausią maisto dalį jie dabar randa ne miškuose, o laukuose. Jau pradeda formuotis šernų bandos, gyvenančios tik laukuose, darančios didelę žalą pamiškėse auginamiems kviečiams, žirniams, avižoms. K. Pėtelis pataria vengti tokių pasėlių pamiškėse, baidyti šernus elektriniu "piemeniu", specialiomis cheminėmis medžiagomis. Tai betgi reikia padaryti, kol šernai dar neįjunkę į pasėlius. Nuostolius ūkiams gali sumažinti pašariniai sklypeliai šernams miškuose, bet niekas nenori skirti žemės tokiems sklypeliams miškuose. Daugiausia nuostolių pridaro jaunikliai šernai, ne tokie baikštūs, kaip suaugusieji. Jaunikliai turėtų sudaryti didžiąją sumedžiojamų šernų dalį. Be to, šernus medžioti reikia prie pasėlių, kad būtų sunaikinti visi šernai, bandantys gyventi tik laukuose. Rudenį ir žiemą šernų nereikia gainioti iš laukų. Niekam nedarydami skriaudos, tada jie surenka tai, kas dėl vienokių ar kitokių priežasčių liko laukuose. Redakcija K. Pėtelio rašinį papildo savo pastaba: "Ši problema nenauja, bet gana sudėtinga ir opi. Ji svarbi ne tik ūkiams. Skaudžiai šernų daromus nuostolius pajunta pamiškių gyventojai, neretai prarandantys didžiąją sodybinio sklypo derliaus dalį. Kviečiame skaitytojus pasidalyti mintimis, kaip sumažinti šernų daromus nuostolius, pateikti pasiūlymų".

BLAIVĖJANTIS "RAGUTIS"

"Ragučio" alaus darykla kauniečiams parūpindavo ir nealkoholinių gėrimų, kurių dažnai trūkdavo karštomis vasaros dienomis. Dabar vaisvandenių paklausa ypač padidėjo, paskelbus kovą girtuokliavimui. "Ragutis" savo nealkoholinių gėrimų skyrių iš senų patalpų perkėlė į didelį keturių aukštų pastatą, aprūpintą pilnai mechanizuotomis gamybinėmis linijomis, gautomis iš Čekoslovakijos ir R. Vokietijos. Senajame skyriuje buvo tik viena gamybinė linija, per valandą vaisvandeniais pripildanti 6.000 butelių, o dabar naujoji linija per tą patį laiką pripildys daugiau kaip 20.000 butelių. Senasis skyrius per metus pagamindavo apie 1.700.000 litrų duonos giros. Naujasis skyrius pagamins apie tris milijonus. Bus išleista naujų rūšių nealkoholinių gėrimų. "Ragutis" kauniečiams dabar parūpina daugiau kaip 20 įvairių pavadinimų vaisvandenių.

PROPAGANDINIS FILMAS?

Grupė Lietuvos kino studijos filmuotojų mėnesį laiko praleido Argentinos sostinėje Buenos Aires. Spaudai skirtame pranešime rež. A. Grikevičius pasakoja apie studijos kuriamą vaidybinį filmą "Kas nužudė Ugą Vinčerą?", kuris esąs politiniopsichologinio pobūdžio. Scenarijų parašė dramaturgas A. Lapašinas su Buenos Aires mieste dirbančiu sovietų žurnalistu V. Vesenskiu. Filmo turinys neatskleidžiamas, tik pabrėžiama, kad jame vaizduojamos vienos P. Amerikos šalies "nacionalinio išsivadavimo problemos". Filmavimui panaudojama Buenos Aires aplinka — namai, gatvės ir aikštės. Kai kuriom filmo scenom teks panaudoti ir pastatų vidų.

V. Kst.

Maloniai kviečiame visus
birželio 7, šeštadienį, 5 v.p.p., į Hamiltono
Lietuvių dramos teatro "Aukuro" vaidinamą –

Kazio Inčiūros

"Eglė žalčių karalienė",

trijų veiksmų, aštuonių paveikslų lyrinę pasaką,

kuri bus vaidinama Westdale mokyklos auditorijoje, 700 Main St. W., Hamilton, Ont.

Bilieto kaina – $7.00, moksleiviams ir pensininkams – $5.00.

Rengia HLDT "Aukuras"

Lietuvio pastatytas kryžius Australijos dykumoje, Eucla vietovėje. Jį pastatė GEDIMINAS PATUPIS kaip padėkos ženklą už sėkmingą tos vietovės statybą. Kryžius pastatytas specialiai įrengtoje aikštelėje. Jo papėdėje pritvirtinta paminklinė lenta su įrašu: "Kryžius visiem krikščionim ir tiem, kurie savo pastangomis pastatė naują Euclą". Paminklinė lenta papuošta iš šonų dviem Gedimino stulpais. Naktį kryžius apšviečiamas stipriais prožektoriais. (Nuotraukoje kryžiaus lietuviškumo nematyti — nėra lietuviškam kryžiui būdingos ornamentikos. Iš Gedimino stulpų lietuvis atpažins, kad tai lietuvių darbas, bet ar kitataučiai supras, jog tai lietuvio kūrinys? Red.). Pravažiuojantiem turistam jis matomas iš toli

Lietuvio kryžius Australijos dykumoje

1948 m. iš laivo "HMAS Kanimba", Fremantle uoste prie Pertho, V. Australijoje, išlipo Gediminas ir Vytautas Patupiai. Su kitais lietuviais jie pabiro plačioje V. Australijos provincijoje.

Atlikę dvejų metų darbo prievolę, persikėlė į Pietų Australiją, Adelaides miestą, kur jau buvo apsigyvenusių 1500 šeimų ir pavienių lietuvių. Gediminas vedė Pajautą Andrėkaitę, o už poros metų vedė ir bolis Vytautas Aldoną Gudaitytę. Abu broliai Patupai P. Australijoje sukūrė gražias lietuviškas šeimas.

Gediminas dirbo transporte, važinėjo sunkvežimiu tarp Adelaidės ir Pertho 3000 km plote. Apie 1600 km nuo Pertho į rytus, didžiulį dykumos plotą užmančioje Nullabar plokštumoje Gediminas įsižiūrėjo vietovę, kuri vadinasi "Eucla" (tariama Jukla). Minima Eucla yra lyg oazė Saharoje, vienintelė vieta dykumoje, 100 metrų aukštumo, pajūrio pakrantė, nuo kurios matyti didelės įlankos vaizdas. Prie pat vandens tęsiasi gražios balto smėlio kopos, kurios mums primena Kuršių Neringą.

Gediminas, kuriam ši vietovė labai patiko, gerai suvokė jos komercinę vertę. Todėl 1967 m., gavęs V. Australijos valdžios pritarimą, jis pasiryžo atnaujinti Euclą, kurios vienintelis apskuręs senas pastatas buvo užeiga keleiviams, kur buvo galima nusipirkti benzino tolimesnei kelionei.

Gediminas užsimojo pastatyti modernių motelių komplektą su visais reikalingais pastatais bei įrengimais. Tas jam sudarė milžinišką rūpestį ir vargą. Į Euclą reikėjo medžiagas gabenti šimtus, kartais tūkstančius kilometrų.

Gediminui praplėtus Euclos vietovę, V. Australijos valdžia pastatė policijos stotį, ambulansams garažą, policijos šeimoms namus ir pirmosios pagalbos punktą.

Tokiu būdu smėlio užpustytoje senosios Euclos vietovėje, energingo ir atkaklaus lietuvio dėka, atsirado nauja Eucla, o jos atnaujintojo lietuvo vardas plačiai pasklido, ne tik Nullabar dykumoje, bet ir po visą Australiją.

Džiugu, kad šis lietuvis, tapęs verslininku, tų sąvokų niekad nesumaišė ir iki šiol išliko pirmoje eilėje lietuvis.

Žmonos Pajautos padedamas, jis jau 18 metų karaliauja Euclos lietuviškoje Nullabar dykumos sodyboje.

Andrius Klimaitis
(Klimašauskas)

Sudbury, Ontario

SIBIRINIAI TRĖMIMAI bus paminėti birželio 15, sekmadienį, 7 v.v. bendromis lietuvių, latvių ir estų pamaldomis St. Andrew's Place, 111 Larch St. Pamaldose dalyvaus ir lietuvis kunigas iš Toronto.

Numatoma eisena prie žuvusių už laisvę karių paminklo mieste — "Memorial Park". Kviečiami visi lietuviai minėjime ir pamaldose dalyvauti, prisimenant mūsų brolius ir seses Sibiro kankinius. Minėjimą organizuoja Baltiečių federacijos Sudburio skyrius. **J. Kr.**

Hamilton, Ontario

GIEDRAIČIO KLUBO NARIŲ visuotinis susirinkimas įvyks birželio 1, sekmadienį, 14 v., savoje sodyboje už Kaledonijos. Bus renkama ir nauja valdyba. Po susirinkimo prasidės linksma gegužinė: įvairūs šaudymai, žvejojimas, loterijos, lietuviška muzika ir kitos linksmybės. Kviečiame visus.

Valdyba

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

St. Catharines, Ont.

MOTINOS DIENA atšvęsta gegužės 11 d. iškilmingomis pamaldomis, po kurių viešnia iš Toronto — sesuo Margarita skaitė labai gražią bei turiningą paskaitą. Muzikinę programą atliko p.p. Dervaičių vaikaičiai, parodė neabejotinus sugebėjimus. Programai vadovavo apylinkės valdybos pirmininkė Jadvyga Labuckienė.

KLB ST. CATHARINES APYLINKĖS valdybos pirm. J. Labuckienė su savo vyru išvyko keliom savaitėm atostogų į Vokietiją. Jos pareigas perėmė Petras Balsas.

MŪSŲ KLEBONAS kun. Kęstutis Butkus, OFM, yra išvykęs ilgesnėm atostogom. Jo pareigas laikinai eina kun. Steponas Ropolas.

AGNĖ IR ALBINAS PANUMIAI gegužės 17 ir 18 d.d. atšventė savo vedybinio gyvenimo 50 metų sukaktį. Sekmadienio pamaldose jiems buvo suteiktas specialus palaiminimas. Įspūdingai giedojo Veronika ir Aleksandras Paulioniai. Šeštadienį gražioje salėje įvyko pokylis, kuriame dalyvavo dauguma mūsų bendruomenės tautiečių. Jie įteikė vertingų dovanų, pasakė sveikinimo kalbų ir sugiedojo "Ilgiausių metų". A. Panumienė nelabai seniai yra atvykusi iš dabartinės Lietuvos. Abu yra įsijungę į lietuviškąjį gyvenimą bei veiklą. Albinas yra daug prisidėjęs prie mūsų bendruomenės, tautinės parapijos stiprėjimo. Abu pastoviai dalyvauja lietuviškose pamaldose.

SIBIRINIŲ IŠTRĖMIMŲ paminėjimas lietuvių, latvių ir estų yra ruošiamas bendrai. Birželio 14 d. įvyks bendros pamaldos katalikų katedroje 11 v.r., po to — demonstracija prie miesto rotušės dalyvaujant krašto ir miesto valdžios atstovams. Labai svarbus gausus lietuvių dalyvavimas. **Kor.**

Windsor, Ontario

ŠIOS APYLINKĖS LIETUVIAMS kiekvieną sekmadienį Mišias laiko kun. Kazimieras Simaitis iš Detroito. Neseniai jis atšventė 75-tąjį gimtadienį. Parapijiečiai jį pasveikino, palinkėjo visokeriopos Dievo palaimos ir prašė nepavargti, nes jis labai laukiamas kiekvieną skmadienį. Po Mišių (kiekvieną šventadienį) Windsoro lietuviai susirenka į salę ir, kavutę gerdami, aptaria visus mažos kolonijos einamuosius reikalus. **Kor.**

Windsoro lietuvių Šv. Kazimiero parapiją aptarnaujantis kun. K. SIMAITIS (gyvena Detroite), kuriam buvo surengtos pagerbtuvės 75 metų amžiaus proga. Prie jo — KLB Windsoro apylinkės valdybos pirmininkas M. KIZIS ir parapijos tarybos pirmininkas dr. Č. KURAS

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 23 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
indėlius (P.C.A.)	5%	nekiln. turto pask.	10%
santaupas	6.5%	asmenines paskolas	12.25%
kasdienines palūkanas už santaupas	6%	*Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.*	
term. indėlius 1 m.	8.75%	*Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2.000.*	
term. indėlius 3 m.	9%		
reg. pensijų fondo	7.5%		
90 dienų indėlius (minimum $5.000)	8%	*Nemokama asmeninių paskolų drauda iki $25.000.*	
Reg. pensijų 1 m.	8.75%		

"AUDRA" TRAVEL CORPORATION 1986

ĮDOMIOS KELIONĖS Į LIETUVĄ, IR KITAS PASAULIO ŠALIS

Įdomios kelionės į
LIETUVĄ,

pigiausia dviejų savaičių kaina $1,899.00 kan.

Išvykimo datos:

Liepos 3	Rugpjūčio 14	Spalio 2	Kviečiame teirautis smulkesnių informacijų
Liepos 16	Rugsėjo 3	Gruodžio 26	

GERIAUSIOS ATOSTOGOS KANADOJE "EXPO 86"!!!
Rugpjūčio 8 d. organizuojama aštuonių dienų ekskursija į šį nepakartojamą renginį. **KAINA: $836.00 kan.** Vietų liko nedaug – skubėkite užsisakyti.

EGZOTIŠKA KELIONĖ Į AUSTRALIJĄ,
aplankant Havajų salas, Fidži, Naująją Zelandiją. **Išvyksta spalio 10 — grįžta lapkričio 2, 23 dienų kelionės kaina $3895 kan.,** įskaitant skridimus iš Toronto ir atgal, puikius viešbučius, maistą, ekskursijas, pervažiavimus ir daug kitų dalykų apie kuriuos teiraukitės mūsų biure.

Mūsų biuras:
- Pageidaujantiems paruošia individualias keliones į Lietuvą ir į kitas šalis.
- Sutvarko vizas bei dokumentus iškvietimams.
- Priima užsakymus vertimams į kitas kalbas.
- Tarpininkauja suteikiant giminėms Lietuvoje labai naudingą finansinę paramą, nuperkant dovanas, automobilius, tvarkant palikimus.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.
Smulkesnes informacijas teikia
AUDRONĖ, JŪRATĖ ir kiti darbuotojai adresu:
1576 Bloor St. West, Toronto, Ontario, Canada, M6P 1A4
(Priešais Lietuvių namus)
Tel. (416) 532-8772 arba **(416) 537-3060** **Telex 06-986766 TOR**
Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2159872

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Jaunimo šventę Šv. Kazimiero parapijos salėje ir kieme Los Angeles bei apylinkių lietuviams birželio 8, sekmadienį, 1 v.p.p., surengs LB ansamblis "Spindulys". Dalyvaus visos "Spindulio" grupės, lituanistinės mokyklos "Spiduliukai" ir iš San Francisco atvykstantys "Vakarų vaikai". Pavasario šventę "Spindulys" rengia jau trisdešimtą kartą. Liepos 1-18 d.d. spinduliečiai su koncertais aplankys Brazilijos, Urugvajaus ir Argentinos lietuvius. Išvykos programai vadovaus Ona Razutienė ir Danguolė Varnienė. Keliautojų grupę sudarys apie 40 žmonių. Išvykai vadovaus ir ja rūpinsis Rimas Polikaitis — L.A. International Travel Centre.

Steponas ir Valentina Minkai vadovauja seniausiai lietuvių radijo programai Naujojoj Anglijoj. Programos 52 metų sukaktis buvo paminėta balandžio 13 d. Bostono lietuvių piliečių draugijos salėje. Koncertinę programą atliko tautinių šokių grupė "Berželis", vadovaujama Dalios ir Alfonso Dzikų. Šokiais buvo inscenizuota jaunimo kelionė į Lietuvą per pasaulį. Amerikai atstovavo senasis "Square dance" šokis, į Havajus nukėlė havejietiškas šokis. Vokietijoje jaunimas ilsėjosi Alpių papėdėje, Lietuvoj įsijungė į rugiapjūtės darbus, įspūdingai atlikdamas "Grėbėjėlės" šokį. Žiūrovams labiausiai patiko pirmoje pasirodymo dalyje atliktas "Meškiukų" šokis. Vieną savo eilėraštį "Gyvenimas", laimėjusį "Golden Poetry Award" premiją, padeklamavo Laima Valickaitė-Kontautienė.

A. a. Paulina Valavičiūtė, ilgametė Kauno "Aušros" mergaičių gimnazijos mokytoja, 1921-23 m. atlikusi ir mažesnius vaidmenis Kauno operos teatre, 1979 m. birželio 14 d. mirė Woodhavene, N.Y. Buvusių mokinių būrelis jai nori pastatyti kuklų antkapinį paminklą ir kviečia visas mokines bei mokinius prisidėti prie lėšų telkimo. Auka ($20 ar daugiau) prašoma siųsti iniciatorėms: A. Radzivanienei, 84–16 110 St., Richmond Hill, NY 11418, USA; B. Paprockienei, 90–34 83 Ave., Glendale, NY 11385, USA; J. Kregždienei, 85–39 90 St., Woodhaven, NY 11421, USA.

Brazilija

Brazilijos lietuvių archyvui "Lituanikos" stovyklavietėje prie Sao Paulo yra skirtas lietuvišką klėtelę primenantis pastatėlis, kurį viešnagės metu pašventino vysk. P. Baltakis, OFM. Archyvo statyba rūpinosi Šv. Juozapo lietuvių katalikų bendruomenė, pasinaudodama pavienėmis kai kurių tautiečių aukomis, daugiausia lietusiomis statybines medžiagas ir archyvo papuošalus. Archyvui pirmiausia buvo įteiktas Brazilijoje lietuvių katalikų leisto laikraščio "Šviesa" rinkinys. Truputį vėliau buvo gauta senesniosios ateitininkų veiklos dokumentų. Archyvas taipgi sutinka priimti ir saugoti kitus raštus bei dokumentus, reikšmingus Brazilijos lietuvių istorijai. Kol nėra Brazilijos lietuvių muziejaus, archyvas mielai priims ir saugos muziejui skirtus rodinius.

Pasaulio lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos Brazilijos skyriaus nariai savo posėdį turėjo balandžio 4 d. Jame aptarta skyriaus pirm. inž. Algirdo Idikos kelionė į JAV ir Kanadą, galinti trukti pusantrų metų. Pasisakyta už naujos valdybos rinkimus, nes skyrius negali likti be pirmininko tokį ilgą laiką. Naujon skyriaus valdybon išrinkti: pirmininku — Leonardas Mitrulis, vicepirmininku ir sekretoriumi — Juozas Vaikšnoras, iždininku — Algimantas Žibas, ryšininku — Nardis Antanaitis, revizoriumi — Antanas Tyla. Valdyba planuoja sutelkti daugiau narių, sustiprinti veiklą, prisidėti prie Lietuvos krikšto 600 metų sukakties minėjimo.

Australija

Ukrainiečių katalikų kardinolas M. Lubačivskis, atvykęs iš Amerikos, lankėsi Australijoje. Sydnėjaus ukrainiečiai visų tautybių atstovų susitikimą su kardinolu M. Lubačivskiu surengė savo šventovėje, o viešą priėmimą — parapijos salėje. Pamaldų metu buvo skaitomos maldos už persekiojamus tikinčiuosius komunistų valdomose šalyse. Maldą už tautiečius Lietuvoje skaitė mons. P. Butkus, lietuviams pamaldose atstovavo — D. Ankienė, L. Kramilienė, A. Vinevičius ir A. Kramilius. Į viešą priėmimą salėje įsijungė pamaldų dalyviai ir kviestiniai svečiai. Australijos lietuvių katalikų draugijos pirm. A. Vinevičius, lydimas D. Ankienės ir L. Kramilienės, kardinolui M. Lubačivskiui įteikė simbolinę dovaną — angliškąją "Lietuvos Katalikų Bašnyčios kronikos" vertimą.

Sydnėjaus radijo stotis "2MBS FM" birželio 13 d., sibirinių trėmimų sukakties išvakarėse, transliuos dvi valandas trunkančią programą, skirtą baltiečiams — lietuviams, latviams ir estams. Laidą pradės stoties direktorius Max Keogh, klausytojus supažindindamas su programos paruošėjais — estaite H. Levand, latviu C. Janiu ir dr. R. Kavaliauskaite. Muzikinę kelionę Baltijos žemėlapiu pradės estai, užbaigs lietuviai. Lietuviškajai daliai atstovaus J. Naujalio "Lietuva brangi", pianistės B. Vainiūnaitės atliekamos keturios M. K. Čiurliono preliudijos, liaudies instrumentų orkestrėlio — J. Švedo kūrinys kanklėms ir tokiam orkestrėliui, "Dainavos" choro — Vl. Jakubėno daina "Mylėsiu Lietuvą iš tolo". J. Naujalio daina "Lietuva brangi" yra įrašyta jungtinio 1975 m. dainų šventės choro. Baltiečių programa bus užbaigta Lietuvos, Latvijos ir Estijos himnais.

Britanija

DBLS I-jo skyriaus narių susirinkimas įvyko Londono Šv. Kazimiero parapijos svetainėje balandžio 11 d. Plačią Londono lietuvių veiklos apžvalgą padarė valdybos pirm. Z. Juras. Skyrius šiuo metu turi 60 narių. Iždo N. Žvirblio pranešimu, skyriaus iždė yra 185 svarai. Naujon skyriaus valdybon išrinkti: Z. Juras — pirmininku, J. Baublys — vicepirmininku, N. Žvirblis — iždininku, S. Nenortas — sekretoriumi, V. Puidokienė — valdybos nare.

Visuotiniame DBLS narių suvažiavime Londono Lietuvių namuose balandžio 19-20 d.d. dalyvavo aštuoniolikos skyrių atstovai, turintys 666 narių balsus, du garbės nariai, keturi tarybos nariai ir aštuonių organizacijų atstovai. Iš viso — 680 balsų. M. Bajorinas pranešė, kad Britanijos baltiečių taryba liepos 18 d. parlamento rūmuose surengs priėmimą kviestiniams svečiams. Numatoma pakviesti apie 100 parlamentarų, vyriausybės narių ir spaudos atstovų. Suvažiavime dalyvavo du svečiai — Lietuvos atstovas V. Balickas ir V. Europoje tada viešėjęs VLIKo pirm. dr. K. Bobelis. V. Balickas sveikino suvažiavimo dalyvius, džiaugdamasis Britanijoje vis dar kurstomu lietuviškos ugnies židiniu. Jis taipgi priminė, kad jam pačiam atstovauti Lietuvai tenka jau 49-tuosius metus. Tad jo sekančiais metais laukia auksinė sukaktis. Dr. K. Bobelis, grįždamas iš konferencijos B e r n e, DBLS atstovus pasveikino VLIKo vardu. PLB valdybos pirm. V. Kamanto sveikinimą perdavė DBLS centro valdybos pirm. J. Alkis. Mažosios Lietuvos resistencinio sąjūdžio vardu sveikino dr. S. Kuzminskas.

Italija

Arkiv. Liudas Povilonis, Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas, apaštalinis Kauno ir Vilkaviškio vyskupijų administratorius, Lietuvon išskrido balandžio 23 d., užbaigęs tris savaites trukusį vizitą. Privačioje audiencijoje jis buvo priimtas popiežiaus Jono-Pauliaus II, susitiko su kardinolu A. Casaroliu, Vatikano valstybės sekretoriumi, bei kitais pareigūnais. Su arkiv. L. Poviloniu buvo atvykęs ir jo dažnas palydovas — kun. Vladas Michelevičius, docentu dirbantis Kauno kunigų seminarijoje. Oficialiuose pokalbiuose daugiausia buvo paliestos Lietuvos katalikų problemos, pasiruošimai Lietuvos krikšto 600 sukakties minėjimams. Abu išvykstančius svečius Romos oruostin palydėjo bei su jais atsisveikino vysk. A. Deksnys ir keli lietuviai kunigai.

Vokietija

Vasario 16 gimnazijos šalpos fondas, vadovaujamas pirm. Antano Šiugždinio, jn., 1985 m. sutelkė 86.383,52 DM, kurių 48.741,-50 buvo paskirta berniukų bendrabučio statybai. Fondas nuo įsteigimo 1983 m. iš viso pajamų turėjo 207.283,18 DM aukomis ir palikimais. V. Vokietijos lietuviai suaukojo daugiau kaip pusę šios sumos — 105.471,-40. Fondo sąskaiton nepatenka daug aukų iš užsienio, kurios atsiunčiamos tiesiog Vasario 16 gimnazijai.

Baltiečių vakare Kanados parlamento rūmuose 1986. IV. 24 LIUCIJA SKRIPKUTĖ prisega gėles finansų ministeriui M. WILSONUI, kuris yra kopirmininkas parlamentinio globos komiteto, besirūpinančio Baltiečių vakarų renginiais Nuotr. L. Giriūno

Nacių nusikaltėlių medžioklės užkulisiai

DR. J. KUNCA, Australija

Kad nusikaltėliai turi būti nubausti, yra savaime aišku, bet tokiu atveju reikėtų medžioti ir teisti ne vien tuos, kurie žudė žydus, bet ir KGB agentus žydus, kurie žudė, suiminėjo, kankino, sudarinėjo išvežimam pasmerktų sąrašus Lietuvoje ir kituose sovietų okupuotuose kraštuose. Reiktų teisti ir anglų-amerikiečių vadus, įsakiusius bombarduoti Dresdeną, Freiburgą ir kitus nestrateginius miestus, kuriuose žuvo šimtai tūkstančių nekaltų civilinių žmonių.

Visai nepriimtinas yra šmeižimas Rytų Europos tautų, kai ieškoma poros nusikaltėlių, geriau sakant įtariamų kriminaline praeitimi, kaip kad dabar daroma Australijoj, sekant JAV ir Kanados pavyzdžiu.

Australijos sionistų vadai prašo valdžią priimti įstatymą, JAV kopiją, kad čia būtų pradedama tokia pat nacių nusikaltėlių medžioklė. Labai įdomu tai, kad sionistam talkina komunistas žydas Aaron. Jis vaidina propagandos šefo vaidmenį. Gavęs ABC radijo leidimą "Nazis in Australia" penkių valandų serijai, jis juodina visas Rytų Europos tautas, bet nesugeba duoti tvirtų faktų nei apie tiesioginius kriminalinius nusikaltimus, nei nurodyti, kokie asmenys yra juos padarę.

Ta sionistų-komunistų kombinacija rodo, kad abi pusės bendradarbiauja, kai jų interesai sutampa. Neva įtartinų nusikaltėlių medžioklei, bent Australijoj, svarbu surasti ne tuos nusikaltėlius (jei jų būtų buvę, po tokio sionistų-komunistų trimitų pūtimo, būtų palikę Australiją). Komunistam ta propaganda labai naudinga kompromituoti Rytų Europos pabėgėliams. Skelbiant, kad jų tarpe yra nacių nusikaltėlių ir nutylint jų pavardes, kiekvienas tų šalių ateivis paverčiamas nusikaltėliu, kuriam negalima tikėti. Rusam reikia, kad žmonės netikėtų į ateivių pasakojimus apie marksizmo tikrovę Sovietų Sąjungoje.

Kiti partneriai — sionistai siekia šia akcija išgarsinti žydų kančias nacių laikais. Po tiek filmų apie holokaustą, po tiek strapsnių ir minėjimų, rodos, visi tai gerai žino. Ko pasaulis negirdi, tai tiesos apie Rytų Europos holokaustą, kuriame žuvo daug daugiau žmonių (apie 60 milijonų!). Niekas negali priekaištauti, kad žydai kalba apie savo holokaustą, bet jie neturi teisės šmeižti kitų tautų, siekdami savo tikslų.

Ne tik Australijos pavyzdys rodo sionistų-komunistų bendradarbiavimą. Tik žydų tautos nariai gali emigruoti iš Rusijos ne tik į savo žemę Izraelį, bet ir į Ameriką, Kanadą, Australiją. Maskva tai žino ir išleidžia.

Maskva neva remia arabus, parduoda jiems ginklus, siunčia instruktorius, tačiau nuosekliau sekant Maskvos elgesį su arabais, pasidaro aišku, kad Kremlius tik pasipelno parduodamas jiems senstančius ginklų modelius. Rusai niekad nedavė arabam pakankamai karinės paramos, kuri įgalintų juos nugalėti Izraelį. Tai, atrodo, yra pagrindinis Maskvos principas jos santykiuose su arabų pasauliu.

Žydų spaudoje nesimato nieko, kas galėtų užgauti Sovietų Sąjungą, išskyrus reikalavimą išleisti emigruoti daugiau jų tautybės žmonių arba paleisti iš koncentracijos stovyklų suimtus žydus.

Kremliaus vadai žino apie žydų įtaką Š. Amerikos kongrese, senate, spaudoj ir finansuose geriau, negu patys amerikiečiai. Per žydus Maskva siekia pasukti Vašingtono politiką jai naudinga kryptimi. Nors kalbama apie sovietų antisemitizmą, žydai betgi dar turi Rusijoj daugiau privilegijų už kitų tautų žmones.

Niekas nėra tikras, kad Izraeliui teikiamos karinės paslaptys tiesiogiai ar aplinkiniais keliais negalėtų patekti į rusų rankas. Niekas negali užtikrinti, kad Izraelis kovotų už Ameriką, kaip dabar amerikiečiai guldo galvas už žydų interesus, vetuodami Jungtinėse Tautose, siųsdami karo laivyną ir lėktuvus į Libiją, duodami milijardinę metinę paramą ir naujausius ginklus.

Neproporcinga žydų įtaka į Š. Amerikos politiką galų gale, kai patys amerikiečiai ją pastebės, gali virsti pavojingo antisemitizmo priežastimi.

Stebint Kremliaus — žydų santykius, peršasi mintis, kad buvęs glaudus abiejų pusių bendradarbiavimas dar nėra nutrūkęs. Ta aplinkybė privalėtų paskatinti amerikiečius būti daug atsargesniais su jų tariamais ištikimiausiais draugais. Izraelio generalinio štabo viršininko gen. Moshe Levi žodžiai paaiškina geriau žydų-sovietų tikrus santykius: "Sovietų Sąjunga nėra Izraelio priešas" (sic!).

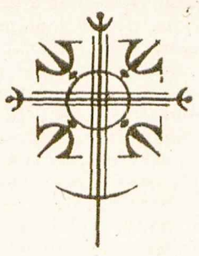

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Gerry Lougheed Funeral Home

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

Buvusiam Lietuvos diplomatui 90 metų

Juozo Urbšio sukaktis Lietuvoje

VYTAUTAS A. DAMBRAVA

1986 m. vasario 29 d. buvusiam Lietuvos užsienio reikalų ministeriui Juozui Urbšiui suėjo 90 metų amžiaus. Kadangi šiais metais kalendoriuje vasario 29-os nebuvo, (ši diena kalendoriuje pasirodo tik prakilniaisiais metais) sukaktuvininkas ją atšventė kovo mėnesio pradžioje. 90 metų — prakilni sukaktis, ypač, kai tokio amžiaus sulaukiama turint šviesų protą, gerą nuotaiką ir lengvą plunksną, kurios kūrybinė gyvastis atsispindi jo laiškuose giminėm ir draugam.

J. Urbšys gimė 1896. II. 29 Šateikiuose, Kėdainių aps. 1914 m. baigė realinę Panevėžio mokyklą, o 1917 m. Rusijoje — Čugajevo karo mokyklą. Lietuvos nepriklausomybės kovų metu tarnavo Lietuvos kariuomenėje, išėjo atsargon kapitono laipsniu (1922 m.) ir pradėjo dirbti užsienio reikalų ministerijoje. 1922-27 m. jis buvo Lietuvos pasiuntinybės Berlyne konsulinio skyriaus vedėju; 1927 m. perkeltas į Paryžių pirmuoju sekretoriumi, o 1933 m. — paskirtas pasiuntinybės patarėju. Tais pačiais metais J. Urbšys buvo nukeltas Lietuvos pasiuntinio pareigoms į Latviją, o po metų grąžintas ministerijon politinio departamento direktorium, vėliau — generaliniu ministerijos sekretorium. Nuo 1938. XII. 5 ligi 1940. VI. 17 ėjo užsienio reikalų ministerio pareigas kun. Vl. Mirono, gen. Černiaus ir A. Merkio kabinetuose.

J. Urbšys perėmė užsienio reikalų ministerio pareigas pačiu sunkiausiu Lietuvai metu ir turėjo ginti Lietuvos nepriklausomybę bei integralumą nuo dviejų imperialistinių ir totalistinių valstybių — Sovietų Sąjungos ir nacinės Vokietijos. Abi kaimyninės valstybės savo pretenzijas reiškė ne teise ir morale, bet brutalia jėga, nepaisydamos sutartimis jų garantuoto Lietuvos suverenumo.

Prisiminkime vieną karo istorijos epizodą.

Išmušus klastingos taktikos valandai, 1939 m. spalio 2 d. min. J. Urbšys buvo išsauktas Maskvon. Ten laikėsi kietai, priešindamasis sovietų dalinių įvedimui į kraštą (Lietuvai buvo numatyta 50,000 sovietų kariuomenės), sakydamas Stalinui: "Jūsų reikalavimą priėmus, Lietuva bus paversta satelitine valstybe". Stalinas leido Urbšiui ginti Lietuvos poziciją, po to nekantriai pastebėjo:

"Jaunas žmogau, Jūs per daug ginčijatės!"

Ginčytis su sovietais nebuvo prasmės. Reikalas buvo seniai nuspręstas. Nepatenkintas Stalinas pats savo ranka išbraukė sutarties klauzulę, kuria po karo Lietuvai buvo garantuojama nepriklausomybė. Stalinas nekreipė dėmesio ir į tai, kad slaptame Ribbentropo-Molotovo protokole visa Lietuva, o vėliau pietvakariai (Marijampolės sritis) buvo priskirti vokiečių interesų sferai.

Ši trumpa nuokrypa parodo min. Urbšio kietą ir garbingą laikyseną beviltiškoje situacijoje. Netenka stebėtis, kad okupavus Lietuvą Sovietų Sąjungai, min. J. Urbšys su žmona buvo suimti ir išvežti į Sov. Sąjungą. Ten iškalėjo 16 metų. Tik postalininiu metu (Chruščiovui pasmerkus Staliną) jam buvo leista grįžti Lietuvon.

Dabartiniu metu buvęs ministeris veda platų susirašinėjimą su savo Venezueloje gyvenančia seserimi Elena Urbšyte-Gutauskiene, baigusia Lietuvoje istorijos mokslus ir buvusia gimnazijos mokytoja. Iš jos gavau sukaktuvininko rašytų laiškų pluoštą. Gražia ir taisyklinga lietuvių kalba rašytuose laiškuose atsispindi erudicija, realistinis optimizmas, didelis domėjimasis lietuvių kalba ir literatūra. Įdomūs laiškai primena ir pamoko, kaip kiekvienam mūsų reikia domėtis savo krašto kultūra. Štai kelios būdingesnės J. Urbšio seseriai rašytų laiškų ištraukos.

1984. VII. 5.

Vakar, grįždamas iš Šakių, buvo apsilankęs tavo krikštasūnis Vytautas. Marytė (brolio duktė, — V.A.D.) pavaišino kava, sūriu, sviestu, duona — taip, kaip Zaosėje (Urbšių tėviškėje — V.A.D.), tik ten būdavo ne kava, o arbata. Atsimenu, senais (laikais — V.A.D.) — dar prieš pirmąjį pasaulinį karą, buvo pas mus ko vasarą užsukęs Zaviša, didelis anuomet ponas. Gražiai švietė ir šildė saulė, lauke buvo karšta, bet mūsų "stancijoje" — gerokai vėsoka. Mama paraikė duonos, pastatė sviesto, sūrio, kumpio, užkaitė arbatos. Tai tas ponas raitė, kaip geras artojas ir vis gyrė, kad seniai taip skaniai nevalgęs. Mama paskiau stebėjosi, bet buvo ir patenkinta, kad taip gerai pavyko pavaišinti nelauktą svečią. Tai, va, ir Vytautui vakar Mamytė panašiai suruošė... Dėl važiavimo į Lietuvą reikia turėti galvoje, kad be Vilniaus ir gal dar Kauno (1 diena) kitų vietovių, kur gyvena giminės, taigi ir Anykščių nematysi...

1984. X. 5.

Mėgstu paskaityti senųjų rašytojų raštus. Dabar skaitau iš naujo Jono Biliūno kūrybą. Buvo labai talentingas. Jei džiova (ir materialiniai nepritekliai) nebūtų jo jauno nusinešusi į amžinybę, tai būtų buvęs tikra mūsų literatūros pažiba. Yra išleistas visas tomas jo laiškų. Pacituosiu čia vieną, rašytą savo uošvienei Agotai Janulaitienei iš Zakopanės (Lenkija), kur jis gydėsi nuo džiovos ir kur jis 1907. XII. 8 mirė. Laiško data 1907. XI. 22:

"Mamyt, rašau ir aš Tamstai nors trumpai. Sveikinu Tamstą ir trokštu nuo Dievo sveikatos ir ramaus laimingo gyvenimo. Ačiū Tamstai už tokius gražius laiškus, kuriuos už visus geriau moki Tamsta parašyti. Rašyk ir toliau: mudu su Julyte labai jų lauksime ir džiaugsimės, juos skaitydami. Aš, Mamyt, esu sveikesnis, tik vis tebeguliu lovoj. Julytė kaip aniolas sargas mane prižiūri ir rūpinasi. Jai ir numiręs būsiu dėkingas. Gulėdamas, matyt, ilgą laiką patale, daug skaitau ir misliju. Ir persitikrinau, kad brangiausias ir švenčiausias daiktas žmogui yra Tikėjimas. Jisai tik žmogų nuramina ir laimingą padaro. Taigi žadu šiais metais atbūti iš viso gyvenimo išpažintį, arba spaviednį. Užtat, Mamyt, jeigu Tamstą kada užrūstinau, prašau iš visos širdies man atleisti ir dovanoti. Bučiuoju Tamstos rankas, mylintis Jonas Biliūnas".

Jono Biliūno raštai, III laiškai, Leidykla "Vaga", Vilnius 1981, 437 psl.

(Paminėtoji laiške "Julytė" tai jo žmona Julija, iš namų Janulaitytė, prof. Aug. Janulaičio sesuo, prieš porą metų mirusi, sulaukus labai senyvo amžiaus).

1985. I. 16.

Buvau gavęs paskaityti Sof. Čiurlionienės, jai gyvai esant kažkodėl nespausdintą romaną "Bundanti žemė". Skaičiau iš mašinraščio. Labai patiko. Veiksmas vyksta XIX amžiaus paskutiniais dešimtmečiais, lietuvių tautinio atgimimo laikotarpiu. Dabar rašytojos duktė pasiūlė leidyklai jį išleisti. Leidykla įrašė ją į savo leidybos planus. Leisdama turbūt šį tą brauks. — Perskaičiau Vilniaus universiteto profesoriaus Zigmo Zinkevičiaus veikalo "Lietuvių kalbos istorija" pirmąją knygą, pavadintą "Lietuvių kalbos esmė". Visą leidinį sudarys dar bent keturios knygos. Yra dabar nemažai mokytų lietuvių kalbos specialistų, garsėjančių ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje — tarp kalbotyros mokslininkų, filologų...

1985. I. 28

Buvo gana plačiai čia minima poeto Antano Baranausko 150 metų sukaktis. Įdedu čia ir Tau iškarpą pasiskaityti apie genialaus Anykščių Šilelio kūrėją. Aš prieš kokius penkiolika metų buvau išmokęs tą kūrinį mintinai, bet dalį jau spėjau pamiršti, nors nemažai ir atsimenu — naktimis, kai miegas nelabai ima, kartoju jį prisimindamas. Kartojant išlenda iš užmaršties ir ne kurie pamirštieji gabalėliai...

1985. VII. 26

Tu svajoji apie naują kelionę į Tėvynę. Nenoriu Tavo svajonės supeikti, aš ją suprantu, bet juk žinai iš pirmosios kelionės patyrimo, kad atvykus tektų tenkintis beveik vien Vilniumi, o ten brolienė smarkiai nesveikuoja... Aš irgi nebegalėčiau, kaip tada, atvykti į Vilnių ir ten kelias dienas gyventi pas brolienę. Apie nuvažiavimą pas Aloyzą nėra nė ko svajoti, taip pat ir pas kitus gimines... Pasivaikščioti valandą išeinu daugiausia vakarais, kai saulė nebekaitina. Nors, tiesą sakant, saulė šiemet labai išdidi — ne dažnai danguje pasirodo. Vasarą turime debesuotą, lietingą. Kas Palangoj ar kitur atostogauja — nesidžiaugia, laukia, gaudo saulėtas dienas.

1985. X. 22

Brangioji Elenute, šiandien šventos Elenos, Tavo dangiškosios Globėjos, diena. Sveikinu Tave širdingai ir karštai linkiu sveikatos ir Aukščiausiojo palaimos Tau su Vladu ir vaikams su jų šeimomis... Esame sveiki. Jau valgome žalias salotas, ridikėlius, agurkus. Medžiai lapuoti, žieduoti. Saulutė dangumi rieda, bet vėjelis vėsokas — tad ne per karštas. Bučiuoju kuo širdingiausiai.

1985. X. 28

Išėjo nauja mano vertimo "Kola Brenjonas" laida. Tai laidai leidyklos paprašytas parašiau paaiškinimų penkis puslapius. Tai už tuos paaiškinimus ir už vertimo naują laidą gavau 407 rublius 75 kapeikas honoraro...

1986. I. 21

Išėjo įdomi knyga: "Jono Jablonskio laiškai" — vakar baigiau skaityti. Skaitant stoja prieš akis seni laikai, tautinio atgimimo veikėjai — visų pirma pats Jablonskis...

1986. III. 3

Praėjo gimtadienis, nors jo tikro — 29-os vasario dienos — ir šiemet nebuvo. Artimieji ir tolesnieji pasveikino, prinešė gėlių. Gavau plačią juostą su įaustais žodžiais: "J. URBŠIUI — 90 — ANŪKAI IR JŲ ŠEIMOS".

Prakilnios sukakties proga būtina J. Urbšį sveikinti ir su trečiąja Romain Rollando "Kolos Brenjono" knygos laida. Antroji jo iš prancūzų kalbos verstos knygos laida buvo išleista Vilniuje 1971 m. Pasakojimo kraštas — Prancūzija, laikas — XVI ir XVII šimtmečių sąvarta, religinių ir dinastinių karų metas. Autorius sakosi turėjęs "nenugalimą norą laisvai, gališkai, kone išdykėliškai pasijuokti. Tegu, — sako autorius, — šia atvira, nuoširdžia, nesiekiančia pasaulio tvarkyti nei jo aiškinti knyga, be politikos ir metafizikos, 'gero prancūziško' skonio knyga, kuri juokiasi iš gyvenimo dėl to, kad jį myli, ir dėl to, kad yra geros sveikatos..."

"Kola Brenjonas", 254 psl. kūrinys, yra pilnas neįprastų situacijų paprastame ir kasdieniškame prancūzų (galų) gyvenime; kiekvienas lapas kupa sąmojum. J. Urbšiui knygos vertimas puikiai pasisekė. Skaitytoją žavi nepaprastai turtingas vertėjo žodynas, meistriškas stilius, neįprastas riminis žaismas atskirose frazėse, nuostabiai lengvai ir tiksliai lietuvių kalbon atneštas prancūzų autoriaus Rollando aštrus, vietom groteskinis, humoras, srovėm plaukiąs iš pasakojimų ir dialogų kiekviename knygos puslapyje.

Perskaičius tą knygą, atmintyje pasiliko viena mūsų tautai aktuali knygos frazė: "Meilė taip pat artina žmones, bet iš visų vieną padaro tik priešas. O priešas yra tas, kas mus valdo".

90 metų sulaukęs mūsų tautos diplomatas pelno užtarnauto įvertinimo ir kaip literatas.

Ilgiausių metų!

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontaktó lęšiai (contact lenses).

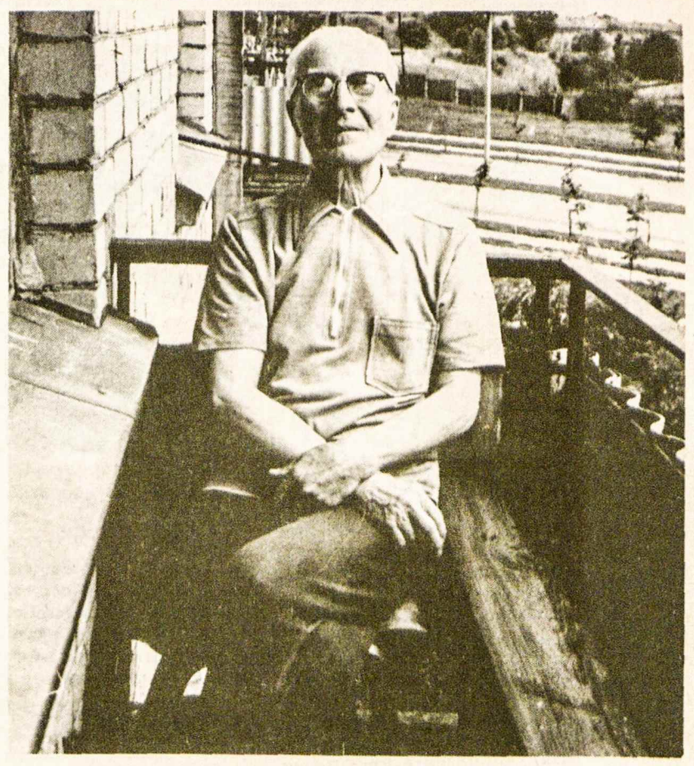

Buvęs nepriklausomos Lietuvos užsienio reikalų ministeris JUOZAS URBŠYS 1977 metais Kaune savo buto balkone. Dabar jam – 90 metų amžiaus

Platūs atominės nelaimės atgarsiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

jungos. Švedai yra įsitikinę, kad sovietinio techniškai pasenusio reaktoriaus nelaimė įvyko balandžio 26, šeštadienį, jeigu ne penktadienį. Tačiau iki pirmadienio vakaro dar nebuvo visiškai aišku, kodėl staiga kai kur net dešimteropai buvo padidėjęs radioaktyvumas. "Mes laukiame iš savo kaimyninių kraštų, kad jie nedelsdami praneštų apie pavojingus įvykus savo atominėse jėgainėse" — pareiškė minėta Švedijos ministerė. "Neįmanoma ir ypač apgailestautina, kad rusai neatliko savo pareigos painformuoti" — sakė Danijos ministeris pirmininkas Schlueteris.

Skandinavijoje dabar vyksta smarkios diskusijos dėl reikalingų apsaugos priemonių. Tuojau iškilo klausimas, ar tikro pavojaus atveju užtektų visiems tinkamai įrengtų slėptuvių, ar visi galėtų turėti kvėpavimo kaukes. Šie klausimai, kaip praneša laikraščiai, sukėlė nejaukų tylėjimą.

Bendra apsauga

Bavarijos ministeris pirmininkas Straussas pareiškė, kad sovietinio reaktoriaus nelaimė parodžiusi, kaip labai visiems kraštams reiktų laikytis tokių griežtų atominės apsaugos nuostatų, kaip Vakarų Vokietijoje. Sov. Sąjungos reaktorių apsauga šiuo metu nė iš tolo neprilygsta Vakarų Europos reikalavimams. Iš viso Sov. Sąjungoje veikia 26-šios atominės jėgainės. Penkiolika jų, įskaitant ir pačią didžiausią Sniečkaus jėgainę, turi tos pačios rūšies reaktorius, kaip ir Černobilio reaktorius, kuriame atsitiko nelaimė. Visi sovietiniai reaktoriai neturi atsarginės aušinimo sistemos. Tuo jie labiausiai skiriasi nuo Vakarų reaktorių. Vakarų Vokietijos reaktoriai šalia normalaus aušinimo turi net keturis atsarginius aušinimo įrenginius. Todėl tokios rūšies nelaimė, kokia įvyko Černobilyje, čia neįmanoma.

Kalba sovietinė sistema

O štai kaip Černobilio nelaimę komentavo V. Vokietijos dienraštis "Die Welt" (balandžio 29): "Atominis reaktorius išsprūsta iš jūsų kontrolės, ir jūs nieko nesakote. Kokie žmonės valdo pasaulinę galybę Sov. Sąjungą? Tiktai radioaktyvūs krituliai išplatina žinią. Kaip tai gali atsitikti, kad leniniškoji biurokratija pirma uždraudžia pranešti ir po to taip elgiasi, tarsi kokia penkiolikos centimetrų granata būtų sprogusi karo pratybų lauke? Tai valdininku pavirtęs Prometėjas.

Nelaimė atskleidžia sistemos katastrofą. Reaktorius dienomis nuodija, jo technologija pagal rimto mokslo nuomonę atsilikusi — pavojinga fosilija. Kariškių garbės troškimas nepaiso saugumo įstatymų. Pirmiausia rūpi 'planų' įvykdymas, ne pavojų apskaičiavimas. Politika skatina lengvabūdiškumą. Mokslininkas ir technikas, kuris, pasiremdamas savo žiniomis, perspėja, šioje santvarkoje neturi balso. Jis turi tik dvi užduotis: pranešti laimėjimų skaičius ir atsakyti už dabar kilusį gaisrą. Jo, bet ne politbiuro, tikrai laukia teismas.

O ar ką reiškia žmonių kančios, pavojus žmonijai? Nepateisinama nė technikos katastrofa kaip tokia. Nepateisinama ir neįmanoma paslėpti atominį debesį, kuris dabar slenka kur vėjas pučia. Deja, taip yra su visom komustininėm sistemom, kurios taip atsilikusios, kaip ir jų reaktoriai. Maotsetungas 1976 m. liepė nutylėti Tanšanio žemės drebėjimą, per kurį žuvo 240.000 žmonių. Nieko nežinoma apie didžiulę traukinio nelaimę Šiaurės Korėjoje. 1977 m. už Bukarešto miesto pastatų sugriuvimą Ceausescu liepė nubausti architektus, kurie vykdė politikų statybos įsakymus. Ar ne pasaulinis lygis?

Tai, kas įvyko Ukrainoje — jokia tragedija. Tai — nusikaltimas. Ar pasidarys iš to išvadas atsakingieji, kurie Sov. Sąjungoje yra ir savęs teisėjai". **Lmb.**

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTos ir radijo žinios nesulaikomai skleidžia informacijas įvairiuose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDĄ

aukomis, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą. Aukas ar palikimus siųskime:

Tautos fondo Toronto apylinkės atstovybė
(Lithuanian National Foundation Inc.)
53 Armadale Ave., Toronto, Ont. M6S 3W9

Rengiatės į Lietuvą arba Europą?

Reikia jums voltažo keitiklio (convertor) arba pritaikytojo (adaptor) bet kurioje pasaulio vietovėje?

Kreipkitės į ***"House of 220".*** *Jame rasite visokių rūšių keitiklių, transformatorių, pritaikytojų ir 220 voltų prietaisų. Mes taip pat pakeičiame prietaisus iš 220 voltų į 110 voltų ir atvirkščiai.*

Priimame pasiteiravimus ir dėl pardavimo urmo kainomis.

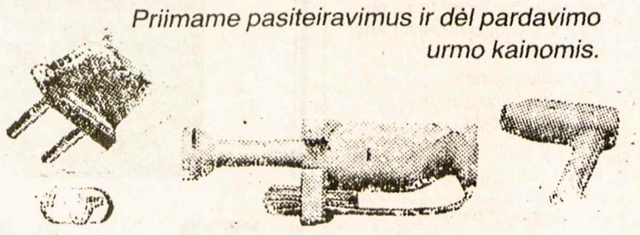

HOUSE OF 220
1444 Gerrard St. E., Toronto
(416)—461-2602

PETRAS REGINA, statybininkas, planuoja statyti lietuvių meno centrą "Aukuras" Ontario Gananoque vietovėje. Nuotraukoje matome centro sumanytoją su dail. ANTANO TAMOŠAIČIO paveikslu prie senų miestelio rūmų, kurie atiduoti projekto vykdytojui. Jie bus išardyti, perkelti į kitą vietą ir panaudoti planuojamai statybai. Nuotrauka vietinio laikraščio "The Reporter", kurio korespondentas aprašė P. Reginos sumanymą

Planuojamas lietuvių meno centras

GENIUS PROCUTA

Statybininko Petro Reginos sumanytas Lietuvių kultūros centras Gananoque miestelyje, Ontario provincijoje, gavo labai konkrečią paspirtį iš Gananoque miestelio tarybos. Tas miestelis Kanadoje žinomas kaip vartai į turistinį Tūkstančio salų rajoną abiejose pusėse Šv. Lauryno upės. Jis ne tik pritarė P. Reginos sumanymui, bet ir tam tikslui dovanojo virš šimto metų senumo akmeninį, istorinį trijų aukštų namą.

Gananoque savaitraštis "The Reporter" pirmame puslapyje išspausdino ilgą straipsnį "Historic home may become library" su didele P. Reginos nuotrauka. Joje Regina stovi priekyje padovanoto akmeninio namo su dail. A. Tamošaičio lietuviškos tematikos tapybos darbu.

Iš Shawn Thompson straipsnio, telefoninio pasikalbėjimo ir pagaliau apsilankymo pas P. Reginą Brockvillėje ir Gananoque paaiškėjo didelis jo užmojis. Jau yra nupirkta 70 akrų žemės tam projektui. Iš pietų žemės sklypas pusę kilometro eina pagal Thousand Islands Parkway kelią, (visiškai prie Šv. Lauryno upės), kyla kiek į šiaurę, riba atsiremia į didįjį vakarų-rytų Kanados kelią 401. Nupirkta žemė yra prieš pat įvažiuojant į Gananoque miestelį, 5-7 km. nuo garsiojo Ivy Lea tilto, jungiančio Kanadą su JAV (kelias 81 iš pietų).

Nupirktos žemės gamtovaizdis gražus, palengva nuo Šv. Lauryno upės kyla į viršų. Šiaurinė dalis apaugusi ąžuolais ir kitais medžiais. Per lygesnę dalį vingiuoja upeliūkštis. Įvažiavus iš Parkway pusės jau matosi atvežta statybinė medžiaga (plieno sijos ir kt.) būsimai galerijai-muziejui. Gananoque miestelio dovanotas istorinis namas jau ardomas. Išardytas ir dalimis pervežtas jis bus atstatytas taip kaip originaliai atrodė. Jame bus administracinės kultūrinio centro raštinės ir biblioteka.

Visas projektas kainuos apie 50 milijonų dolerių ir gali užtrukti nuo 5 iki 10 metų pilnai įgyvendinti. Pirmasis pastatas, tikriausiai meno galerija, gali iškilti jau šiais metais. Regina yra suinteresuotas ne tik rinkti jau sukurtas lietuvių menines, mokslines ir kultūrines vertybes, kaip pvz. dailininkų Tamošaičių, Valiaus ir kt. menininkų darbus, bet ir skatinti jaunų lietuvių kūrėjų pastangas ir nelietuvių domėjimąsi lietuvių kultūra. Suinteresuotieji gali kreiptis šiuo antrašu: Lithuanian Culture Centre "Aukuras", P. O. Box 475, Gananoque, Ont. K7G 2T9.

P. Reginos sumanymą remia Gananoque miestelis, aplinkinių vietovių politikai ir vietinis parlamento narys. Projektas yra matomas daugiakultūrėje Kanados politikos perspektyvoje, turintis didelį potencialą skatinti turizmą, kuris yra pagrindinis to rajono verslas, Taigi kultūrinis interesas sutapo su ekonominiu. Tai pati geriausia linkmė, duodanti abipusę naudą.

GINKIME LIETUVIŲ TEISES!

Nepamirškite savo aukos
Lietuvių Teisėms Ginti Fondui

Prašome pasinaudoti šia atkarpa. Čekius rašyti "Lietuvių Teisėms Ginti Fondas" (arba "American Lithuanian Rights Fund, Inc.") ir siųsti adresu: ***5620 So. Claremont Ave., Chicago, Illinois 60636, USA***

Auka Lietuvių Teisėms Ginti Fondui..... US $ .....

Pavardė, vardas .....

Adresas .....

Mažosios Lietuvos Fondas

217 Bedbrook Ave., Montreal-West, Que., Canada H4X 1S2

Įsijunkime į Mažosios Lietuvos fondą ŠIANDIEN TAPDAMI:

RĖMĖJAIS – $10.00 (gausite visus aplinkraščius ir nuolatinę informaciją);

NARIAIS — $100 metinis arba $1000 vienkartinis mokestis (gausite viską kaip aukščiau minėta, menišką pažymėjimą, visas Fondo išleistas knygas su nario pavarde);

MECENATAIS — $1001 ir daugiau (gausite viską kaip aukščiau minėta su privilegija pasirinkti knygą finansavimui);

STEIGĖJAIS — $3000 (gausite kaip aukščiau minėta su nuotrauka vienoj pasirinktoj knygoj).

☐ Noriu įsijungti
☐ Pridedu čekį sumoje
☐ Atsiųsiu čekį

Data:

..... Vardas ir pavardė

..... Miestas, prov./steitas

..... Kodo nr. Telefonas

.....

Australijos lietuvių dienos

Šių metų gruodžio 26-31 Sydnėjuje, kai prasidės pavasaris

B. STRAUKAS

Didieji mūsų tautiniai renginiai neatsiranda staiga. Juos į gyvenimą pašaukia susidėsčiusios aplinkybės. Kai prieš 25-rius metus Sydnėjuje vyko ALB krašto tarybos suvažiavimas ir lietuvių sporto klubų varžybos, buvo sumanyta paruošti papildomų renginių ir tuo būdu negausų lietuvių sąskrydį paįvairinti. Tokia buvo dabartinių Australijos lietuvių dienų užuomazga. Idėja prigijo, ir Lietuvių dienos išaugo į dinamišką tautinę demonstraciją bei kūrybinį lenktyniavimą. Buvo manoma, kad tirpstant mūsų bendruomenės aktyviesiems darbuotojams, silps ir Lietuvių dienos. Tačiau šis spėliojimas nepasitvirtino. Priešingai, į Lietuvių dienų rengimą atėjo jaunesnioji karta, ir Lietuvių dienų ateitis tam tikram laikotarpiui lieka užtikrinta. Kad jaunesniajai kartai nestinga entuziazmo ir tautinės ambicijos, akivaizdžiai parodė pastarosiose Lietuvių dienose Kanberos lietuviai.

Jaunųjų ryžtingumas

Nors Kanbera yra Australijos sostinė, bet ji neišaugo į didelį metropolį, neišsugdė pramonės ir liko daugiau administraciniu krašto centru. Lietuvių šis miestas netraukė dėl ribotų galimybių gauti darbus. Todėl lietuvių koloniją sudaro jaunesniosios kartos profesionalai ir šiame krašte mokslus baigusieji įvairių valstybinių įstaigų tarnautojai. Lietuvių šioje kolonijoje tėra vos keli šimtai. Kai krašto tarybos suvažiavime kanberiškiai pasisiūlė rengti sekančias Lietuvių dienas, žymi dalis atstovų į tai pažiūrėjo skeptiškai. Tačiau kanberiškiams neatlaidžiai įrodinėjant, kad jie Lietuvių dienas suorganizuos, buvo nusileista. Ir taip maža kolonija atliko didelį įsipareigojimą be priekaištų. Kai ką net geriau, kaip didžiosios kolonijos. Mažai kolonijai milžiniškas LD biudžetas (84.000 dolerių) buvo sėkmingai subalansuotas. Ir visa tai atliko jauni, šiame krašte išaugę ir mokslus baigę lietuviai. Tai akivaizdžiai parodė, kad Lietuvių dienos su vyresniąja karta nepasibaigs.

Sydnėjaus eilė

Sekančios Lietuvių dienos Australijoje įvyks š. m. gale Sydnėjuje. Pasiruošimai prasidėjo jau praėjusių metų pradžioje. Buvo sudarytas LD rengti komitetas, į kurį įeina visas būrys aktyvių sydnėjiškių, kurių kiekvienas apsiėmė rūpintis kuriuo nors vienu parengimu ar uždaviniu. Prel. Petras Butkus — iškilmingos pamaldos; Elena Erzikov-Kiverytė — atidarymas; Vytautas Bukevičius — gruodinė (vakaronė); dr. Genovaitė Kazokienė — meno paroda; Bronius Žalys — literatūrinė popietė; Nijolė Venslovienė — jaunimo vakaras, Marina Cox — tautinių šokių šventė; Julija Lašaitienė — vaikų vaidybos popietė; Kęstutis Protas — dainų šventė; Jurgis Karpavičius — sporto šventė, Irena Zakarauskienė — svečių apgyvendinimas.

Gruodinė

LD programoje minima "gruodinė". Kas tai per renginys? LD Kanberoje po visų renginių buvo suruošta gegužinė, kur visi dalyviai turėjo progą tarpusavy pabendrauti, arčiau susipažinti. Lietuvoj gegužinės būdavo ruošiamos pavasarį, gegužės mėnesį. Australijoje lietuviškam gegužės mėnesiui atitinka gruodis. Tad rengėjai nutarė prisiderinti prie vietos ir atitinkamai renginį pavadinti. Be to, australiškas klimatas yra gana nepastovus, maždaug trys sezonai tą pačią dieną. Išeini iš namų karštyje, o vakare jau reikia užsivilkti megztinį. Todėl ir nutarta šiam renginiui pasirinkti uždarą patalpą, būtent erdvius Sydnėjaus Lietuvių namus, prieš kelis metus praplėstus ir dabar vertus apie milijoną dolerių.

Septynios dienos

Parengimai vyks septynias dienas. Gruodžio 26 — iškilmingos pamaldos, Lietuvių dienų atidarymas ir susipažinimo vakaronė — gruodinė. Gruodžio 27 — sporto šventės atidarymas ir užjūrio svečių koncertas. Gruodžio 28 — pamaldos, literatūrinė popietė ir jaunimo koncertas. Gruodžio 29 — tautinių šokių šventė, gruodžio 30 — vaikų vaidybos popietė ir dainų šventė, gruodžio 31 — sporto šventės uždarymas ir Naujų metų balius, 1987 m. sausio 1 — iš ryto pamaldos, visa diena skiriama pabendravimui ir atsisveikinimui. Lietuvių dienų metu visą laiką veiks meno paroda. Sydnėjuje kaip tik yra susibūrę visi žymesnieji lietuviai dailininkai, tad reikia tikėtis, kad paroda bus aukšto meninio lygio.

Erdvios patalpos

Lietuvių namai Sydnėjuje prieš kelerius metus buvo žymiai praplėsti. Šalia kelių didesnių salių, namuose yra gėrimų baras su pasieniais išsirikiavusiomis pokerių mašinomis, kurios, sakoma, žymiai palengvino šiuos namus pastaty-

(Nukelta į 9-tą psl.)

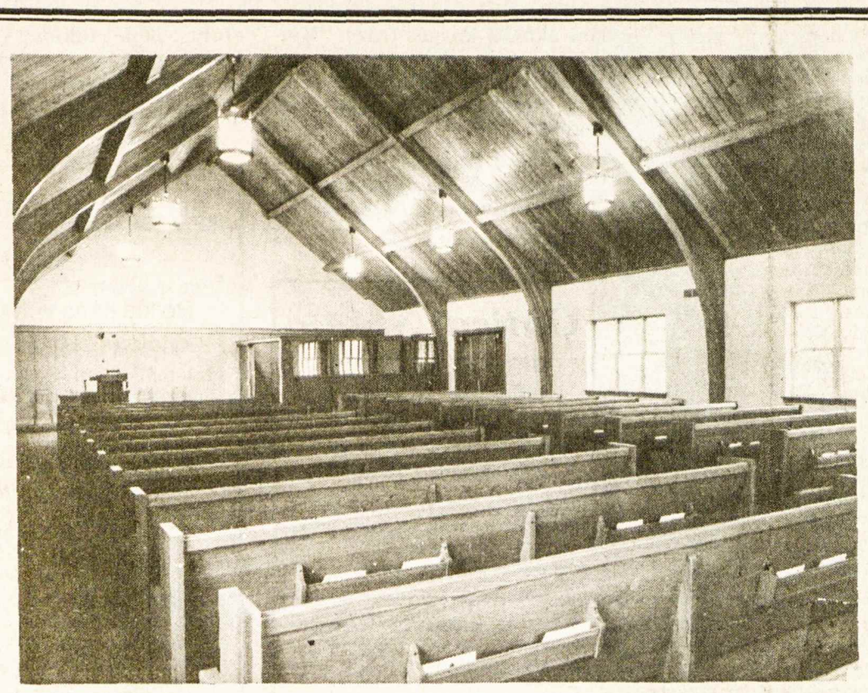

The Marlatt

The J. B. MARLATT Funeral Home, Ltd.

615 Main Street East (East of Sanford)

laidotuvių namai ir koplyčia

Telefonas: 528-6303

HAMILTON, Ontario

Kun. BALYS PACEVIČIUS 70 metų amžiaus sukakties iškilmės metu 1979 m. Toronto Prisikėlimo salėje sveikinamas savo mokinių bei gerbėjų. Š. m. birželio 1 d. jis švęs 50 metų kunigystės sukaktį

Viltingi žingsniai į pergalę

Kunigo Boleslovo Pacevičiaus 50 metų kunigystės proga

A. KALNIUS

Prieš Tavo altorių štai
nuolankiai klūpom
Ir auką aukojame Tavo
Sūnaus . . .

Dar ne taip labai senais laikais į kunigystę kai kur mūsų tėvynėje buvo žiūrima trejopai: a. kaip į tarnybą Dievui, b. kaip į asmeniškos, ypač tėvų, garbės apraišką ir c. kaip lengvos duonos užsitikrinimą. Čia užsiminsiu tik apie du pastaruosius atvejus, nes pašaukimas Dievo tarnybai priklauso nuo žmogaus imlumo.

Nors nevisuotinai, bet daugeliui pasiturinčių buvo didelė garbė turėti savo šeimoje kunigą. Dėl to kai kurios šeimos versdavo savo sūnus eiti į kunigų seminarijas. Tokiais atvejais įvykdavo nemažai nelaimių. Tokie jaunuoliai, palikę seminarijas, atsidurdavo tėvų nemalonėje, sunkiomis sąlygomis tęsdavo mokslus, išsekus sveikatai apsirgdavo džiova ir mirdavo. Tokių pavyzdžių žinome ne vieną.

Neturtingieji tėvai patyrę savo gyvenime įvairių nedateklių ir, matydami dvasiškių lengvai pelnomą pragyvenimą, trokšdavo bent vieną savo vaiką išleisti į kunigus, nes, girdi, "kunigas ir baloj ant kupsto sėdėdamas duonos visados turės". Betgi ir čia kai kuriais atvejais įvykdavo tokia pat tragedija.

* * *

O ką pasakyti apie kun. Boleslovą Pacevičių (gimusį 1909. I.29), į kokią kategoriją jį skirti? Jaunuolis Balys turėjo aiškų pašaukimą būti kunigu, bet perspektyvos jam realizuoti buvo labai miglotos. Jo tėvai buvo beturčiai ir vertėsi rankų darbu svetimiesiems. Motina buvo siuvėja, o tėvas gana dažnai būdavo bedarbis. Ogi šeimoje buvo nemažai burnų, laukiančių duonos. Kai tėvą mobilizavus į rusų kariuomenę, šeimos padėtis dar labiau pablogėjo. Taigi jau šiek tiek ūgtelėjusiam Baliui teko motinai padėti išlaikyti šeimą.

Vadinasi, tėvams negalėjo ateiti į galvą mintis "pasodinti savo sūnų baloje ant kupsto, maitintis lengva duona" ir dargi pagelbėti saviesiems. Tačiau Pacevičių šeimoje gal nejučiomis buvo statoma savotiška pilis, tik ne iš plytų ir cemento, o iš maldų, kurios stiprino statytojų dvasią ir Balio svajonių viltį. Jis buvo pats ištvermingiausias šios pilies mūrininkas. Tad netenka stebėtis, kad šioje pilyje plėtėsi ir didėjo Balio svajonių pasaulis . . .

Bet, o varge, į Pacevičių pilį atskrido mirties paukštis ir nuskynė klelis jaunus žiedus, jų tarpe ir vos 29 metų motiną. O ji buvo pats svarbiausias šeimos ramstis. Motinos mirtis aptemdė ir Balio svajonių bokštus. Kaip dabar jis, toks vargšelis, prisiirs prie mokslo židinio? O čia dar ir pavydūs kaimynai netikėjo, kad iš varganų šeimų jaunuolis galėtų pasiekti kunigystę. Netgi pats klebonas, pajutęs Balio troškimą, veikiau linkėjo jam kokio nors amato mokytis, o ne svaigti kunigystės polėkiuose. "Neleisk iš savęs juoktis, — sakė klebonas, — žiūrėk, kur esi tinkamas ir pamesk savo kvailas svajones".

* * *

Tokių linkėjimų priblokštas, Balys vieną neramią naktį sapnavo Dievo Motiną. Jis nedrąsiai Ją paklausė: "Kuo man teks gyvenime būti?" Jinai jam atsakė: "Tu būsi kunigas". Gal tai buvo sapnas, kaip ir daugelis beprasmių sapnų, bet Pacevičiukui jis buvo labai reikšmingas ir džiuginantis.

Kartą pas jį užsuko kaimynė mergaitė, bebaigianti gimnaziją moksleivė Kristina ir paragino kaimyną bernioką atvykti į jaunimo šokius. Balys visaip išsisukinėjo, o Kristina suprato jį turint kažkokią problemą. Pamatęs šios mergaitės nuoširdumą, jis jai atidengė savo svajonių sūkurius. Jaunoji moksleivė, išklausiusi pirmą kartą sutikto jauno kaimyno nedalią ir norą siekti mokslo, pati pasisiūlė jam padėti pasiruošti net į VI gimnazijos klasę . . .

Balys įknibo į knygas, kurias jam taip pat parūpino Kristina. Su šios mergaitės ir jos brolio pagalba jis vienų metų būvyje jėzuitų gimnazijoje Kaune išlaikė egzaminus iš 5-kių klasių. Tai buvo labai didelė staigmena ne tik parapijos klebonui, bet ir jo bendraamžiams draugams, kurie, jau po keletą metų prasėdėję gimnazijos suole, Balio buvo pralenkti.

Dėl to kun. B. Pacevičius dar ir dabar su pagarba prisimena K. Krašauskaitę ir jos brolį Samuelį, kurie jį išvedė iš tamsos į šviesą.

Nepajuto Balys mokslo sunkumų nė gimnazijoje, bet ją lankyti buvo nelengva. Mat nuo Kauno geležinkelio tunelio, kur jis netoliese buvo apsigyvenęs, iki jėzuitų gimnazijos Kauno senamiestyje buvo gana ilgas kelias. Gimnazijoje baigęs septintąją klasę išvažiavo į Telšių kunigų seminariją, kurioje išėjo ir gimnazijos VIII klasės kursą. Seminarijoje mokėsi penkerius metus. Visi teologijos metai buvo baigti "cum laude".

Pagaliau priartėjo ir svajonių išsipildymo 1936 metai, kai Boleslovo pavardė gerokai pailgėjo: jisai tapo jau "kunigas Boleslovas Pacevičius".

* * *

Lietuvoje kun. Boleslovui neilgai teko reikštis. Pirmoji jo darbovietė buvo Papilės parapija. Čia jis vikaravo apie pusantrų metų. O 1938 m. buvo paskirtas Viekšnių vidurinės mokyklos kapelionu. Tiek vienur, tiek kitur jis gyvai reiškėsi kultūrinėje veikloje. Be pagrindinių kunigo pareigų, dainos ir scenos menas buvo arčiausiai jo širdies.

1944 m. pasitraukė į Vokietiją. Čia tuoj pat įstojo į Miunsterio universitetą ir gilino teologijos studijas, o konservatorijoje — muziką. Bet universitete paaiškėjo, kad jis teologijos kursą yra tvirtai įsisavinęs kunigų seminarijoje, dėl to jam profesorius patarė visą laiką skirti muzikos studijoms, nes tai esą labai svarbu pastoraciniam kunigo darbui. Gavęs teologijos studijų įrašus, kun. B. ketverius metus paskyrė muzikos studijoms. Be to, Greveno stovyklos lietuvių gimnazijoje ir vietinio vienuolyno mergaičių mokykloje ėjo kapeliono pareigas.

1949 m. Coventrio lietuvių kolonijos pirmininko J. Matulionio kviečiamas kun. B. Pacevičius atvyko Anglijon. Jam atvykus, Conventryje buvo įsteigta kapelionija. Kai kurie buvę koventriečiai dar ir dabar kun. Pacevičių tebevadina kapelioniu.

Kapeliono išlaikymu rūpinosi specialus komitetas. Betgi tai nebuvo jam didelė paguoda. Tiesa, iš aukų jisai šiaip taip pramito, tačiau pastogės "klebonijkos" neturėjo — gyveno mažame kambarėlyje. Nepaisydamas nepriteklių, uoliai rūpinosi savo tautiečių religiniu aptarnavimu. Žinoma, kaip jam įprasta, tuojau pat suorganizavo chorą, kuris, nors ir svetimoje šventovėje, giedodavo, o tautinių švenčių metu dainuodavo.

* * *

Coventrio ir aplamai Anglijos lietuviams pakėlus sparnus emigruoti į tolimesnius kraštus, kun. Pacevičius taip pat nusiyrė į Kanadą ir apsigyveno Toronte Šv. Jono Krikštytojo parapijoje. Čia porą metų vadovavo kolonijos ir apie šešerius metus parapijos chorams. 1952 m. įsteigė jaunimo dramos būrelį, kurio vaidinimus jisai ir režisavo. Šis būrelis, vėliau pasirinko "Sietyno" vardą, lietuviams torontiečiams tapo prasminga kultūrine atgaiva.

Kuriam laikui jis buvo paskirtas į vieną anglų parapiją vikaru, bet joje neilgai jam teko darbuotis, nes lietuviai jį iš vyskupo išprašė grąžinti į lietuvių parapiją, kur jis buvo reikalingesnis. Netrukus buvo paskirtas Londono (Ont.) lietuvių parapijos klebonu. Čia jis klebonavo daugiau kaip dešimtį metų. Kaip ir visur kitur, šioje parapijoje jis paliko ryškių savo darbo žymių.

Gal kiek pavargęs ar šiek tiek nusivylęs po ilgesnių atostogų Amerikoje jis sugrįžo Torontan ir, Tėvams pranciškonams leidus, įsikūrė jų vienuolyne. Čia jis turi puikias sąlygas darbuotis pastoracijoje, užsiimti rašytine kūryba, į kurią jis yra linkęs nuo savo jaunystės.

* * *

Su kun. B. Pacevičium, atvykusiu į Angliją, greitai susidraugavome, ta draugystė nusitęsė iki šių dienų. Taigi tariuosi galįs šį tą daugiau apie jį pasakyti.

Visų pirma kaip kunigas jis man visad atrodė su meile ir pagarba vykdantis Dievo pašaukimo įpareigojimus. Prie altoriaus jo laikysena yra nuoširdi ir patraukli. Kun. Balio pamokslai visuomet gerai paruošti ir stilingai pasakyti. Sakykloje jis nefilosofuoja, bet savo mintis reiškia veikiau vaizdais, kurių srauto lengviau paskęsta mažesnio išsilavinimo žmogus, negu abstrakčių sąvokų pynėje, kuri yra artimesnė akademikams.

Religinių rūpesčių grandinėje jam svarbiausia grandimi yra kunigų stoka. Dėl to jis vienas turbūt yra padaręs daugiau, negu kuri nors parapija ar kitas kuris nors organas. Jis per daug viešai apie tai nekalbėdavo, bet dairydavosi jaunuolių tarpe ir, numatęs kurį, jį užkalbindavo, pasakydavo kam jisai yra tinkamas ir pasiūlydavo pagelbėti stoti į kunigų seminariją. Ne kiekvienas jo pasiūlymą priimdavo, betgi iki šiol jam pasisekė vienuolika jaunuolių ar vyresnio amžiaus vyrų įvesti į seminarijos rūmus. Žinoma, kai kuriuos iš jų daugiau ar mažiau turėjo paremti savo santaupomis.

Nemažiau jam rūpėjo ir šventovės puošnumas. Nepuošni šventovė — tai lyg jaunamartė be jungtuvinio drabužio. Taigi maldos namai turi būti išpuošti gražiausiomis kūrybos gijomis. Šiuo atveju kun. Balys, kur buvo jo valia, stengėsi tai padaryti. Antai Londono nedidukė lietuvių šventovė pradžioje atrodė kai varganas namelis. Jam keletą metų ten paklebonavus, ji tapo gražia bei jaukia šventove.

(Bus daugiau)

Scena iš rašytojo Kazio Inčiūros lyrinės pasakos "Eglė žalčių karalienė", kurią suvaidino Hamiltono "Aukuras" 1986. IV. 27 Toronte Prisikėlimo parapijos salėje. Iš kairės: Rūstis — STEPAS RAMANAUSKAS, Eglė — LILIJA LIAUKUTĖ, Auginas — VYTAUTAS ŠTUIKYS. Dekoracijos — dail. Irenos Raškauskienės Nuotr. B. Tarvydo

Sukilimas prieš tradicinę kalbotyrą

Atsiliepiant į Agnės Lukšytės straipsnį "Istorinės žinios apie baltus senovėje" "TŽ" 1986. IV. 15

A. KLIMAS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

7. Autorės straipsnyje toliau skaitome: "Tuo laiku Švedija, Norvegija ir Danija buvo labai menkai baltų kolonizuotos". Deja, šie kraštai niekuomet nėra buvę baltų kolonizuoti. Kai kurios baltų tautos, tiesa, kartais puldinėdavo Švedijos bei Danijos pakraščių vietoves, bet nėra jokių duomenų, kad jie šias sritis būtų bent mėginę kolonizuoti. Yra, pavyzdžiui, žinoma, kad senųjų kuršių kovos laivai pasiekdavo Švedijos pakraščius. Kai kuriose senosios Švedijos bažnyčiose net maldos buvo kalbamos, prašant Dievą gelbėti nuo baisių kuršių puolimų. Iš kitos pusės, germaniškosios Skandinavijos gentys kartais smarkiai puldinėdavo baltų kilčių žemes, kuriam laikui čia net įsikurdami, bet baltų žemių kolonizuoti jiems taip pat nepavyko.

8. Autorė skelbia net tokius dalykus: "Tie, kurie skaitė veikalus apie sumerus, neabejoja, kad kai kuriuos sumerų miestus valdė baltų karaliai". Taigi, kuo toliau, tuo labiau įsismaginame! Reikia tik pagalvoti: sumerų įrašai buvo surašyti molinėse plytelėse, kurios vėliau buvo išdeginamos ir kurios išsilaikė ligi mūsų laikų, apie 3500-3000 pr. Kr. Kaip gi būtų galėję baltų karaliai tuo metu valdyti kai kuriuos sumerų miestus, kad tų pačių baltų istorijoje dar nebuvo?! Apie tuos laikus dar tik formavosi pačių indoeuropiečių prokalbė, o baltų prokalbė išsivystė bent 1500 metų vėliau. Tai kaip čia taip galima ir pačią istoriją atgal atstumti? Grynų gryniausia fantazija!

9. Straipsnio pabaigoje autorė taip jau įsismagina, kad net rašo: "Kalbant apie etruskus, finikiečius ir kartaginiečius, trojėnų palikuonis, straipsnis taptų per daug ilgas. Jie visi buvo baltai." Jau ne tik svajonės ir sapnai, bet sapnų sapnai! Iš tikrųjų yra taip: genetinė etruskų priklausomybė ligi šiol mokslininkų nėra išaiškinta. Yra tik įvairių hipotezių. Bet ir čia reikia pabrėžti, kad nė viena rimta hipotezė net nemėgina sugestijonuoti, jog etruskai būtų buvę baltai. Tokių galimybių iš viso nėra. Fenikiečiai buvo semitų tauta, nors jie pačios savo galybės metu turėjo ir daugiau tautybių mišinio. Tai kaip gi jie būtų galėję būti baltais?

Trojėnai, arba trojiečiai, buvo daugiausia graikų kolonistų Mažojoje Azijoje palikuonys, nors dabar kai kurie mokslininkai mano, kad jie galėję būti taip pat koks "mišinys"; graikų kolonistai, kartu gyvenę, arba susimaišę su kitomis Mažosios Azijos indoeuropiečių gentimis, tokiais, kaip vad. luviais ar lykiais, kurių kalbos priklausė vad. hetitų, arba anatoliečių grupei. O kartaginiečiai iš tikrųjų nebuvo trojėnų palikuonys, o daugiau fenikiečių (autorė rašo — finikiečių), vėliau čia bus patekę ir graikų kolonistų, ir kitų indoeuropiečių ir neindoeuropiečių genčių. Bet kad jie būtų buvę baltai, tai jau iš tikrųjų "truputėlį" pertempta styga!

Jeigu jau šitaip pradedama mūsų spaudoje (rimtai?!) rašyti, tai tada grįžkime į kokį šešioliktą šimtmetį, kai per visą vidurio Europą ėjo tokia keista lyg ir superpatriotizmo banga: kai kurie lenkai tvirtino, kad Adomas ir Ieva rojuje kalbėję lenkiškai, kai kurie gi čekai, kad čekiškai . . . Tai tada imkime ir sakykime: Adomas ir Ieva rojuje kalbėjo lietuviškai, ir baigtas kriukis!

10. Pagaliau autorė parodo savo galvojimą: "Kiekvienam susipažinusiam su fonetikos pagrindais, Jūratės Statkutės de Rosales aiškinimai baltų žodžių, likusių ispanų kalboje, nekelia abejonių. Nebūdama kalbininkė, negalėčiau įsivelti į debatus kalbotyros klausimais". Tai tau, Jurgeli, ir kepurė! Iš vienos pusės atrodo, kad autorė yra susipažinusi su fonetikos pagrindais, todėl neabejoja J. Statkutės de Rosales teigimais, o iš kitos pusės . . . nebūdama kalbininkė nenorinti leistis į kalbotyros klausimus. Tai kam tada popierių gadinti ir skaitytojus klaidinti? Juk kiekvienas kalbininkas turi būti labai gerai susipažinęs su fonetikos pagrindais, nes be to jokia rimtesnė kalbotyros studija yra neįmanoma.

Mieliems skaitytojams, kurie dar turėjo kantrybės ligi šios vietos prisikapstyti, galiu aiškių aiškiausiai pasakyti: nei viena, nei kita autorė nėra susipažinusios su fonetikos pagrindais (tai ilgų ir sudėtingų studijų dalykas), abi jos neturi nė mažiausio supratimo apie kalbotyrą.

Apie lietuvių, kartu ir baltų, kalbų kilmę yra jau daug rašyta. Tegu tik autorė paima bet kurią enciklopediją ir pasiskaito. Jeigu turi daugiau laiko ir noro, tegu pasiskaito prof. Z. Zinkevičiaus knygą: "Lietuvių kalbos kilmė. Lietuvių kalbos istorija I (Vilnius, 1984). Tai paskutinis mokslo žodis.

Pagaliau, ir man teko čia triskatikis pridėti. Kadaise "Laiškuose lietuviams" buvo išspausdintas neilgas mano straipsnis: "Ką turime žinoti apie lietuvių kalbą" ("Laiškai lietuviams", 1971, vol. XXII, No. 11, p.p. 384-386). Ten yra visos pagrindinės žinios. Labai trumpai suglaudus, galima taip pasakyti: 1. Lietuvių kalba yra kilusi iš baltų prokalbės, o ši pastaroji iš indoeuropiečių prokalbės. 2. Iš indoeuropiečių prokalbės yra taip pat kilusios ir šios pagrindinės kalbų grupės: tocharų, indo-iranėnų, armėnų, anatolikų, graikų, slavų, germanų, keltų, italikų, ilyrų, trakų, frigų ir albanų. Sanskritas, religijos, mitologijos ir rašto kalba yra kilusi iš indo-iranėnų grupės. Lotynų kalba yra kilusi iš italikų grupės. Gotų kalba yra kilusi iš germanų grupės. Kadangi šios visos kalbos, taip pat kaip ir graikų bei baltų kalbos, yra labai archaiškos, konservatyvios, tai visose jose yra išlikusių labai panašių žodžių bei pagrindinių šaknų. Nieko čia nuostabaus nėra. 3. Lietuvių kalba iš visų dabar dar gyvų indoeuropiečių kalbų yra be jokios abejonės pati senoviškiausia, pati archaiškiausia, pati konservatyviausia. Tuo ji yra labai vertinga lyginamajai indoeuropiečių kalbotyrai. 4. Kadaise baltai buvo užėmę labai didelius plotus, bent septynis kartus didesnius negu dabar; dar gyvos dvi baltų kalbos — lietuvių ir latvių. Deja, baltų kalbų plotas istorijoje labai smarkiai sumažėjo, o kai kurių kitų grupių (pvz. germanų, slavų, italikų . . .) labai išsiplėtė. 5. Taigi, lietuvių kalba yra gana artimai gimininga su visomis aukščiau suminėtomis kalbų grupėmis bei iš tų grupių išsivysčiusiomis kalbomis, su vienomis arčiau, su kitomis — toliau.

Dėkoju skaitytojams už kantrybę!

EDITA NAZARAITĖ

Eilėraštis seneliui

Jis ateidavo per didžiulį
Kopūstų lauką,
Vedinas juodu juodu
Darbo jaučiu — auksaragiu,
Prakaituotu.
Reikėjo užpilti duobę žvyru,
Besotę ryklę,
Kad išsikovotų vietą pamatams —
Namo kojoms:
Kad kojos stovėtų, o ne klūpėtų,
Kad nugara nelinktų lenkiama,
Kad neparduotų sąžinės —
Ar tai jau šitaip maža?
Aštriais darbo dantim
Išėstos rankos glostė
Moterį, baltapūkes galveles,
Nugludintus žvyro akmenukus,
Paskui — pigų antkapio luitą . . .
O prieš kelionę — net neprisėdo,
Net neatsiduso, tik nuėjo neatsigręždamas
Per didžiulį kopūstų lauką,
Paskui skrendantį baltą angelą,
Palikęs kryžkelėje juodą juodą
Darbo jautį. 1986

Lietuvos istorija pašto ženkluose

Septintoji Lietuvos pašto ženklų ir pinigų paroda Toronte

Š. m. balandžio 26-27 d.d. Toronto Lietuvių namuose buvo suruošta Lietuvos pašto ženklų ir pinigų paroda "LITHPEX VII". Iš pavadinimo matyti, kad tai jau septinta lietuvių filatelistų draugijos paroda Toronte. Šios draugijos nariai vertina ir renka Lietuvos pašto ženklus, kuriuose atsispindi Lietuvos valstybės žymieji istoriniai įvykiai bei pasižymėję asmenys. Parodose lietuviai ir nelietuviai supažindinami su lietuvių tautos bei valstybės gyvenimu. Surinktieji Lietuvos pašto ženklai ir pinigai atiteks ateities kartoms ir liudys tautos kovas dėl laisvės ir pažangą laisvame gyvenime.

Parodoje buvo garbės rodiniai P. Barbatavičiaus iš Toronto, W. E. Nortono iš Filadelfijos, Valentino iš Čikagos; pirmame skyriuje — lietuviški pašto ženklai, antrame — Kanados, Anglijos, Vatikano ir kt.; numizmatikos skyriuje — lietuviški pinigai, medaliai ir senovės pinigai.

Parodos rodinius vertino komisija: W. E. Nortonas — lietuviškos filatelijos tyrinėtojas ir daugelio studijų autorius bei Niujorko Lietuvių filatelistų draugijos pirmininkas; žymūs filatelistai ir tarptautinių parodų vertintojai — dr. M. Kaminsky, M. Medesker, A. Cronin. Garbės rodiniai nebuvo premijuojami, nors ten buvo labai vertingų pirmųjų Vilniaus laidos bei Klaipėdos 1939 m. pašto ženklų ir vokų. Aukščiausia premija (Grand Award) ir aukso medaliu buvo įvertintas A. Ruzgaus iš Niujorko specialus Lietuvos pašto ž. rinkinys (buvo jų iš Graf Zepelino skridimo). Pirmame skyriuje aukso medaliai teko St. Ivanauskui už Lietuvos oro pašto ž. rinkinį su labai retais p. ž. ir vokais; sidabro medalis — Al. Štuopiui už Lietuvos p. ženklus ir vokus; bronzos medalis — Vl. Stabui už žymius Lietuvos žmones ant p. ženklų ir vokų. Antrame skyriuje aukso medaliai teko Vl. Stabui už Vatikano p. ženklus bei vokus, A. Laurinaičiui — už Kanados ir Anglijos p. ž., A. Supronui — už pasaulio olimpinius p. ž. bei vokus. Sidabro-bronzos medalis buvo paskirtas S. Vaivadai už J. F. Kenedžio p. ženklus. J. Augustinius gavo aukso medalį už senosios Lietuvos pinigus ir nepriklausomos Lietuvos medalius. A. Dilkui paskirtas sidabro medalis už nepriklausomos Lietuvos pinigų rinkinį.

Parodos proga buvo gautas specialus Kanados pašto įstaigos kertinis antspaudas su įrašu: "LITHUANIAN FILATELIC EXHIBITION — EXPOSITION DE TIMBRES APRIL 26-27 AVRIL 1986". Juo buvo antspauduojami visi laiškai, kurie buvo siunčiami iš parodos per tas dvi dienas.

Toronto lietuvių filatelistų draugija išleido buv. Lietuvos prezidento A. Stulginskio voką. Tokių vokų galima įsigyti pas dr-jos sekr. K. Kaminską (25 Norma St., Toronto, Ont. M6P 3G9) su specialiu antspaudu ir p. ženklais už vieną dolerį, be ženklų — 5 vokus už dolerį.

Šią parodą pagarsino dienraščiuose įdėti skelbimai ir nelietuvių prekybininkų stalai parodoje, kuriuos turėjo trys lenkai, vengras ir kanadietis. Be to, dar buvo du lietuvių prekybiniai stalai, kur buvo galima nusipirkti įvairių pašto ženklų bei pinigų.

Parodą aplankė apie 600 žmonių, ypač tie, kurie domisi visų kraštų p. ženklais bei pinigais. Taip Lietuvos vardas ir informacija plačiau sklido Kanadoje ir už jos. Parodoje buvo labai vertingų rinkinių, pvz. vienas Lietuvos p. ženklų rėmas iš penkių lapų buvo vertinamas per $100,000.

Šios parodos surengimas, neskaitant draugijos narių darbo, pareikalavo $1,500 išlaidų. Žinoma, vien tik filatelistų dr-jos nariai nebūtų galėję tokios parodos ruošti be kitų paramos. Labai daug pagelbėjo Toronto Lietuvių namai, Prisikėlimo parapijos ir "Paramos" kredito kooperatyvai. Lietuvių filatelistų draugija jiems nuoširdžiai dėkoja ir vertina jų paramą. Aukščiausią premiją (Grand Award) dovanojo Čikagos Lietuvių filatelistų dr-ja "Lietuva".

Premijų įteikimo proga vakare buvo suruoštos sunešti nės vaišės, kuriose dalyvavo Toronto lietuvių filatelistų dr-jos nariai, parodos teisėjai ir svečiai. Toronto lietuvių filatelistų draugijos valdyba nuoširdžiai dėkojo visiems parodos talkininkams, lankytojams, teisėjams, svečiams, o labiausiai visiems rėmėjams, be kurių šios parodos nebūtų buvę galima suruošti. Prie parodos darbų ypač daug prisidėjo dr-jos pirm. P. Barbatavičius, sekr. K. Kaminskas ir kiti. **B.P.**

Atsiųsta paminėti

CHRONICLE OF THE CATHOLIC CHURCH IN LITHUANIA, No. 66, April 7, 1985. Translated by Rev. C. Pugevičius, edited by M. Skabeikis, published by Lithuanian Catholic Religious Aid, Inc. (351 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207, USA).

Alė Paškevičienė, SAUJELĖ TRUPINIŲ. Mūsų mažiesiems ir jaunuoliams. Iliustravo Julyanne Reginaitė. Išleido Albinas Vilniškis (659 Alesther St., Ottawa, Ont. K1K 1H8, Canada). Atspaudė "Litho-Art Ltd." Toronte 1986 m. Kaina (be persiuntimo — $8). JAV LB švietimo taryba rekomenduoja šį leidinį lituanistinėm mokyklom.

TĖVYNĖN, Venezuelos Lietuvių Bendruomenės žiniaraštis, 1986 m. 5 nr. Leidžia Venezuelos Lietuvių Bendruomenė, redaguoja kolektyvas — Vincas Baronas, Vytautas A. Dambrava, Sandra Saldytė-Mažeikienė, Antanas Šulcas, Ričardas Zavadskas. Atsakingasis redaktorius — dr. Vytautas A. Dambrava. Adresas: Prolong, Los Manolos, Ed. Rio Claro, La Florida, Caracas, Venezuela.

Naujai Čikagoje suorganizuoto lietuvių teatro "Vaidilutė" aktoriai, vaidinę komediją "Uošvė į namus — tylos nebebus". Iš kairės: Edis Šulaitis, Kazė Brazdžionytė, Laima Saulaitytė-Day; stovi: Vincas Olšauskas ir Audrė Kižytė. Jauni aktoriai pasiryžę vaidinti ir kitus veikalus

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Prano Čepėno "Naujųjų laikų Lietuvos istorijos" II-sis tomas jau atspausdintas. Šis 864 psl. tomas apima laikotarpį nuo Pirmojo pasaulinio karo pradžios iki 1922 m. Steigiamojo seimo darbo pabaigos. Kaina — $25. Gaunama pas platintojus ir pas leidėją — dr. Kazio Griniaus fondas, c/o L. Šmulkštys, 2523 West 69th Street Chicago, IL 60629, USA.

Serijinėje Australijos televizijos programoje "Neighbours" ("Kaimynai") Andrea Townsend vaidmenį atlieka lietuvaitė aktorė Regina Gaigalas (Gaigalaitė), melburniečių Alekso ir Liucijos Gaigalų dukra. Tėvas mirė prieš aštuonerius metus. Tris dukras išauginti ir gyvenimui paruošti teko motinai Liucijai Gaigalienei. Regina pasirinko aktorės kelią. Ji yra baigusi Melburno dramos studiją, atlikusi nedidelius vaidmenis televizijos filmuose — "Sons and Daughters", "A Country Practice", "Robbery", "Mother and Son". Be pagrindinių vaidmenų Reginai nelengva iškopti į viršūnes, susilaukti plataus televizijos žiūrovų pripažinimo. Vilties teikia nauja serijinė televizijos programa "Outback", kurioje jai patikėtas pagrindinis Kate Kelly vaidmuo, vaizduojantis dviejų vaikų motiną, tvarkančią didelę parduotuvę.

Dr. Stasio Budrio lietuvių foto archyvas Čikagoje fotografus ragina ruoštis metinei nuotraukų parodai š. m. spalio 24 — lapkričio 2 d.d. Jaunimo centre esančioje M. K. Čiurlionio galerijoje. Ruošos darbams vadovauja ir informacijas teikia parodų komiteto pirm. Stasys Žilevičius, 7149 Spaulding Ave., Chicago, IL 60629, USA. Tel. (312) 434-1357. Paroda turės dvi temas — laisvą ir rengėjų pasirinktą. Laisvoji tema apima žmones, keliones, gamtos ir miestų vaizdus bei kitus panašius objektus, rengėjų tema — humoristinė fotografija. Bus priimamos įvairios nuotraukos, užfiksavusios juokingas situacijas gamtoje ir gyvenime. Šiai temai galės atstovauti ir anksčiau darytos nuotraukos. Fotografams belieka peržiūrėti savo nuotraukų turtą ir iš jo atrinkti juokingąsias. Smulkesnės parodos taisyklės bus paskelbtos vėliau. Konkursan bus įjungtos ir premijuojamos tik humoristinės nuotraukos. Premijuotinas nuotraukas atrinks patys parodos lankytojai, balsuodami už jiems daugiausia juoko sukėlusias.

Apreiškimo parapija Bruklyne, N. Y., didžiuojasi stipriu 35 dainininkų choru, kuriam vadovauja muz. Viktoras Ralys, sugebančiu surengti sunkesnių muzikos kūrinių koncertus. Kovo 23, Verbų sekmadienį, choras pakvietė parapijiečius į religinį koncertą, kuriame buvo atlikta prancūzų kompozitoriaus, vargonų virtuozo ir muzikos pedagogo Theodoro Dubois (1837—1924) populiariojį oratorija "Septyni Kristaus žodžiai". Chorui talkino solistai: sopranas Astra Kiaušaitė, tenoras Charles Abruzzo ir bosas Joseph Gustern. Dirigavo Viktoras Ralys, vargonais palydėjo Steven Frank. Koncerto aprašyme nusiskundžiama, kad bereikalingai koncertan buvo įjungtas pučiamųjų kvintetas "Westside Brass" su J. Sibelijaus "Finlandijos" ištraukomis ir religinėmis italų klasiko A. Gabrielio senomis kompozicijomis. Esą triukšmingas kvinteto pasirodymas drumstė "Septynių Kristaus žodžių" nuotaiką.

"Dirva" paskelbė XXIV-jį novelės konkursą, kuriam kūrinių bus laukiama iki š. m. birželio 15 d. Novelės temą, turinį ir pobūdį pasirenka patys autoriai. Ji betgi negali būti trumpesnė kaip 15 mašinėle su dvigubu tarpu rašytų puslapių. Konkursui skirtos novelės turi būti parašytos ar perrašytos mašinėle, pasirašytos slapyvardžiu. Autoriaus pavardę, adresą ir telefono numerį įdėti užklijuotan vokelin, paženklintan slapyvardžiu. Bus atidarytas tik konkursą laimėjusos novelės vokelis autoriui nustatyti. Laimėtojo laukia mecenato Simo Kašelionio parūpinta $600 premija. "Dirva" rezervuojasi teisę premijuotą novelę be papildomo atlyginimo autoriui spausdinti savo puslapiuose, panaudoti novelių rinkinyje. Nepremijuoti novelių rankraščiai grąžinami tik autoriams prašant. Novelės turi būti atsiųstos iki š. m. birželio 15 d. imtinai šiuo adresu: "Dirva", Novelės konkursas, P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103, USA.

M. K. Čiurlionio kūrinių koncertą Maskvoje, skirtą 75-tosioms jo mirties metinėms, surengė pedagoginio Gnesinų muzikos instituto fortepijono klasės docentas V. Tropas. Įvadiniu žodžiu jis apibūdino M. K. Čiurlionio palikimą, didėjančią tarptautinę jo muzikos reikšmę. V. Tropo klasės studentai atliko apie 20 M. K. Čiurlionio fortepijoninių kūrinių ir kantatą "De profundis". Kantatą, pirmą kartą skambėjusią Maskvoje, lietuviškai atliko iš studentų sudarytas kamerinis choras.

Vilniaus J. Tallat-Kelpšos aukštesniojoje muzikos mokykloje buvo surengtas pirmasis respublikinis konkursas, kuriame jėgas išbandė Lietuvos vidurinių meno ir aukštesniųjų muzikos mokyklų ansambliai, grojantys pučiamaisiais ir mušamaisiais instrumentais. Dalyvavo visų septynių šios kategorijos mokyklų moksleiviai — beveik šimtas būsimųjų muzikantų. Vertintojų komisija, vadovaujama Vilniaus konservatorijos prof. D. Svirskio, pirmąsias vietas paskyrė: J. Tallat-Kelpšos aukštesniosios muzikos mokyklos pučiamųjų instrumentų trijulei (dėstytoja L. Šulskutė) ir varinių instrumentų kvintetui (dėstytojas V. Vitartas), Klaipėdos S. Šimkaus aukštesniosios muzikos mokyklos klarnetų duetui (dėstytojas A. Milerius) ir trombonų kvartetui (dėstytojas J. Barakauskas).

Dainuojamajai poezijai buvo skirtas dainų autoriaus ir atlikėjo Laimio Vilkončiaus vadovaujamas vakaras Lietuvos meno darbuotojų rūmuose Vilniuje. 1975-80 m. salės negalėdavo sutalpinti norinčiųjų pasiklausyti V. Kernagio, V. Babravičiaus, A. Kukaičio, V. Stakėno atliekamų baladžių, kurias kažkas tada pavadino "dainuojamąja poezija". Mat atlikėjai skaitė poeziją, dainavo žodį, sau pritardami akustine gitara ar fortepijonu. Kiekviena tokia baladė tada tapo surežisuotu, minimaliom išraiškos priemonėm kuriamu spektakliu. Vakaro vadovas L. Vilkončius scenon pakvietė Šiaulių kultūros rūmų dainuojamosios poezijos studiją, prieš septynetą metų įsteigtą Virgio Stakėno. Ta studija, surengusi apie 150 koncertų bei susitikimų su savo gerbėjais, ir šiandien tebėra vienintelė visoje Lietuvoje. Meno darbuotojų rūmuose susirinko: buvusieji studijos nariai — kauniečiai mokytojai Ilona Papečkytė-Bagdonavičienė ir Aleksas Andriuškevičius, vilnietė studentė Jolanta Virpilaitytė, alytiškis mokytojas Romas Naidzinavičius, klaipėdietė studentė Lilija Gaudaitytė, dabartiniai studijos nariai — Saulė Laurinaitytė, Paulius Arlauskas, Mindaugas Bagdonavičius ir vadovas Virgis Stakėnas. Jie pasakojo, dainavo, atsakinėjo į klausimus.

Literatūrinę G. Petkevičaitės-Bitės premiją yra įsteigęs Panevėžio rajono Smilgių kolchozas. Tradicinę premijos įteikimo šventę kovo 21 d. šiemet papildė pačios G. Petkevičaitės-Bitės 125 metų gimimo sukaktis. Apie jos literatūrinę bei visuomeninę veiklą kalbėjo filologijos kandidatas J. Jasaitis, pedagogines jos pažiūras aptarė pedagogikos mokslų kandidatė T. Bukauskienė. Muzikinę-literatūrinę pynę buvo paruošęs etnografinis vietinės bibliotekos ansamblis. Ketvirtuoju G. Petkevičaitės-Bitės premijos laureatu buvo paskelbtas J. Mikelinskas, parašęs knygą "Nepalaidotos dienos". Apie ketvirtąjį G. Petkevičaitės-Bitės premijos laureatą J. Mikelinską ir jo kūrybos savitumus kalbėjo filologijos dr. A. Zalatorius.

Metinę premiją dailininkams už geriausiai iliustruotą metų knygą įsteigė Joniškio rajono Kepalių kolchozas. Pirmuoju šios premijos laureatu tapo Alfonsas Žvilius, iliustravęs vysk. A. Baranausko "Anykščių šilelį", diplomantu — A. Každalio knygos vaikams "Ko verkė plekšnytė" iliustruotojas Kęstutis Kasparavičius. Apdovanojimų įteikimo proga Kepaliuose buvo surengtas literatūros vakaras. Apdovanotieji dailininkai dalyvius supažindino su kūrybiniu savo darbu, aktorės G. Urbonaitė ir U. Nasvytytė skaitė eilėraščius. Viešnioms nenusileido ir šeimininkės — melžėja S. Norvaišienė, kultūros namų darbuotoja S. Krasnickienė, moksleivė L. Baltaitė, skaičiusios ištraukas iš "Anykščių šilelio" ir knygos vaikams "Ko verkė plekšnytė".

V. Kst.

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Telefonai: 532-3400, 532-3414

AKTYVAI virš 30 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:

Pirmadieniais	10-3
Antradieniais	10-3
Trečiadieniais	10-3
Ketvirtadieniais	10-8
Penktadieniais	10-8
Šeštadieniais	9-1
Sekmadieniais	9-12.30

MOKA UŽ:

90 dienų termin. indėlius	7 1/2%
180-185 d. termin. ind.	7 1/2%
term. indėlius 1 metų	7 3/4%
term. indėlius 2 metų	7 3/4%
term. indėlius 3 metų	7 3/4%
pensijų s-tą	9 %
spec. taup. s-tą	7 1/2%
taupomąją s-tą	7 %
kasd. taupymo s-tą	7 %
depozitų-čekių s-tą	6 %

DUODA PASKOLAS:

asmenines nuo	11 %
mortgičius nuo	9 3/4% - 12 %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki $100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki $2,000 ir asm. paskolas iki $10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SĄŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS

406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
Telefonas 762-7775

2239 Bloor Street West.

Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Vaidotas (Vay) Jonynas

Telefonas (416) 864-2734

pataria ir padeda investacijose nuo aukso iki valstybinių lakštų. Jo atstovaujama firma aptarnauja investuotojus nuo 1923 metų.

MOSS, LAWSON & CO. LIMITED
48 Yonge St., Toronto, Ont. M5E 1G7

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

"TYPE MASTER GRAPHICS"

3425 Dundas Street West, Toronto, Ont. M6S 2S4
Telefonas: (416) 769-5411

* *Raidžių rinkimo bendrovė.*
* *Renka tekstus lietuvių, prancūzų ir anglų kalbomis.*

*Skambinkite **Linai Kuliavienei** arba **Vidai Šiaučiulienei***

NEMOKAMA **valdžios knygelė**

Skambinkite šiandieną!

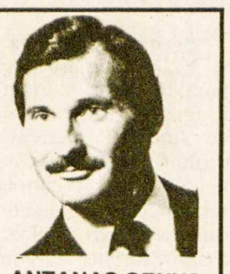

"Plans, Permits and Payments"

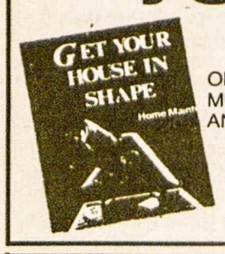

ONTARIO MINISTRY of MUNICIPAL AFFAIRS AND HOUSING

Įsigykite nemokamą egzempliorių!

ANTANAS GENYS

RE/MAX professionals inc. Realtor

239-3991

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 **Telefonas 252-8863**

Greitas ir tikslus *patarnavimas!*

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857

Allstate Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

AUTORITE SALES & SERVICE

1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 **Telefonas 531-1331**

BLOOR AUTORITE GARAGE

296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) **Telefonas 531-1305**

★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai
★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

Taiklieji metomų taikinių šaudytojai, laimėję prizus ŠALFASS žaidynėse Hamiltone. Iš kairės pirmoje eilėje: A. Zaleskis, klebonas kun. J. Liauba, OFM, T. Sims; antroje eilėje: P. Zubas, V. Svilas, Z. Rybis. Medalius ir trofėjas įteikė klebonas kun. J. Liauba, padedant V. Svilui ir J. Stankui Nuotr. B. Savicko

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.).

jęs su paskolos parūpinimu savo žmonai Noreen, nesumaišęs asmeninių interesų su valdiniais. Šį kaltinimą dabar turės ištirti ministerio pirm. B. Mulroney viešam tyrimui paskirtas Ontario aukščiausio teismo teisėjas W. Parkeris. Spaudoje plačiai nuskambėjo, kad tai yra jau penkto ministerio atsistatydinimas dėl opozicijos mestų kaltinimų. Ministeris pirm. B. Mulroney S. Stevensą laiko nekaltu ir tikisi, kad jis vėl galės grįžti valdžion išteisintas teisėjo W. Parkerio.

Politinių problemų B. Mulroney susilaukė ir Kvebeke, kur jam prieš Kanados parlamento rinkimus paskubomis teko surankioti konservatorių partijos kandidatus. Pasirinkimas nebuvo didelis, nes P. E. Trudeau laikais konservatorių Kvebeke laukdavo tik pralaimėjimai. Dabar staiga iš konservatorių partijos pasitraukė Kvebeke išrinktas parlamentaras R. Toupinas, protestuodamas prieš Kanados valdžios sutikimą uždaryti naftos valyklą Montrealyje, nebereikalingą tam didmiesčiui ir apylinkėms. RCMP policija M. Gravelį, kitą konservatorių parlamentarą iš Kvebeko, apkaltino kyšininkavimu, valdinių lėšų grobstymu nuo $100.-000 iki $207.000 Montrealyje, Hull mieste ir kitose Kanados vietovėse. Jam mesti kaltinimai yra kriminalinio pobūdžio. Opozicija betgi kaltina konservatorių partiją ir jos vadovą B. Mulronį, nors iš tikrųjų kriminalinių nusikaltėlių pasitaiko kiekvienoje partijoje.

Kanados žydų kongresas savo atstovų suvažiavime Toronte pirmą kartą šios organizacijos vadove išsirinko moterį — montrealietę Dorothy Reitman, kuri didesnį dėmesį žada skirti socialiniams Kanados žydų ir kitų kanadiečių reikalams. Kongresan ji taipgi nori įjungti daugiau neturtingų žydų iš mažesnių Kanados vietovių. Pasak jos, iš Kanadoje esančių 400.000 žydų apie 17% uždarbis priklauso valdžios nustatytai skurdžių grupei. Naujoji pirm. D. Reitman taipgi ragina Kanados žydus susirūpinti savo prieaugliu. Anksčiau statistika liudijo, kad kiekvienai žydiškai šeimai tekdavo po 2,1 vaiko. Prieauglio nebuvo, tik liko užtikrintas ligšiolinio žydų skaičiaus išlaikymas. Dabar jau yra prasidėjęs žydų skaičiaus mažėjimas, nes kiekvienai žydų šeimai tenka tik po 1,5 vaiko.

Pagrindiniu naujosios pirmininkės D. Reitman varžovu vado rinkimuose buvo montrealietis advokatas Moše Ronenas, norėjęs sustiprinti Kanados žydų vaidmenį tarptautiniuose reikaluose. Pernai jis buvo suimtas Ženevoje, kai ten lankėsi R. Reaganas ir M. Gorbačiovas, už žydų reikalus ginančią demonstraciją sovietų "Aerofloto" atstovybėje. M. Ronenas taipgi dalyvavo demonstracijoje, smerkusioje JAV prez. R. Reagano apsilankymą žuvusių vokiečių karių kapinėse. Rinkimus laimėjo Dorothy Reitman, surinkusi 70% balsų. Ji taipgi neatsisako Kanados žydų kongreso ligšiolinės taktikos, remiančios nacių karo nusikaltėlių pajieškas Kanadoje, teisėjo J. Deschenes komisijos darbo pratęsimą, kad jos atstovai galėtų apsilankyti Sovietų Sąjungoje. Suvažiavime priimta rezoliucija, skatinanti Kanados žydus atsisakyti turistinių kelionių Austrijon, jeigu šios valstybės prezidentu bus išrinktas K. Waldheimas.

Akcijon prieš K. Waldheimą buvo įjungtas ir dabartinis Kanados ambasadorius Jungtinėms Tautoms S. Lewis, žydų kilmės socialistų veikėjas, kurį šiom pareigom pasirinko Kanados konservatorių ministeris pirm. B. Mulroney. S. Lewis padarė pranešimą apie Jungtinėms Tautoms vadovavusį K. Waldheimą, sprendžiant suvažiavime klausimą, ar su kitu sekretoriumi Izraelis nebūtų susilaukęs mažiau nepalankių rezoliucijų Jungtinėse Tautose. Nejučiomis susidaro įspūdis, kad dabartinė labai pavėluota ir išpūsta žydų akcija prieš K. Waldheimą tėra kerštas už Izraeliui nepalankias Jungtinių Tautų rezoliucijas. Spaudos konferencijoje Kanados amabasadorius S. Lewis viešai teigė, kad buvęs generalinis Jungtinių Tautų sekr. Kurt Waldheimas pažeidė šios organizacijos prestižą pasaulyje, nutylėdamas savo tarnybą vokiečių kariuomenėje. Įdomu, kodėl S. Lewis, būdamas svarų balsą turinčiu socialistų politiku, šio klausimo nekėlė tada, kai K. Waldheimas buvo renkamas JT sekretoriumi ir net du terminus ėjo šios tarptautinės organizacijos vadovo pareigas?

SPORTAS

GOLFAS

Toronto lietuvių golfo klubas gegužės 17 d. Golf Haven aikštėje surengė sezono atidarymo turnyrą, kuriame dalyvavo 54 golfininkai. Premijas laimėjo A, B ir C klasės (pagal žaidėjų pajėgumą), moterų, vyresniųjų, pensininkų ir jaunių grupės.

A klasės laimėtojai: Aug. Simanavičius 80, Al. Simanavičius 82, V. Kaknevičius 83, R. Šimkus 85, M. Ignatavičius 86, Al. Kuolas 87, R. Strimaitis 87, A. Stauskas 88, D. Ferguson 89. Su išlyginamaisiais smūgiais: Aug. Simanavičius 69, Al. Simanavičius 71, V. Kaknevičius 72, M. Ignatavičius 73, Al. Kuolas 74, R. Šimkus, R. Strimaitis ir D. Ferguson po 75. **B klasėje:** M. Podsadeckis 86, D. Laurinavičius 87, A. Žaliauskas 88, J. Rusinavičius ir V. Astrauskas po 91, S. Kazlauskas, R. Prakapas ir V. Siminkevičius po 93. Su išlyginamaisiais smūgiais: D. Laurinavičus 69, M. Podsadeckis 70, A. Žaliauskas 71, V. Siminkevičius 73, S. Kazlauskas ir J. Rusinavičius po 74. **C klasėje:** L. Radzevičius 93, S. Obelienius 96, E. Blyskis 99, L. Baziliauskas 101, V. Vaitkevičius 102, A. Paulionis 104, A. Grigonis 112. Su išlyginamaisiais smūgiais: E. Blyskis 68, V. Vaitkevičius 69, L. Radzevičius 71, A. Paulionis 72, A. Grigonis 74, S. Obelienius 75, L. Baziliauskas 80. **Moterų grupėje:** I. Kymantienė įveikė aikštę 94 smūgiais, E. Kėkštienė 97, po jų sekė D. Blyskienė ir J. Ignatavičienė. Su išlyginamaisiais smūgiais: I. Kymantienė 69, D. Blyskienė 75, E. Kėkštienė 76 ir I. Iganatvičienė 82. **Vyresniųjų grupėje** pirmoj vietoj liko J. Danaitis ir A. Banelis po 88, P. Stauskas 89, E. Kuchalskis 91, A. Zalagėnas 91, P. Augaitis 100. Su išlyginamaisiais smūgiais: P. Čiurlys ir A. Zalagėnas po 72, E. Kuchalskis 75, J. Danaitis, A. Banelis, P. Stauskas ir V. Pulkys po 76, P. Augaitis 77. **Pensininkų grupėje:** S. Kėkštas 89, P. Pargauskas 93, Aug. Kuolas ir J. Tamulionis po 99, P. Lapienis 101, H. Stepaitis 102, J. Juodikis 104. Su išlyginamaisiais smūgiais: P. Pargauskas 70, Aug. Kuolas 71, S. Kėkštas, J. Juodikis po 72, P. Lapienis 73, J. Tamulionis 79, H. Stepaitis 84. **Jaunių grupėje:** P. Blyskis 96, M. Slapšys 97, R. Pashkewych 98. Su išlyginamaisiais smūgiais: R. Pashkewych 60, M. Slapšys 68 ir P. Blyskis 72. Arčiausiai vėliavos su vienu smūgiu kamuolį primetė P. Blyskis ir Aug. Kuolas, o su dviem smūgiais ant ilgesnės skylės — A. Stauskas. A. Grigonis laimėjo premiją už pasižymėjimą prie slėpiningos skylės (mystery hole).

Sekantis turnyras — Rolling Hills aikštėje birželio 8 d., 9 v.r.

Ateitininkų žinios

Metinė ateitininkų šventė bus birželio 7-8 d.d. Įžodžio iškilmės bus Lietuvos kankinių šventovėje prieš 11 v. Mišias. Visų kuopų nariai su vėliavomis renkasi prie šventovės 10.30 v.r. Po Mišių jaunimas, tėveliai ir sendraugiai kviečiami agapei Parodų salėje.

Vakaronė — birželio 7, šeštadienį, 7 v.v., Lietuvių namų Gedimino menėje. Joje telpa ribotas skaičius žmonių, todėl bilietus reikia įsigyti iš anksto. Reikalinga pagalba maistui ir salei paruošti. Galinčios ateiti anksčiau yra prašomos pranešti O. Gustainienei tel. 445-4521.

Nepaprastai konferencijai rengti komitetas Toronte posėdžiavo gegužės 21 d. Svarstyta federacijos pateikta konferencijos programa. Komitetą sudaro kun. J. Staškus, seselė Margarita Bareikaitė, R. Girdauskaitė, Z. Prakapaitė, O. Jurėnaitė, J. Andrulis, A. Rašymas, O. Gustainienė.

Nuoširdus ačiū "Paramos" kredito kooperatyvui už $400 auką ateitininkų veiklai. **O. G.**

Skautų veikla

• Darbinga dviejų dienų iškyla Romuvoje įvyko gegužės 13, 14 d.d., dalyvaujant K. Asevičiui, J. Barakauskui, Kaz. Batūrai, E. Kazakevičiui, S. Kuzmui, J. Lasiui, A. Vasiliauskui. Buvo ištiesti nauji elektros laidai ir įrengtos naujos elektrinės dėžės, sutvarkytas vandens tiekimas iš ežero, pakeičiant ežero dugne gulinčio vamzdžio sugedusią dalį. Atkasti pompos namelio ir mergaičių pastovyklės septinio tanko vamzdžiai ir pakeisti naujomis dalimis. **J.D.B.**

Metinė "TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" prenumerata — $20, JAV-se — $20 amerikietiškų. Naujam skaitytojui — $15.00.

AMSTEL BREWERY CANADA LIMITED
201 Burlington St. E.
Hamilton,
Ontario L8L 4H2

Telephone (416) 523-1400
Telex: 061-8335

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE **PARAMA**

MOKA:

7 1/2% už 90 dienų term. indėl.	
7 1/2% už 6 mėn. term. indėlius	
7 3/4% už 1 m. term. indėlius	
7 3/4% už 2 m. term. indėlius	
7 3/4% už 3 m. term. indėlius	
9 % už pensijų planą	
7 1/2% už specialią taup. s-tą	
7 % už taupymo s-tas	
6-7 1/2% kasd. palūkanų sąskaita	
6 % už čekių s-tas (dep.)	

IMA:

už asmenines paskolas nuo	11 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):	
su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	10 1/4%
2 metų	10 1/2%
3 metų	10 3/4%
(fixed rate)	
su keičiamu nuošimčiu	
1, 2 ar 3 metų	9 3/4%
(variable rate)	

AKTYVAI virš 51 milijono dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

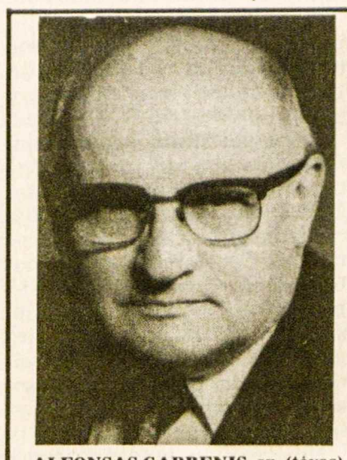

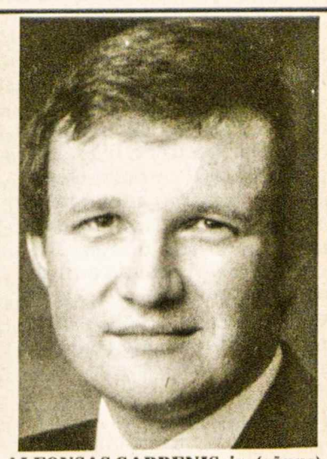

ALFONSAS GARBENIS, sn. (tėvas), ALFONSAS GARBENIS, jn. (sūnus), sueina į vieną įstaigą. Po 35 metų veiklos ir toliau ji tarnaus tautiečiams Toronte nekilnojamo turto reikaluose.

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 4Y3.
Telefonai: 225-5699 arba 489-1543
Namų įkainojimo skyrius

HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED
77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6.
Telefonas (Toronto linija) 773-6480

ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – mortgičių, palikimų, investacijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

RE/MAX renown realty ltd., realtor an independent member broker

daiva t. dalinda, B.A.
associate broker

4887 dundas st. west
islington, ontario M9A 1B2
res: 767-0999

232-2322

BLOOR WEST VILLAGE – 3 miegamųjų — $149,900.
BLOOR WEST VILLAGE – 3 miegamųjų — $142,500.
HIGH PARK – 13 kambarių — $269,900.
QUEEN-BATHURST – 2 miegamųjų — $82,900.
MARKLAND WOODS – 4 miegamųjų — $215,000.
PALACE PIER – 2 miegamųjų — $188,000.

NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

A.P GOMES Real Estate & Insurance Ltd.

1567 Dundas St. W.
Toronto, Ontario

Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus
Antanas Bliūdžius

Telefonai: 531-1191 namų 537-2291

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8, tel. 279-4371)

Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way.

Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus.

*Savininkai: **Tom Thompson ir J. Tamošiūnas***

A & L Windows

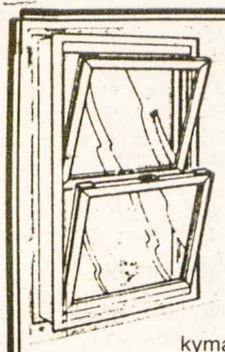

66 Spadina Ave., Hamilton, Ont. L8M 2X1
Savininkai – Algis ir Lenis Žilvyčiai

Esamus langus pakeičiame šiluminiais (thermal) langais dvigubo ar trigubo storumo stiklo. Taip pat įdedame aliumines duris 2" ir aliuminius išorinius langus (storm windows) įvairios rūšies ir spalvos, pagamintus pagal užsakymą. ***Nemokamas įkainojimas.***

Lietuviams 10% nuolaida. **Skambinti telefonu (416) 545-6556** Hamiltone, Toronte ir apylinkėse prasome skambinti "collect"

SKAITYTOJAI PASISAKO

LAISVĘ PASIEKUS

Siunčiame jums visiems nuoširdžius sveikinimus iš V. Vokietijos, kur po ilgų, vargingų ir sunkių metų suradome ramų bei saugų gyvenimą. Čia niekas mums negrasina, niekas mūsų nepersekioja. Esame Aukščiausiam už tai iš visos širdies dėkingi. Nuoširdžiai dėkojame ir jums, brangūs tautiečiai už tai, kad mums reguliariai siuntinėjote įdomų ir gražų jūsų leidžiamą laikraštį "Tėviškės žiburiai". Be to įdomaus ir gražaus jūsų laikraščio mums tikrai būtų labai liūdna ir nuobodu.

Linda ir Pranas Gaueriai,
V. Vokietija

"SEIMINĖ IR PREZIDENTINĖ LIETUVA"

Perskaičius A. Musteikio recenziją "Seiminė ir prezidentinė Lietuva" "TŽ" 1986 m. 3 nr., kyla keli klausimai, liečią 1. Antano Smetonos vyriausybės valdymo formos pavadinimą, 2. 1926 metų perversmą.

1. Malonu konstatuoti, kad A. Musteikis nesileidžia suviliojamas J. Švobos eufemizmo "prezidentinė Lietuva". 2. Tikrai netikslu ir nelogiškas valdžios formos pavadinimas. A. Smetona valdė nuo 1927 m. balandžio 12 d. iki 1936 m. birželio 9, 10 d.d. be seimo. O 1936 m. seimo "rinkimuose" kandidatai buvo pasiūlyti iš apskričių ir savivaldybių. (County and municipal councils, Encyclopedia Lituanica, Vol. V, p.101). Tai nebuvo rinkimai, kaip mes juos esame papratę turėti demokratiniuose kraštuose, kuriuose renkame kandidatus iš įvairių partijų. Pažymtina, kad tik 68% visų gyventojų balsavo. Trečiame seime buvo 85 nariai — prez. Smetonos seime 41! Taip "išrinkti" seimo nariai sustiprino A. Smetonos diktatūrinės valdžios formą, suteikdami prezidentui dar daugiau teisių 1938 m. vasario 11 d. konstitucijoje.

2. 1926 metų perversmas. A. Musteikis teigia, kad "nėra lemiamų įrodymų tam klausimui (perversmui) galutinai išspręsti". Todėl jis bando skaitytoją patraukti į savo pusę, vartodamas emocinę kalbą, pvz. "...glėžna nepriklausomybė lengvai galėjo būti užgniaužta užsienio remiamo komunistinio sąmokslo ar lenkiškų imperialistinių apetitų". Taip nuteikęs skaitytoją, A. Musteikis bando perversmą pateisinti "neformaliai". 1926 m. perversmas rėmėsi kariuomene ar, gal tiksliau, kariuomenės dalimi. Visokie svarstymai apie perversmo rėmimąsi visuomenės "neformalia dauguma" yra n e r i m t i, kaip ir išvada apie "žingsnį į bendrą gerovę, remiamą daugumos interesų". Logikoje tokį argumentavimą vadiname "ignoratio elenchi" (irrelevant conclusion).

Pastebėkime taip pat, kad A. Musteikiui 1926 m. perversmas atrodo pateisintinas, nes jį "rėmė" "neformali dauguma". Tačiau panašia morale pagrįstas krikščioniškųjų partijų pasitraukimas ir išstūmimas iš vyriausybės jau bloga, "vienpartinė diktatūra".

Susumavus A. Musteikio mintis apie 1926 m. perversmą, peršasi išvada: "mali principii malus finis". Tačiau čia pat norėtųsi pabrėžti, kad demokratinis principas reikalauja tolerancijos kitaip galvojantiems.

Isolda I. Poželaitė-Davis,
Pietų Australija

Australijos lietuvių...

(Atkelta iš 5-to psl.)

tyti. Namai turi gerą virtuvę ir valgyklą, kuri sočiai ir nebrangiai maitins visus atvykusius svečius. Lietuvių namuose taip pat yra įsikūrusi Česlovo Liutiko vardo biblioteka, periodikos skaitykla, lietuvių bankas "Talka" ir ALB laikraščio "Mūsų pastogė" redakcija. Netoli Lietuvių namų yra didžiulis, moderniai įrengtas "Civic Center", kur įvyks Lietuvių dienų atidarymas ir Naujų metų sutikimo balius. Vienu žodžiu, sidnėjiškiai yra pasiryžę ateinančias Lietuvių dienas surengti pavyzdingai.

Svečių priėmimas

Šiais laikais pasisvečiavimas svetur surištas su gana stambiom išlaidom. Žymią šių išlaidų dalį sudaro viešbučių nuoma. Kad Lietuvių dienų dalyviams ir svečiams šios išlaidos nesudarytų sunkumų, LB rengėjai suorganizavo svečių apgyvendinimo tarnybą. Aš manau, kad šios tarnybos vadovai vienodai rūpestingai aptarnaus vietinius ir užjūrio svečius. Tos tarnybos vadove yra Irena Zakarauskienė. Jos adresas: 9 Coolabah St., Thornleigh, 2120; telefonas 02-848-9895.

Lietuvių dienose laukiami ne tik vietiniai, bet ir užjūrio svečiai lietuviai. Tai labai gera proga ištrūkti iš šiaurinio pusrutulio žiemos šalčių ir pūgų, atskristi tiesiai į tarptautinį orauostį ir čia pabendrauti su svetingais vietos lietuviais, susipažinti su šiuo egzotišku ir įdomiu kraštu ir "vidury žiemos" pasikepinti Pacifiko pakrančių smėlynuose. Amerikos žemyno keleiviams ši iškyla nebūtų brangi, nes australiškas doleris kainuoja tik 74 JAV centus. Tad laukiame visų Australijos Lietuvių dienose Sydnėjuje 1986 m. gruodžio 26-31 dienomis.

Amerikos lietuvių tautinės sąjungos rengto jaunimo rašinių konkurso laimėtojai ir vertintojų komisijos nariai. Iš kairės: kun. PR. GARŠVA, MIC — vertintojų komisijos pirmininkas, JŪRATĖ TAUTVILAITĖ — meninės dalies atlikėja, VILIJA KERELYTĖ — komisijos narė ir ALTS sekretorė, dr. L. KRIAUČELIŪNAS — ALTS pirmininkas, RAMONA STEPONAVIČIŪTĖ, laimėjusi I premiją, ADOMAS DIDŽBALIS — II, VIDA BRAZAITYTĖ — II, PAULIUS BINDOKAS — I. Premijos buvo įteiktos Čikagoje, specialiai surengtoje iškilmėje

Mokyklos išleistuvės

Š. m. gegužės 24-ji Toronto Maironio mokyklai ir Aukštesniems lituanistiniams kursams buvo išleistuvių diena. Susirinkus Lietuvių namų salėje gausiai visuomenei ir susėdus prie vakarienei paruoštų stalų, prabilo Maironio mokyklos ir kursų vedėja mokytoja Giedrė Paulionienė sveikinimo žodžiu ir pakvietė Laimą Underienę programos pranešėja. Scenoje sėdėjo 8 mokyklos ir 3 — kursų abiturientai: Vilija Bijūnaitė, Laura Dailydaitė, Daina Gurklytė, Zita Lapinskaitė, Lina Mockutė, Jonas Pajaujis, Liana Šipelytė, Audra Mackelaitė; kursų — Linas Balaišis, Rasa Malinauskaitė, Loreta Stanulytė. Mokyklų tarybos vardu juos pasveikino jos pirmininkas kun. Aug. Simanavičius, OFM. Po pažymėjimų įteikimo atsisveikinimo žodį mokyklą (10 skyrių) baigusiems tarė klasės auklėtojas mokyt. Antanas Baziliauskas, pažymėdamas, kad tai ne atsisveikinimas su mokiniais, bet jų išlydėjimas į gyvenimą, ypač lietuviškąjį. Baigusių vardu labai sklandžią kalbą pasakė Lina Mockutė, įpindama ir humoristinių trupinių.

Atsisveikinimo žodį kursų studentams tarė mokyt. Stefa Bubelienė, o kursantų vardu padėkos ir atsisveikinimo kalbą pasakė Rasa Malinauskaitė.

Tiek mokyklą, tiek kursus baigusieji savo mokytojus apdovanojo įvairiomis dovanomis. Vedėja G. Paulionienė padėkojo pasitraukiantiems mokytojams — Vitai Kušneraitienei, Antanui Baziliauskui, seselei Loretai ir įteikė dovanas. "Paramos" atstovas Dainius Vaidila įteikė premiją geriausiam kursų studentui Linui Balaišiui — V. Krėvės raštus ir $125. Lietuviško albumo konkurso premijas įteikė KLB švietimo komisijos pirm. Vytautas Bireta ir Kanados lietuvių fondo valdybos pirm. Henrikas Stepaitis. Indrei Freimanaitei (XII kl. mokinei) ir Vilijai Bijūnaitei. Oficialią dalį baigė sveikinimo žodžiu KLB Toronto apylinkės pirm. Algis Vaičiūnas.

Meninę programos dalį atliko Maironio mokyklos mergaičių choras (VIII, IX, X skyrių), vadovaujamas muz. Dalios Viskontienės ir Rasos Bukšaitytės, akompanuojamas Jono Govėdo. Prozos ir poezijos pynę tema "Gamta ir lietuvis" atliko kursų bei mokyklos abiturientai. Iš poetų buvo parinkti šie nepriklausomos Lietuvos kūrėjai: Jonas Aistis, Vincas Mykolaitis-Putinas, Salomėja Nėris, Antanas Miškinis, Faustas Kirša, Kazys Binkis, Bernardas Brazdžionis. Iš jų kūrybos buvo paskaityti atitinkami eilėraščiai. (Vargu ar verta buvo įrikiuoti ton eilėn S. Nėrį dėl jos prosovietinio nuklydimo). Vieni mokiniai sklandžiai ir gražiai skaitė, kiti silpniau. Ypatingai sklandžiai skaitė ir poezijos montažui vadovavo abiturientė Lina Mockutė.

Po vaišių visiem padėkos žodį tarė tėvų komiteto pirm. Birutė Dilkutė-Batraks. Tuo buvo baigta Maironio mokyklos ir lituanistinių kursų derliaus iškilmė, kuria džiaugėsi mokytojai, tėvai ir gausi visuomenė. **D.**

"Gintaras" pasiruošęs išvykai

Metinis Toronto gintariečių koncertas

Gegužės 25-toji Toronte buvo perkrauta renginiais, tačiau lankytojų buvo visur. Užteko jų ir metiniam "Gintaro" koncertui Toronto Lietuvių namuose. Didžioji salė "Gintarui" buvo per maža. Dalis žiūrovų sėdėjo pakraščiuose prie stalų, kiti stovėjo balkonuose.

Šiame koncerte programa iš dalies buvo vaidybinė, pavadinta "Per gyvenimą keliauja žmogus". Tas keliaujantis žmogus buvo Palangos Juzė, kuris sėdėdamas ar stovėdamas scenos kampe su didelėm žirklėm pasyviai sekė jaunimo šokius. Scenos fone matėsi lietuviška sodyba kaip simbolis tėviškės, kurioje linksminasi jaunimas. Koncertui buvo paruoštas Rasos Kurienės tekstas, suderintas su gintariečių atliekamais šokiais. Jį taisyklingai skaitė Ina Lukoševičiūtė.

Pirmiausia pasirodė jaunesnioji ir vyresnioji vaikų grupė, lydima mergaičių dainos. Jos atliko Žąselę, Noriu miego, Piemenėlį. Po jų labai sklandžiai sekė šokių pynė, kurią atliko kitos grupės. Tai buvo Dzūkų polka, Siaudelė, Pliaušku tis, Patrepsėlis, Varžytuvių polka, Kalatinis, Audėjėlė, Klumpakojis, Aštuonytis ir Suk, suk ratelį (visos grupės).

Visi šoko labai grakščiai, lengvai, šypsodamiesi, sudarydami įspūdį pasigėrėtino žaismo. Ypač dailiai šoko vyriausioji grupė, pasiruošusi šios vasaros kelionei į Kanados vakarus, kur aplankys Vankuverį, Edmontoną ir Winnipegą. Toje grupėje dalyvaus ne tik šokėjai, bet ir muzikantai, vadovai, globėjai — iš viso 47 asmenys.

Tarp šokių buvo įterptos ir sol. Rimo Paulionio dainos "Siuntė mane motinėlė" ir "Senas jūrininkas" (aranžuota J. Govėdo).

Programoje dalyvavo ir naujoji dainininkių grupė, sudaryta iš 7 jaunų mergaičių, vadovaujama Rūtos Stauskienės. Ji užims vietą vyresniųjų mergaičių grupės, kuriai iki šiol vadovavo Giedra Paulionienė.

Po atliktos programos visiems padėkos žodį tarė tėvų komiteto pirm. Rūta Žilinskienė. Vadovės ir vadovai buvo pagerbti gėlėmis: Rita ir Juozas Karasiejai, Ramona Yčienė, Rūta Rusinavičienė, Aldona Biretaitė su padėjėja Kristina Norkute, Rūta Stauskienė, vyriausia akordeonistė Aldona Biskytė, Palangos Juzė — Martynas Yčas ir kiti programos dalyviai — Ina Lukoševičiūtė, Rasa Kurienė, grimuotoja — Lilė Nakrošienė, apšvietimo tvarkytojas p. Juzumas.

Nebuvo užmiršti ir muzikantai, kurie smagiai lydėjo šokius ir dainas.

Po meninės programos gintariečiai vaišino žiūrovus kava bei skanėstais, o p. Kaminskas vadovavo loterijai, kuri telkė lėšas būsimai gintariečių išvykai. **Dl.**

A†A
MORTAI SIMANAVIČIENEI
mirus,

jos vyrui "Aro" choro nariui VLADUI, dukroms – DALIAI ir LAIMAI reiškiame gilią užuojautą bei kartu liūdime –

Toronto Lietuvių vyrų choras "Aras"

A†A
ONAI KRAKAITIENEI
mirus,

jos dukrą MARYTĘ SALIKLIENĘ, vyrą VACĮ ir šeimą, sūnus – dr. BRONIŲ, ALBINĄ ir jo žmoną ONUTĘ, visus gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

D. J. Trečiokai *S. A. Grigaičiai*
T. E. Apanavičiai *M. A. Garkūnai*

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B
2 Jane St., Suite 303
Toronto, Ontario M6S 4W3
Bloor ir Jane gatvių kampas
Telefonai:
įstaigos (416)762-7393
namų 248-9458

ADVOKATAS A. PUTERIS
nuo 1985 metų spalio 1 dienos
perkėlė savo raštinę į
3425 Dundas St. W., Suite 200,
(prie Jane St.), Toronto, Ont. M6S 2S4
Telefonas (416) 763-3362

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS
B.A. M.L.S. LL.B.
3425 Dundas St. W., Suite 201
prie Windermere Ave.
Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonai:
įstaigos (416)763-4319
namų 848-0234

TOTAL TRADES RENOVATING
151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario
* atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių
* parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
* įrengiu aliuminiaus gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
* atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūsių, padidinu namus, verandas
* uždengiu naujus stogus, išlieju įvažiavimus (driveways)
Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

Advokatė
JOANA E. KURAS, LL. B.
atidarė savo raštinę
3425 Dundas St. W., Suite 200 prie Windermere Ave.,
Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonas (416) 763-3362

SOLD
x. De LIMA REALTY INC.
1280 Dundas St. W Tor.
Birutė Grigaitytė-Spudienė,
namų pirkimo ir pardavimo agentė
1280 Dundas Street West,
(prie Dovercourt Rd.)
Toronto, Ont. M6J 1X7
Įstaigos telefonas: 535-2500
Namų telefonas:445-9469

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker
Juozas (Joseph) Norkus
namų pirkimo ir pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas
Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.
1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3
769-1616

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas
Parduodant, perkant ar tik norint informacijų apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti
Gražina Raškauskienė, B.Sc.
624-6336 namų 624-2199
allan BROWN
ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4141 Dixie Rd., Rockwood Mall, Mississauga

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti N. ir J. VAZNELIŲ
Gifts International Inc.
2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424
Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

1986 metų EKSKURSIJOS
Į VILNIŲ IR KITUS EUROPOS MIESTUS
1. Liepos 2 – 11
2. Liepos 16 – 30
3. Rugpjūčio 20 – 29
4. Rugsėjo 3 – 17
5. Spalio 8 – 17
Grupes liepos 16 ir rugsėjo 3 lydėsiu aš pats. Norintiems nupirksiu automobilius arba ir kitus reikmenis už dolerius. Sudaromi iškvietimai ir vizos pavieniui važiuojantiems ilgesniam laikui.
Kelionės dokumentai sutvarkomi pavieniams ir grupėms į visus pasaulio kraštus.
Dėl smulkesnių žinių skambinti arba rašyti žemiau nurodytu adresu ir telefonu.
V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
1573 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A6
Registration No. 0009239
Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo pirmadienio iki penktadienio 3 v.p.p.-7 v.v.
tel. 245-9990
nuo pirmadienio iki šeštadienio nuo 10 v.r. iki 2 v.p.p.

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS
233-3334 – 231-2661 – 231-6226
3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. – 2 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

DRAUDA
"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"
MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Patarnavimas – greitas ir tikslus!
V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480
Lilija Pacevičienė – tel.(416) 846-7301, namų (519)853-3652
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ*
DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Pamaldos Wasagoje — birželio 1, sekmadienį, 11 v.r. Po jų — Gerojo Ganytojo misijos moterų susirinkimas.

— Metinė ateitininkų šventė — birželio 7 ir 8 dienomis. Vakaronė — birželio 7, šeštadienį, 7 v.v., Lietuvių namuose, pamaldos — birželio 8, sekmadienį, 11 v.r., Lietuvos kankinių šventovėje. Prieš pamaldas — įžodžio iškilmė.

— Serijos "Tikėjimo pagrindai" paskaitą skaitė klebonas kun. J. Staškus gegužės 25, sekmadienį, po 11 v.r. pamaldų.

— Gegužės 20 d. palaidotas lietuvių kapinėse a.a. Ignas Bachieslis, 66 m., iš Staynerio, Ont.

— Paaukojo parapijai: $400 — kredito kooperatyvas "Parama"; $100 — A. O. Krakaičiai, N. J. Uogintai, J. A. Lapavičiai.

— Mišios birželio 1, sekmadienį, 10 v.r. — už a.a. kun. Stasį Vasiukevičių, 11 v.r. — už a.a. Petrą Latauską, Gražulių ir Kartavičių mirusius; Wasagoje 11 v.r. — už Pakalkų mirusius.

Lietuvių namų žinios

— LN valdyba gegužės 22 d. posėdyje išklausė socialinės veiklos darbuotojų pranešimus ir nutarė nustatyti gaires ateities veiklai.

— Patvirtinti nauji nariai: Valdas Adamkus, Petras Matulevičius ir Valerija Lėverienė.

— LN valdyba svarstė bingo, bufeto, visuomeninės veiklos, statybos ir administracijos reikalus.

— Gegužės 25 d. LN Mindaugo menėje įvyko metinis "Gintaro" koncertas, o Mortos menėje — metinis Kanados lietuvių fondo narių susirinkimas.

— Gegužės 30, penktadienį, 7 v.v., Gedimino menėje VLIKo pirm. dr. Kazys Bobelis padarys pranešimą apie Berne įvykusią Europos saugumo konferenciją.

— Birželio 8, sekmadienį, 3 v.v., Gedimino menėje adv. H. Steponaitis skaitys paskaitą "Daugiabučių-kondominiumų įstatymai ir savininkų teisės".

Kapinių lankymo dieną — gegužės 25, Šv. Jono lietuvių kapinės susilaukė labai gausių dalyvių, nes pasitaikė gražus oras. Mišias kapinėse koncelebravo 10 kunigų. Pagrindiniu atnašautoju buvo prel. J. Tadarauskas, pamokslą pasakė kun. B. Pacevičius, giedojo Lietuvos kankinių parapijos choras, vadovaujamas J. Govėdo, ir sol. V. Verikaitis. Didžiojoje Anapilio salėje beveik visą dieną veikė kat. moterų paruošta valgykla. Parodų salėje buvo surengta Zigmo Dobilo paveikslų paroda. Joje buvo 61 paveikslas. Jų autorius dailės mokslus ėjo Toronte jau sulaukęs vyresnio amžiaus. Lietuvių visuomenei dar mažai žinomas. Jo paveiksluose vyrauja gamtos vaizdai. Jo paveikslų parodą surengė Anapilio moterų būrelis.

Ontario pilietiškumo ir kultūros ministerė dr. Lily Munro pranešė, kad jos vadovaujama ministerija paskyrė $221.250 Ontario daugiakultūrės istorijos draugijai, suplanavusiai paruošti ir išleisdinti Ontario daugiakultūrių grupių istoriją. Ji bus iliustruota, populiaraus pobūdžio ir apims etninių grupių įnašą provincijos gyvenimui. Knyga numatyta išleisti 1990 m. Daugiakultūrei Ontario istorijos draugijai šiu metu vadovauja dr. Jean Burnett, dalyvavusi ir dr. M. Danytės knygos apie lietuvių imigraciją sutiktuvėse Toronte.

Laikraštis "The Financial Post" 1986. V. 17 išspausdino žurnalisto Peter Worthingtono straipsnį "Canada turns blind eye to horrors", kuriame autorius primena ir sibirinius trėmimus iš Baltijos valstybių. Esą Kanados vyriausybė teikia badaujančiai Etiopijai pagalbą ir tam paskyrusi 900 mil. dolerių. Straipsnio autorius primena, kad marksistinės valdžios tvarkomoje Etiopijoje vyksta prievartinis gyventojų perkėlimas iš sukilėlių sričių, prisidengiant bado dingstimi. Iš tikrųjų tai esąs valdžiai nepalankių gyventojų trėmimas. Toks gyventojų perkėlimas esą buvo įvykdytas iš Baltijos valstybių į Sov. Sąjungą. Panašus prievartinis gyventojų "perkėlimas" buvęs įvykdytas Britanijos ir Amerikos po II D. karo. Tuomet 3 milijonai gyventojų iš laisvojo pasaulio buvo perduoti Stalino kalėjimams ir mirčiai.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Birželio mėnesį Jėzaus Širdies litanija mūsų šventovėje bus kalbama kasdien po 8 v.r. Mišių, šeštadieniais — po 9 v.r., o sekmadieniais — po kiekvienų Mišių.

— Pakrikštyti: Petras-Liudas, Žibutės ir Vaidoto Vaičiūnų sūnus; Tomas-Andrius, Ritos (Razgaitytės) ir Romo Galinauskų sūnus.

— Gegužės 27 d. palaidotas a.a. Pranas Barauskas, 62 m.

— Kun. B. Pacevičiaus 50 m. kunigystės sukakties iškilmė — birželio 1, sekmadienį; 4 v.p.p. — Mišios, 5 v.p.p. — vakarienė ir meninė programa salėje. Meninę programos dalį atliks pianistas Vyt. Pacevičius, solistai — J. Sriubiškienė, A. Simanavičius, R. Strimaitis ir V. Verikaitis. Bilietai gaunami pas B. Genčių 532-8531.

— Registracija į lietuviškai kalbančių vaikų stovyklą yra pratęsta. Blankai gaunami klebonijoje. Stovyklos laikas nuo liepos 20 d. iki rugpjūčio 2 d.

— Stovyklavietės paruošimui šiuo metu reikalingi talkininkai dažytojai ir kitokie darbininkai. Skambinti K. Šapočkinui 239-7562 arba klebonijon.

— Parapijai aukojo: kredito kooperatyvas "Parama" $400, V. Bartininkaitienė $500, P. G. Stauskai $50, Alf. Carson $50; novenai $50: Alb. Gačionis, E. Mardosienė, Alf. Carson; "Aušros" klubui $50: Lietuvių namų vyrų būrelis.

— Mišios birželio 1, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Adolfiną ir Kazimierą Alseikas, 9.20 v.r. padėkos intencija, 10.15 v.r. — už a.a. Magdaleną ir Vincą Pranckevičius, 11.30 v.r. "Aušros" gimnazijos suvažiavimo dalyvių intencija, 7 v.v. — už a.a. Mykolą Dervinį.

A. a. Pranas Barauskas, 62 m. amžiaus, nekilnojamų nuosavybių pardavėjas, ilgai dirbęs savo profesijoje, mirė gegužės 24 d. savo ūkyje netoli Toronto, kur buvo nuvažiavęs savaitgalio darbams. Jau ilgesnį laiką negalavo širdimi. Buvo pašarvotas Lynette laidotuvių namuose (329 Dundas St. W.). Palaidotas gegužės 27 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje. Velionis buvo ilgametis "TŽ" skaitytojas ir dosnus rėmėjas. Aktyviai dalyvavo religiniame lietuvių gyvenime.

"Išlaisvinimo teologija", prof. Antano Maceinos knyga, jau atspausdinta ir netrukus bus gaunama pas platintojus bei "Tėviškės žiburių" administracijoje. Naujoje knygoje autorius gvildena aktualius klausimus, susijusius su dabar aktualia išlaisvinimo teologija, kuri netiesiogiai kelia ir Lietuvos išlaisvinimą.

Kun. dr. Jonas Gutauskas, neseniai išleisdinęs savo poezijos rinkinį "Tik vienas šuolis", yra paruošęs ir antrą rinkinį "Tikiu gyvenimą — ne mirtį". Iliustracijas nupiešė poetė ir dailininkė Edita Nazaraitė. Leidinys jau surinktas "TŽ" spaustuvėje ir netrukus bus spausdinamas.

A. a. Feliksas Mandeikis, "Tėviškės žiburių" skaitytojas, savo testamentu paskyrė šiam savaitraščiui $100 JAV. Jis gyveno JAV-se ir įsteigė "Marijos ir Felikso Mandeikių stipendijos fondą" prie Lietuvių fondo ir paliko $40.000. "TŽ" skirta auka yra gauta per įgaliotinį dr. Ed. Jansoną.

Mylimos žmonos a.a. Elenos Statkevičienės vienerių metų mirties proga jos vyras Jonas paaukojo "Tėviškės žiburiams" $50.

A. a. Andriui Ratkevičiui Ontario Londone mirus, jo atminimui Antanas ir Aldona Kilinskai, Ona Urnavičienė paaukojo "Tėviškės žiburiams" $25.

Ontario kolegijų bei universitetų ministerija yra išleidusi informacinę knygą "Ontario Student Assistance Program". Joje plačiai išaiškinta, kaip gauti lėšų studijoms universitete. Yra net trys planai: 1. The Ontario Study Plan, 2. The Canada Student Loans Plan, 3. The Ontario Student Loans Plan. Kreiptis šiuo adresu: Ministry of Colleges and Universities, Student Awards Branch, Queen's Park, Mowat Block, 8th Floor, Toronto, Ont. M7A 2B4. Tel. (416) 965-5241. Gyvenantieji už metropolinio Toronto ribų gali nemokamai skambinti šiuo numeriu 1-800-268-3748. Gyvenantieji 807 zonoje gali išsukti nulį ir prašyti nr. Zenith 56670.

VAKARONĖ

ateitininkų metinės šventės proga bus

birželio 7, šeštadienį, 7 v.v., Lietuvių namuose, Gedimino menėje

PROGRAMA: prof. St. Šalkauskio 100 metų sukakties paminėjimas, *kurį rengia moksleivių kuopa. Vakarienė ir linksmoji dalis.*

Kaina: suaugusiems $7.00, jaunimui $4.00. Bilietus platina St. Prakapas, L. Underienė, J. Andrulis, V. Aušrotas. Bilietus būtina įsigyti iš anksto.

Jaunimą, sendraugius ir svečius maloniai kviečiame vakaronėje dalyvauti.

Rengėjų komitetas

Š. m. birželio 8, sekmadienį, 3 v.p.p., Toronto Lietuvių namuose

Adv. H. Steponaitis skaitys

paskaitą "Daugiabučių-kondominiumų įstatymai ir savininkų teisės".

Po paskaitos atsakys į klausimus. Įėjimas nemokamas. Visi suinteresuoti šia tema kviečiami dalyvauti.

Rengia — TLN kultūrinė komisija

Sibirinių trėmimų MINĖJIMAS

rengiamas bendromis estų, latvių ir lietuvių jėgomis,

įvyks š. m. birželio 13, penktadienį, 7.30 valandą vakaro, Šv. Pauliaus šventovėje (anglikonų), (Bloor St. East-Jarvis Street).

Ekumeninėse pamaldose dalyvaus baltiečių dvasiškiai, chorai, solistai, konsulai, vėliavos, Bendruomenių atstovai. Baltiečių federacija kviečia visus baltiečius gausiai dalyvauti ir savo dalyvavimu pabrėžti, kad mūsų tautų holokaustas negali būti užmirštas. Ši gedulinė iškilmė bus mūsų malda ir protestas

Dalyvaukime visi!

Š. m. birželio 15, sekmadienį, 3 v.p.p., Toronto Lietuvių namuose rengiamas.

SIBIRINIŲ TRĖMIMŲ MINĖJIMAS

Apie tremtinius ir Sibiro kalinius kalbės PLB valdybos vicepirmininkė ***Milda Lenkauskienė*** *iš Klivlando. Minėjimui pritaikytą programą atliks Prisikėlimo parapijos choras, vadovaujamas muziko V. Verikaičio, solistai – Jonas Vaškevičius, Rimas Strimaitis, Linda Marcinkutė, akompaniatorius Jonas Govėdas.* Įėjimas – auka. Pelnas skiriamas politinių kalinių šalpai.

Rengia KLB Toronto apylinkės valdyba

KLB švietimo komisija rengia Kanados lituanistinių mokyklų mokytojų suvažiavimą 1986 m. birželio 7, šeštadienį, Toronto Lietuvių namuose, buvusiame pensininkų kambaryje. Registracija — 9.30 v.r. Paskaitas skaitys: Laima Beržinytė tema "Svetimos kalbos dėstymas", Lana Vaidilienė — "Antros kalbos dėstymas Maironio mokykloje", Zita Krukonienė — "Lietuvių literatūros dėstymas vyresniuose skyriuose". Bus diskutuojama KLB švietimo komisijos paruošta programa pirmiesiems ir numatoma programa vyresniems skyriams. Visi lituanistinių mokyklų mokytojai prašomi dalyvauti.

KLB švietimo komisija

Sol. Vytautas Paulionis ir sol. **Gina Čapkauskienė** (iš Montrealio) yra pakviesti dainuoti operoje "Vilius Telis", kurią stato Lietuvių opera Čikagoje š. m. birželio 14-15 d.d.

Kanados daugiakultūrių reikalų ministeris Otto Jelinek pranešė, kad vyriausybė paskyrė $350.000 Toronto universitetui, įsteigusiam estonistikos katedrą, ir pagyrė etninės bendruomenes, sutelkiančias atitinkamą sumą lėšų tam tikslui. Estonistikos katedra yra jau dešimtoji, gaunanti paramą iš Kanados vyriausybės fondų (Endowment Assistance Program). Ji yra prijungta prie Toronto un-to slavistikos studijų centro (Centre for Russian and East European Studies). Joje bus dėstoma estų kalba, literatūra ir kultūra.

KLB Toronto apylinkės tarybos susirinkimas

įvyks š.m. birželio 3, antradienį, 7.30 v.v., Toronto Lietuvių namuose

Kviečiami dalyvauti visi tarybos nariai, organizacijų atstovai ir kiti asmenys, besidomintys KLB Toronto apylinkės veikla.

Apylinkės valdyba

"Bache Securities" registruotas atstovas

VILIUS SERGAUTIS, *B.Sc.,*

mielai jums patarnaus šėrų, lakštų, pelningo investavimo reikaluose.

Tel. 860-3280
18 King St. E.
Toronto, Ont., M5C 1E3

Pranė Kisielienė, "TŽ" skaitytoja Ontario Londone, minėdama savo brolio a.a. Broniaus mirties metines (mirė 1985. VI. 1), paaukojo "Tėviškės žiburiams" $100.

Žymusis Kanados žurnalistas Peter Worthington, kadaise buvęs korespondentu Maskvoje, kurį laiką redagavęs dienraštį "The Toronto Sun", dabar rašantis įžvalgius straipsnius laikraštyje "The Financial Post", dažnai paliečia baltiečių ir kitų sovietų pavergtų tautų problemas. Vieno straipsnio proga Stasys Dargis parašė jam padėkos laišką ir gavo šį atsakymą: "Turiu pasakyti, kad Kanados vyriausybė stebina mane stoka supratimo ir įsitikinimo. Vienintelė viltis Kanadai yra kitų patirtis — mokytis iš tų, kurių laisvė buvo pagrobta. Vienintelė reali grėsmė taikai bei saugumui yra Sov. Sąjunga. Apgailėtina, kad mūsų "vadai" tebėra įsitikinę, jog politinė sovietų sistema yra tokia pat, kaip mūsų, skirtinga tiktai laipsniu". Lietuviai skaitytojai turėtų rašyti daugiau laiškų kanadiečių spaudai bei jų žurnalistams.

MONTREAL QUE

Dienraštis "The Gazette" 1986. V.13 išspausdino J. Matthews laišką, kuriame autorius rašo: "Esu tikras, visi kanadiečiai buvo sujaudinti žinių apie branduolinės jėgainės nelaimę Sovietų Sąjungoje ir reiškė užuojautą jos gyventojams. Vis dėlto negalima nepastebėti fakto, kad nėra demonstracijų bei triukšmingų protestų Vakaruose po minėtos nelaimės. Jeigu tai būtų įvykę ne Sov. Sąjungoje, o Amerikoje, ilgaplaukiai kairės protestuotojai bei demonstrantai būtų telkęsi būriais Londono, Paryžiaus, Berlyno ir kitų miestų gatvėse".

"Baltijos" stovyklavietės pastatams jau suėjo 23 metai. Tada visi įdėjo daug darbo: vieni prakaitą liejo, kirsdami medžius, kiti rinko aukas, treti kritikavo... Vis dėlto per stovyklavietę praėjo šimtai lietuviško jaunimo. Jie džiaugėsi gražia gamta, mokėsi lietuviškų dainų, stovyklavo. Per tą laiką sumažėjo Montrealio lietuvių skaičius, sumažėjo stovyklautojų gretos, suseno ir stovyklavietės pastatai. Iškilo klausimas: uždaryti stovyklavietę ar ją remontuoti ir tęsti a. a. Pr. Rudinsko pradėtą darbą.

Balandžio 28 d. Montrealio skautininkės ir skautininkai nuoširdžiai ir nuodugniai svarstė šį klausimą. Turėdami galvoje, jog daug būsimų stovyklautojų yra kūdikių amžiaus, nusprendė, kad "Baltija" ne tik reikalinga, bet ir būtina. Todėl jie ėmėsi konkretaus darbo: išrinko komitetą ir paskelbė stovyklavietės remonto vajų. Remontas kainuos mažiausiai 5000 dol. Skautininkių-skautininkų apsidėto mokesčio neužteks. Užtat tas komitetas kviečia visus lietuvius savo auka prisidėti prie šio remonto. Aukos atleidžiamos nuo federacinių ir provincinių mokesčių. Aukas priima komiteto pirm. Ina Kličienė tel. 331-5590, izd. Gytis Vazalinskas tel. 739-7251. Taip pat aukas galima tiesiog įnešti "Lito" sąskaiton nr. 3742.

A. a. Stasys Norkus, 84 m. amžiaus, mirė gegužės 11 d. Palaidotas iš Šv. Kazimiero šventovės gegužės 14 d. Šv. Pranciškaus Asyžiečio kapinėse. Liūdi du sūnūs, dukra su vyru, trys vaikaičiai ir kiti giminės bei artimieji. **B. S.**

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8

Tel. 766-5827; 766-5830

Skyriai: 3907A Rosemont Blvd. ir Šv. Kazimiero parapijoje

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont	Šv. Kazimiero par.
Pirm., antr., treč.	9.00-3.00	———	———
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	4.00-8.00	———
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00-6.00	———
Sekmadieniais	10.30-12.30	———	10.30-12.30

Atliekame visus bankinius patarnavimus

Aktyvas – virš $17,000,000. rezervas – $600,000.
Dabartinių palūkanų informacija "LITE"

Estijos ir Latvijos garbės konsulai yra pripažinti Kanados vyriausybės, eina savo pareigas, bet nėra įrašyti į oficialų užsienio reikalų ministerijos diplomatinį sąrašą. Estų ir latvių bendruomenių prašymas tai padaryti iki šiol nebuvo išklausytas. Parlamento narys Andrew Witer specialiu laišku kreipėsi į užsienio reikalų ministerį Joe Clarką, prašydamas tą klausimą nedelsiant išspręsti.

Ontario auklėjimo institutas (The Ontario Institute for Studies in Education) atsiuntė raštą "TŽ" redakcijai, kuriame prašo atkreipti skaitytojų dėmesį į ruošiamą studiją apie gimtosios kalbos programas bei mokymą priešmokyklinio amžiaus vaikams (1-6 metų). Tam tikslui yra paruošta anketa, į kurią prašoma atsakyti suinteresuotus asmenis. Ji liečia vaikų darželius, dieninius darželius, kasdienines žaidimų grupes, šeštadienines grupes, susitikimų centrus (1-2 kart savaitėje)ir kt. Nuo tos anketos duomenų priklausys ateityje priešmokyklinio amžiaus vaikų mokymas gimtosios kalbos. Suinteresuoti asmenys prašomi kreiptis šiuo adresu: Luisa Salerno, Modern Language Centre, The Ontario Institute for Studies in Education, 252 Bloor St. W., Toronto, Ont. M5S 1V6. Tel. (416) 923-6641, Ext. 2637. Pagrindinė anketos vadovė yra dr. Esther Geva.

NATŪRALAUS GYDYMO KLINIKA mediciniškas pooperacinis gydymas. Patarimai asmeniniais ir šeimos reikalais. B. Naujalis, M.T. N.A.N.P. 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Tel. (416) 533-8008.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024, Toronte.

ST. PETERSBURG BEACH, Floridoje, gražioje vietoje reikalinga vyresnio amžiaus vyrui šeimininkė. Duodamas atskiras kambarys su dviem lovom, televizija ir prausykla. Geras atlyginimas. Trumpam laikui galima pasikviesti draugę. Skambinti 1-813-367-2643.

JIEŠKAU NUOMOJAMO KAMBARIO. Nerūkau ir nevartoju alkoholinių gėrimų. Skambinti 766-9876.

JEIGU JUMS REIKIA MORTGIČIAUS IKI $100,000.00 penkeriem metam ar ilgiau gerom sąlygom iš privačių rankų, skambinkite tel. 763-6498 Toronte.

GAMINU namuose pagal užsakymus vištienos arba anties susuktus kepsnius. Skambinti Irenai vakarais: tel. 535-3847 Toronte.

IŠNUOMOJAMI du butai arti Keele požeminio traukinio stoties ir arti High Parko. Skambinti vakarais tarp 7 v.v. – 10 v.v. tel. 767-4736 Toronte.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė

savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ, MENIŠKAI PARUOŠIA gėles ir jas pristato vestuvėms, ligoniams, laidotuvėms, įvairiems parengimams. Skambinti tel. 763-6694, 710 Annette St., Toronto, Ont. M6S 2E2.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 239-4496 Toronte.